

3. Analys 3 M f II. Innehåll och syften

För flickornas del har det särskilt poängterat framstått som orealistiskt att dela in kamratstatusvariabeln i tre olika nivåer med avseende på särskiljbara hemförhållanden på detta ämnesområde. Normal- och högstatusflickornas läge sammanfaller i stort sett. Detta har försvårat tolkningen av analysresultaten. Skillnaderna framstår totalt som relativt dåliga eftersom man hela tiden signifikansprövat tre olika nivåer och det mellan två av dem knappast finns några skillnader. För att studera effekten av detta har vi sammanslagit de sistnämnda grupperna till en enda nivå och gör i Analys 3 M f II en prövning av skillnaden mellan lågstatusnivån å den ena sidan och den högre nivån (normal- och högstatusflickor) å den andra.

Tabell 31. Resultat av analys 3 M f II.

Signifikanstest med Wilks lambda kriterium					Kanonisk korrelation
Test av rot nr	F	DFHYP	DFERR	P<	R
1	2.19	6.00	31.00	0.071	0.55

Variabler	UNIVARIATA F-test			STAND. DISKRIM. FUNKT. koefficienter
	F	MK	P<	1
1. M:s att. till F som fostrare	6.06	1.65	0.019	0.62
2. Hur ofta F använder aga	6.44	3.24	0.016	-0.45
3. Relationen mellan föräldrarna	6.79	338.73	0.013	0.61
4. Föräldrarnas enighet i uppfostran	5.53	363.51	0.024	-0.11
5. M:s att. till föräldr. resp. uppf.engagemang	0.19	0.11	0.665	-0.56
6. F:s emotionella behärskning	0.75	0.19	0.394	0.18

Tabellkommentar. Diskriminationen av de två kamratstatusnivåerna tenderar att vara signifikant. Separationen av dessa två nivåer är bättre än den vi fått i någon av de tidigare två analyserna av samtliga tre nivåer. Vi har inte lyckats bilda en "ny egenskap" som ger en vinst i separation av grupperna jämfört med den separation de enskilda variablerna ger.

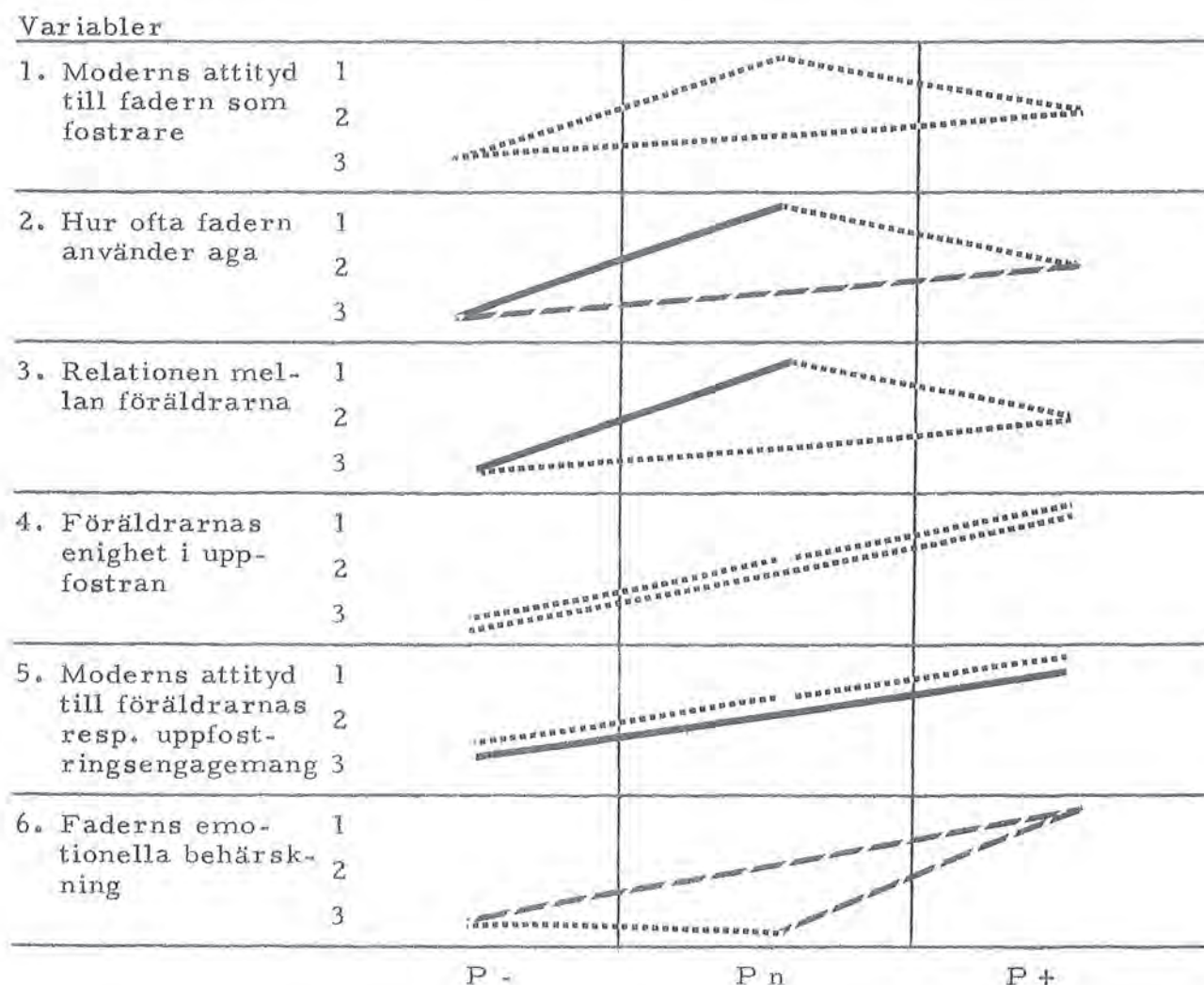
F. Statusgruppernas relativa läge i de i analys 3 M p och f ingående hemmiljövariablerna.

I nedanstående figurer anger vi i vilken riktning de olika statusgrupperna av vardera könet skiljer sig i respektive variabel.

Läges- och gruppskillnadsbeteckningar överensstämmer med de i tidigare analyser använda.

1. Pojkar

Figur 15. Pojkgruppernas relativa läge i Hemmiljövariablerna, analys 3 M p.

Lågstatuspojkarna ligger mest negativt i samtliga sex variabler. Det mest positiva läget innehas i hälften av fallen av högstatusgruppen och i den andra hälften av normalgruppen. Skillnaderna mellan dessa två senare grupper är i samtliga fall mycket liten, utom i variabel 6. (Faderns emotionella behärskning), där normal- och lågstatusgruppen har exakt samma medeltal och är signifikant skilda från högstatusgruppen.

I dessa variabler har vi alltså inte lyckats skilja på tre statusnivåer utan bara två, lågstatusnivån å den ena sidan och normal- och högstatus å den andra med undantag av variabel 6 där nivåerna enligt ovanstående är annorlunda sammansatta.

a. Lågstatuspojkar. Lågstatuspojkarnas mer negativa läge innebär i jämförelse med de två andra grupperna att modern har något (obetydligt) mer negativ attityd till fadern som uppfostrare, modern anger att fadern oftare använder aga, relationen mellan föräldrarna är mindre god, föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor är något (obetydligt) mindre, modern är mindre nöjd med föräldrarnas resp. uppfostrar-engagemang samt att fadern, enligt vad modern anger, oftare förlorar sin emotionella behärskning. Vad gäller emotionell behärskning hos fadern delas lågstatuspojkarnas läge av normalpojkarna.

b. Normal- och högstatuspojkar. Normal- och högstatuspojkarnas mer positiva läge innebär i jämförelse med lågstatuspojkarna att modern har något (obetydligt) mer positiv attityd till fadern som fostrare, modern anger att fadern mera sällan använder aga, relationen mellan föräldrarna är bättre, föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor är något (obetydligt) större, modern är mer nöjd med föräldrarnas respektive uppfostrarengagemang samt att för högstatuspojkarnas del faderns emotionella behärskning enligt modern är något större.

De obetydliga eller obefintliga skillnaderna mellan normal- och högstatusgruppen kan naturligtvis bero på att ingen skillnad i realiteten finns mellan grupperna. Med tanke på den relativt dåliga differentiering som var möjlig med våra skalor, ett eller två av skalstegen användes inte p.g.a. att de var alltför extremt negativa och tillräckliga möjligheter till differentiering saknades på den mer positiva delen av skalan, kan man dock misstänka att frånvaron av skillnad mellan dessa grupper till viss del är mättekniskt betingad. Våra skalor tillåter i nuvarande utformning inte en tillräckligt fin gradering av individerna.

Vi kan inte här avgöra vilken av ovanstående orsaker som är den riktiga utan kan bara rekommendera en omarbetning av skalorna för fortsatt användning.

Den tendens som här framkommit anger störst sannolikhet för ett stigande samband mellan dessa hemmiljövariabler och kamratstatus på två nivåer, låg respektive normal mot hög nivå.

En faktor som möjligen också kan ha haft en viss inverkan här är att det i denna analys för låg- och normalgruppen finns ett bortfall av pojkar vars föräldrar är skilda. I normalgruppen är detta orsak till bortfall i två fall och i lågstatusgruppen i ett fall. Detta bortfall måste betraktas som systematiskt eftersom man måste förvänta sig att dessa pojkar skulle ha haft ett extremt negativt läge i dessa variabler, som berör föräldrarnas inbördes relationer.

I vardera av dessa grupper föreligger också ett bortfall av en pojke på grund av att modern är ogift.

I högstatusgruppen förekommer inget bortfall. Dessa pojkar kommer samtliga från kompletta familjer. Bortfallet av dessa förväntat extremt negativa värden bör ha inverkat i utjämnande riktning vad gruppmedeltalen beträffar.

2. Flickor (se figur 16)

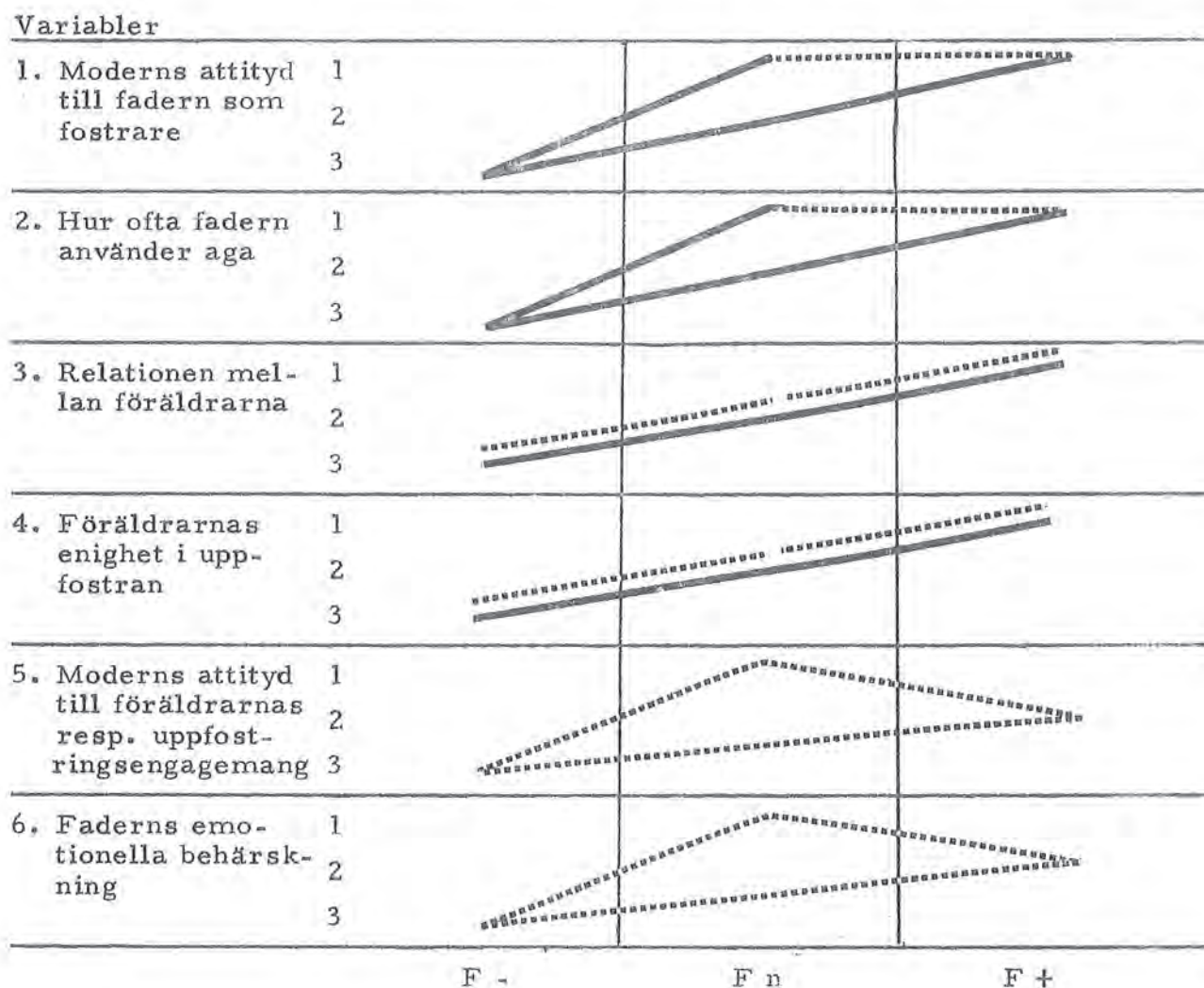
I samtliga variabler intar lågstatusflickorna mest extremt negativt läge. I de fyra första variablerna, där signifikanta skillnader mellan grupperna finns, intas det mest positiva läget i samtliga fall av högstatusflickorna, i två av de fyra variablerna tillsammans med normalflickorna. I de två fall, där normalgruppen intar mellanläge, är skillnaderna mellan denna grupp och högstatusgruppen mycket små.

Samma tendens till diskrimination av enbart två kamratstatusnivåer, som framkom för pojkarnas del, återkommer alltså här. Samma typer av bakomliggande förklaringar till, att ingen skillnad finns mellan normal- och hög nivå kan anföras här. Orsaken kan bl.a. vara att inga reella skillnader finns mellan de två grupperna, att den dåliga differentieringen av grupperna har mättekniska orsaker samt att ett systematiskt bortfall av elever förekommer i låg- och normalgrupperna.

Antal skilsmässofall är i lågstatusgruppen tre och i normalgruppen två. I högstatusgruppen förekommer bortfall av två elever på grund av moderns död. Bortfallet torde alltså även för flickornas del ha haft en utjämnande inverkan på gruppmedeltalen.

Figur 16. Flickgruppernas relativa läge i Hemmiljövariablerna, analys 3 M f.

a. Lågstatusflickor. Lågstatusflickornas mer negativa läge innebär i jämförelse med de två andra grupperna att modern har en mer negativ attityd till fadern som uppfostrare, modern anger att fadern oftare använder aga, relationen mellan föräldrarna är mindre god, föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor är mindre, modern är något (obetydligt) mindre nöjd med föräldrarnas uppfostrarengagemang samt att fadern, enligt vad modern anger, något (obetydligt) oftare förlorar sin emotionella behärskning.

b. Normal- och högstatusflickor. Normal- och högstatusflickornas mer positiva läge innebär i jämförelse med lågstatusgruppen att modern har mer positiv attityd till fadern som fostrare, modern anger att fadern

mera sällan använder aga, relationen mellan föräldrarna är bättre, föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor är större, modern är något (obetydligt) mer nöjd med föräldrarnas respektive uppfostrarengagemang samt att faderns emotionella behärskning är något (obetydligt) större.

G. Diskussion angående socialgruppsfördelningens eventuella inverkan på våra resultat i analys 3 M f.

För att även då det gäller denna analys söka få en viss uppfattning om hur utpräglad en eventuell samgång mellan yrkesgrupp och läge i våra sex hemmiljövariabler var för våra grupper, summerade vi liksom tidigare antal fall när den ena typen av social undergrupp låg mer positivt, mer negativt eller på samma läge i jämförelse med den andra typen av social undergrupp. Denna summering skedde över samtliga sex statusgrupper.

Resultatet blev, att de båda typerna av undergrupper intog samma variabelläge i 10 fall (10 s). I elva fall intog hög social undergrupp det mest positiva variabelläget (11 +) och i femton fall intog låg social undergrupp det mest positiva läget (15 +). Denna skillnad är inte signifikant.

Trots att det alltså förefaller osannolikt att en samgång föreligger mellan tillhörighet till högre socialgrupp och mer positivt variabel-läge ville vi ytterligare söka avvisa möjligheten av en sådan samgång genom att undersöka de faktiska variabellägena för de två sociala undergrupperna av högstatusgruppens flickor.

Som en uppskattning av den mest extremt stora förändring medelvärdet i grupp F + skulle undergå om socialgruppsfördelningen i denna gjordes helt representativ, tog vi liksom tidigare medelvärdena för den låga sociala undergruppen av högstatusflickorna. Dessa medelvärden kan sägas ange de förväntade medelvärdena för högstatusgruppen om denna enbart innehöll yrkesgrupp 6-7, en för våra resultat extremt sträng uppskattning.

Det visade sig att det relativa förhållandet mellan grupperna påverkades mycket litet även om vi tillämpade denna extrema uppskattning av medelvärdetsförändring i grupp F +.

Eftersom ingen systematisk tendens tycks förekomma i våra grupper i förhållandet mellan socialgrupp och läge i dessa variabler kan alltså våra försök att uppskatta de verkliga skillnaderna mellan grupperna vid lika social representativitet anses vara slumpmässiga och därmed onödiga.

Vår sammanfattande slutsats av ovan relaterade genomgång är att det är mest sannolikt att den något sneda socialgruppsfördelningen i grupp F + inte haft någon betydelse för de resultat vi fått i analys 3 M f.

H. Sammanfattning

Vi anser oss ha fått belägg för att dessa hemmiljövariabler är relevanta i sammanhanget (se även diskussion angående hypotetiska könsjämförelser), och att vi lyckats mäta dem någorlunda tillfredsställande. Här använda variabler och metoder kan efter vissa omarbetningar anses tillämpliga och värda att använda i likartade sammanhang.

Våra tidigare förda diskussioner angående det dåliga utnyttjandet av de mer negativa skalstegen samt angående inbördes korrelationer mellan variablerna kan ge tips om omarbetningar och förbättringar av skalorna, vilket vi inte mer detaljerat går in på här.

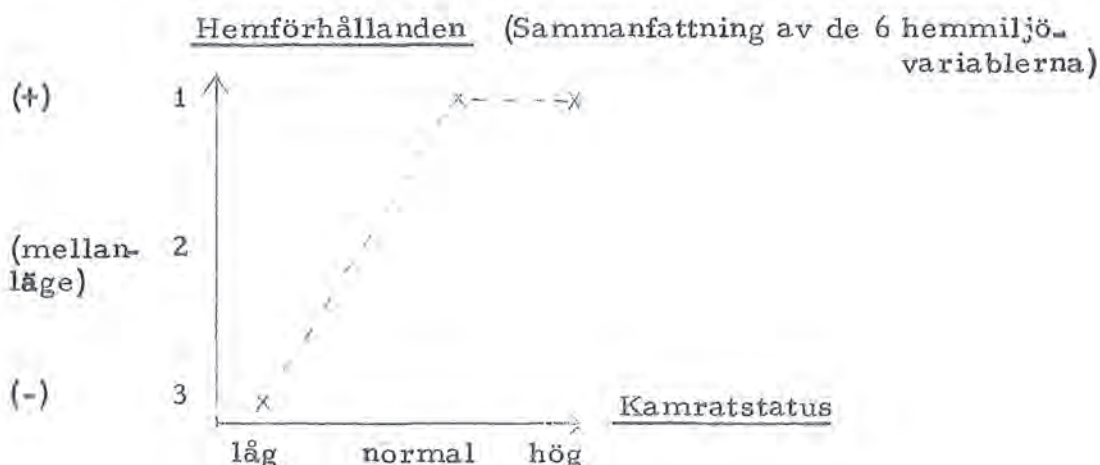
Vi drar från våra resultat den slutsatsen att föräldrarnas inbördes relationer är av betydelse för dessa pojkars och flickors kamratstatus, detta stöder vår hypotes att Samband 1, Hemförhållanden - Kamratstatus föreligger för båda könen. Detta resultat stöder alltså vår Teori I (se Del I).

1. POJKAR

Våra resultat tyder på att det enbart föreligger skillnad i dessa sex hemmiljövariabler mellan två olika kamratstatusnivåer och inte mellan alla tre, och att sambandet är stigande mellan låg och normal kamratstatusnivå. Sambandet mellan normal och hög nivå är mest sannolikt parallellt.

Orsaken till att vi inte fått fram några skillnader mellan normal och hög nivå kan till en del misstänkas vara mättekniska brister hos variabelskalorna. Ett systematiskt bortfall kan även tänkas ha spelat en viss roll.

Figur 17. Sannolikt samband mellan kamratstatus och hemmiljövariablerna, analys 3 M p, POJKAR.

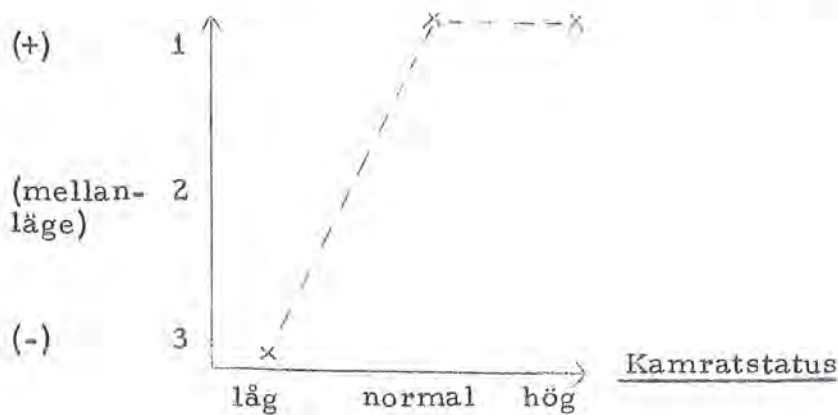
2. FLICKOR

Våra resultat tyder på att det enbart föreligger skillnad i dessa hemmiljövariabler mellan två olika kamratstatusnivåer och inte mellan alla tre, och att sambandet är stigande mellan låg och normal kamratstatusnivå. Sambandet mellan normal och hög nivå är mest sannolikt parallellt.

Orsaken till att vi inte fått fram några skillnader mellan normal och hög nivå kan till en del misstänkas vara mättekniska brister hos variabelskalorna. Ett systematiskt bortfall kan även tänkas ha spelat en viss roll.

Figur 18. Sannolikt samband mellan kamratstatus och hemmiljövariablerna, analys 3 M f, FLICKOR.

Hemförhållanden (Sammanfattning av de 6 hemmiljövariablerna)

KAP. VII. DISKRIMINANTANALYS 4, MODERSINTERVJUN

A. Innehåll

1. Ämnesområde

YTTRE HEMFAKTORER. Dessa variabler utgör ett innehållsmässigt sammanhängande urval av de mindre omfattande variabler i Modersintervjun som tidigare benämnts undervariabler.

2. Analys 4 M p, Modersintervju, pojkar

Se bilaga 4 för beskrivning av gruppmedeltal och -spridning.

Medelvärdesprofilerna för de olika pojkgrupperna i analys 4 M p finns beskrivna i figur 19.

Antal individer som ingår i analysen:

4 M p

P -	P n	P +	Σ
13	15	15	43

3. Analys 4 M f, Modersintervju, flickor

Se bilaga 4 för beskrivning av gruppmedeltal och -spridning.

Medelvärdesprofilerna för de olika flickgrupperna i analys 4 M f finns beskrivna i figur 20.

Antal individer som ingår i analysen:

4 M f

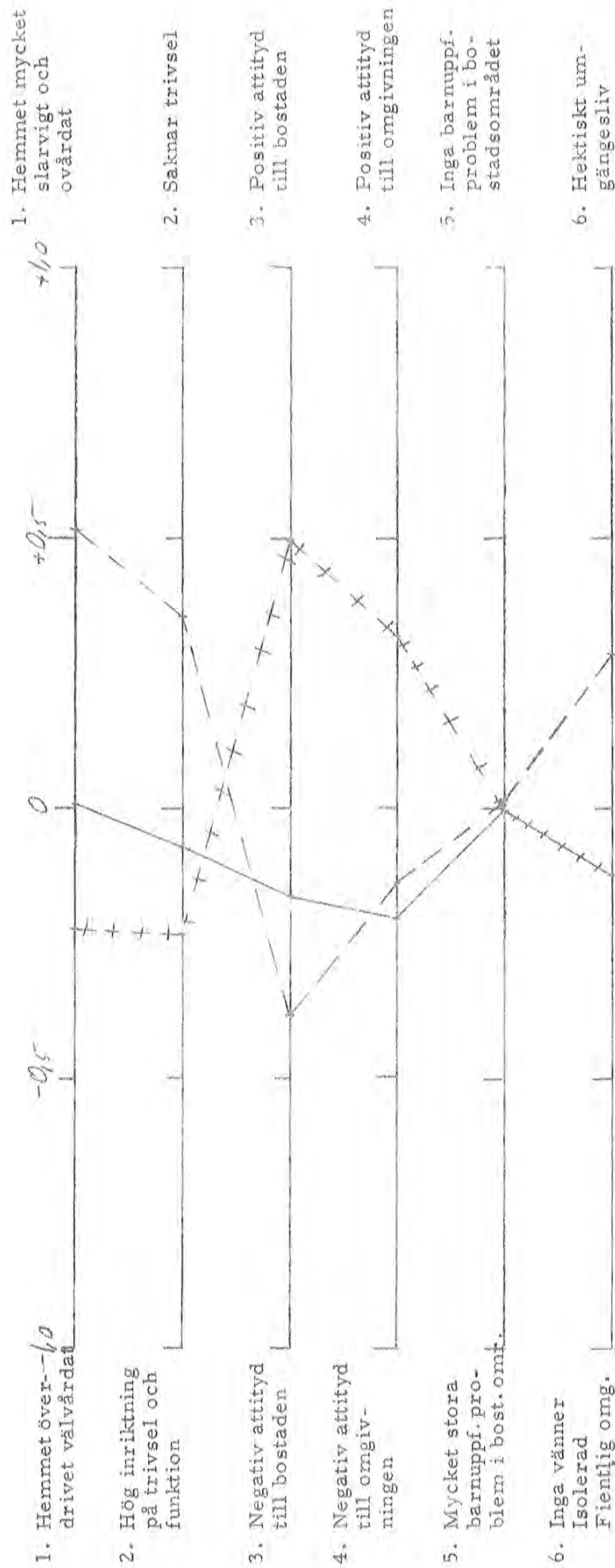
F -	F n	F +	Σ
15	15	13	43

B. Resultat

Resultat av analys 4 M p och 4 M f finns beskrivna i tabell 32 respektive 33.

Figur 19. Medelvärdesprofil för Analys 4 M P

--- = P -   --- = P n   +++ = P +

Tabell 32. Resultat av analys 4 M p

Signifikanstest med Wilks lambda kriterium					Kanonisk korrelation
Test av rot nr	F	DFHYP	DFERR	P<	R
1	0.97	12.00	70.00	0.483	0.48
2	0.35	5.00	35.50	0.882	0.22

Variabler	UNIVARIATA F-test			STAND. . DISKRIM. FUNKT. koefficienter
	F	MK	P<	I
1. Hemmets yttre status	1.96	0.65	0.154	0.33
2. Hemmets inriktning på trivsel	1.27	0.87	0.293	0.16
3. Attityd till bostaden	3.02	0.77	0.060	-0.67
4. Attityd till omgivningen	1.20	0.96	0.312	-0.33
5. Barnuppf.problem i bostadsområdet	0.00	0.00	0.999	0.31
6. Förhållandet till gran- narna	0.76	0.17	0.476	0.54

1. Kommentarer till resultat av analys 4 M p

Dessa sex hemmiljövariabler diskriminerar tillsammans inte **signifikant** mellan våra tre pojkgrupper.

Univariat sett diskriminerar enbart en enda av variablerna nästan signifikant mellan grupperna (6 %-nivån).

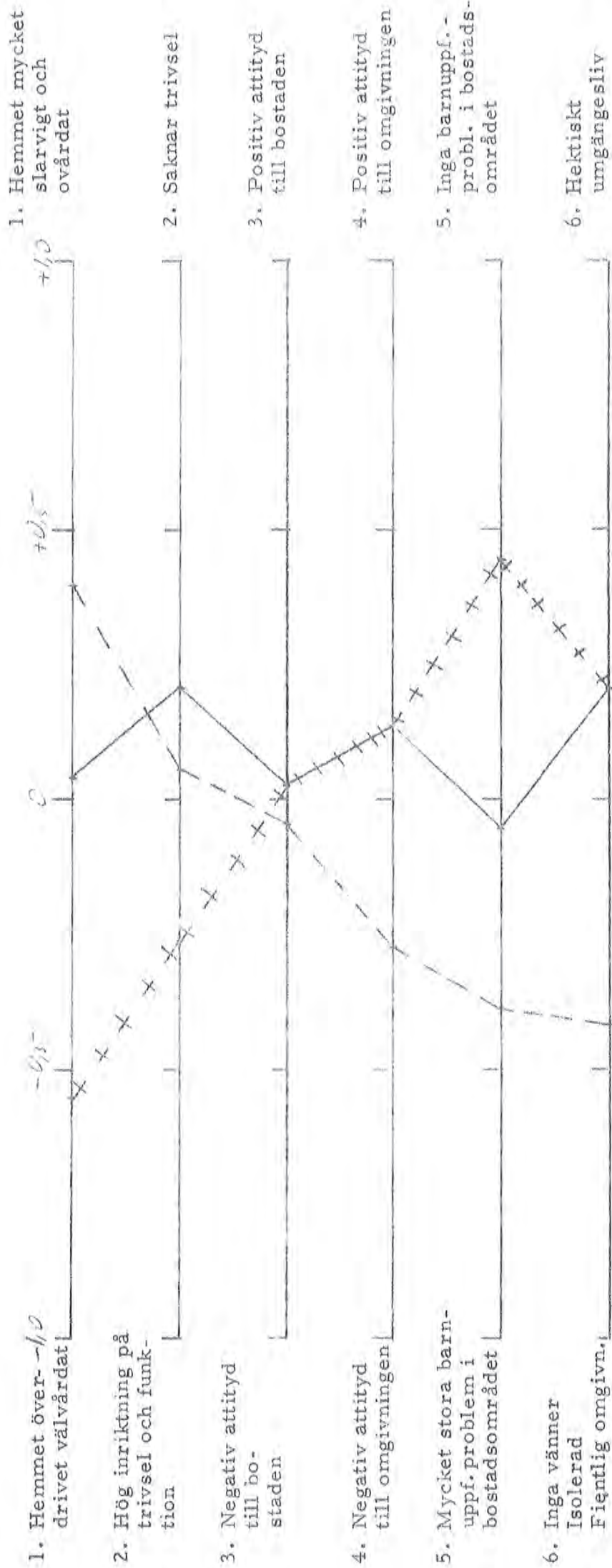
En relativt stark tendens till signifikant skillnad mellan grupperna finns också i variabel 1 (Hemmets yttre status). Vid envägs variansanalys framgår att skillnaderna mellan enbart de båda extremgrupperna är signifikant (5 %-nivån). Inga signifikanta skillnader, ens mellan två grupper, förekommer i de övriga fyra variablerna.

Varje variabls bidrag till den multivariata diskriminationen får betraktas som helt slumpmässigt här, där totaldiskriminationen inte alls är signifikant.

Av medelvärdesprofilerna framgår, att även om grupperna skiljer sig åt i liten utsträckning, så är tendensen alltid densamma, nämligen att lågstatusgruppen ligger lagre än högstatusgruppen.

Figur 20. Medelvärdesprofil för analys 4 M f

--- = F -   — = F n   +++ = F +

1. Hemmet över- $\frac{1}{10}$ drivet välvårdat

2. Hög inriktning på trivsel och funktion

3. Negativ attityd till bo-staden

4. Negativ attityd till omgivningen

5. Mycket stora barn-uppf. problem i bostadsområdet

6. Inga vänner Isolerad Fientlig omgivn.

+1,0

+0,5

-0,5

-1,0

Tabell 33. Resultat av analys 4 M f.

Signifikanstest med Wilks lambda kriterium					Kanonisk korrelation
Test av rot nr	F	DFHYP	DFERR	P<	R
1	1.21	12.00	74.00	0.295	0.51
2	0.48	5.00	37.50	0.786	0.25

Variabler	UNIVARIATA F-test			STAND. DISKRIM. FUNKT. koefficienter
	F	MK	P<	l.
1. Hemmets yttre status	3.50	10.9	0.039	0.76
2. Hemmets inriktning på trivsel	0.86	0.16	0.431	0.02
3. Attityd till bostaden	0.03	0.02	0.973	0.41
4. Attityd till omgivningen	0.83	0.56	0.442	0.05
5. Barnuppf.problem i bostadsområdet	2.61	0.42	0.086	-0.63
6. Förhållandet till grannarna	1.91	0.20	0.161	-0.28

2. Kommentarer till resultat av analys 4 M f.

Tillsammans diskriminerar de sex hemmiljövariablerna inte signifikant mellan våra flickgrupper.

Univariat sett diskriminerar variabel 1 (Hemmets yttre status) signifikant på 5 %-nivån och nr 5 (Barnuppfostringsproblem i bostadsområdet) nästan signifikant, 9 %-nivån.

Vid envägs variansanalys framgår att inga signifikanta skillnader heller förekommer mellan enbart två statusnivåer.

Variablernas bidrag till den multivariata diskriminationen får betraktas som slumpmässiga.

Av medelvärdesprofilerna framgår att tendensen i de små grupp-skillnaderna är densamma i flertalet variabler. Lågstatusgruppen ligger mindre positivt än högstatusgruppen.

C. Diskussion angående variablernas mätegenskaper.

Beträffande dessa variablers förväntade relevans kan vi enbart anföra att likartade variabler använts i undersökningen 222 Stockholmspojkar (Jonson, Kälvesten) och där visade sig ha viss relevans när det gällde dåligt anpassade pojkar. Deras relevans för just vår anpassningsaspekt vet vi däremot ingenting om från tidigare av oss studerade undersökningar.

Vad gäller dessa variablers mätegenskaper kan vi enbart tillämpa ett av våra kriterier på god mätförmåga, kriterium 2 (skalans spridning), samt redovisa variablernas interkorrelationer. Se tabell 34, 35 och 36.

1. Kommentar till tabell 34, variablernas spridning.

Av tabellen framgår att samtliga skalsteg utnyttjats i halva antalet variabler, men att i de övriga båda extrempunkterna undvikits. Trots att variationsvidden alltså är relativt stor kan man inte förvänta sig att skalorna skall kunna differentiera nämnvärt mellan alla tre statusgrupperna, eftersom anhopningen av värden på ett enda skalsteg, mittenvärdet eller ett mer positivt värde, är så stor, att den i hälften av fallen nästan motsvarar och i andra hälften av fallen överstiger det sammanlagda antalet av två olika typer av statusgrupper av båda könen (60 st).

Skalorna tycks i stort sett ha fungerat som en typ av "pass-fall items" och analyser grundade på dessa skalor kan inte förväntas ge signifikanta skillnader mellan grupperna. Det kunde möjligen vara mer meningsfullt att jämföra det antal individer i varje grupp som faller utanför det mest frekventa ("normala") skalvärdet åt positivt respektive negativt håll. Som ett utslag för enbart mycket små möjligheter till variationer åt vardera hållet kan tas tendensen i det inbördes förhållandet mellan de sinsemellan relativt litet skilda medelvärdena. Att ha fått ett annat värde än typvärdet kanske betyder mer i realiteten än vad de små siffermässiga skillnaderna anger.

Skalorna tycks vara alldeles för grova för att kunna göra en differentiering av våra individer. Att så många individer och deras förhållanden är exakt likvärdiga i dessa sex avseenden måste anses mindre troligt.

Tabell 34. Måtförmågekriterium 2 (spridningsstorlek i skalen) tillämpat på variablerna i analys 4 M p och 4 M f.

Variabler	Antal skalsteg	Standardavvikelse	Kriterium 2				
			Variationsvidd			Största anhopning av skattningar på samma värde	
			LV	VV	HV	Värde	Antal skattningar
1. Hemmets yttre status	5	0,589	2	2	4	2	49
2. Hemmets inriktning på trivsel	3	0,602	1	2	3	2	69
3. Attityd till bostaden	5	0,744	1	4	5	4	49
4. Attityd till omgivningen	5	0,893	1	4	5	5	43
5. Barruppf. problem i bostadsområdet	5	0,490	2	2	4	3	64
6. Förhållandet till grannarna	5	0,429	2	2	4	3	66

Tabell 35. De i analys 4 M p ingående variabelernas interkorrelationer.

Variabler	1	2	3	4	5	6
1. Hemmets yttre status		.576*	-.429*	-.219	-.243	-.016
2. Hemmets inriktning på trivsel			-.227	-.072	-.113	.091
3. Attityd till bostaden				.366	.241	.201
4. Attityd till omgivningen					.281	.243
5. Barnuppf.problem i bostadsområdet						.093
6. Förhållandet till grannarna						

* = De korrelationskoefficienter vi här bedömt vara höga d. v. s. $\geq 0,40$
 Variabel 1 och 2 ingår i denna korrelationsmatris i omkastad riktning jämfört med de övriga.

Tabell 36. De i analys 4 M f ingående variabelernas interkorrelationer.

Variabler	1	2	3	4	5	6
1. Hemmets yttre status		.396	-.295	-.280	.193	-.183
2. Hemmets inriktning på trivsel			-.381	-.195	-.195	-.099
3. Attityd till bostaden				.535*	.309	.154
4. Attityd till omgivningen					.396	.460*
5. Barnuppf.problem i bostadsområdet						.285
6. Förhållandet till grannarna						

* = De korrelationskoefficienter vi här bedömt vara höga d. v. s. $\geq 0,40$
 Variabel 1 och 2 ingår i denna korrelationsmatris i omkastad riktning jämfört med de övriga.

2. Kommentarer till variablernas interkorrelationer.

För pojkarnas del är interkorrelationerna höga mellan variabel 1 å ena sidan och variabel 2 respektive 3. Ett naturligt innehållsmässigt överlap bör råda mellan dessa. Det är dessa tre variabler som diskriminerat våra pojkgrupper minst dåligt univariat sett.

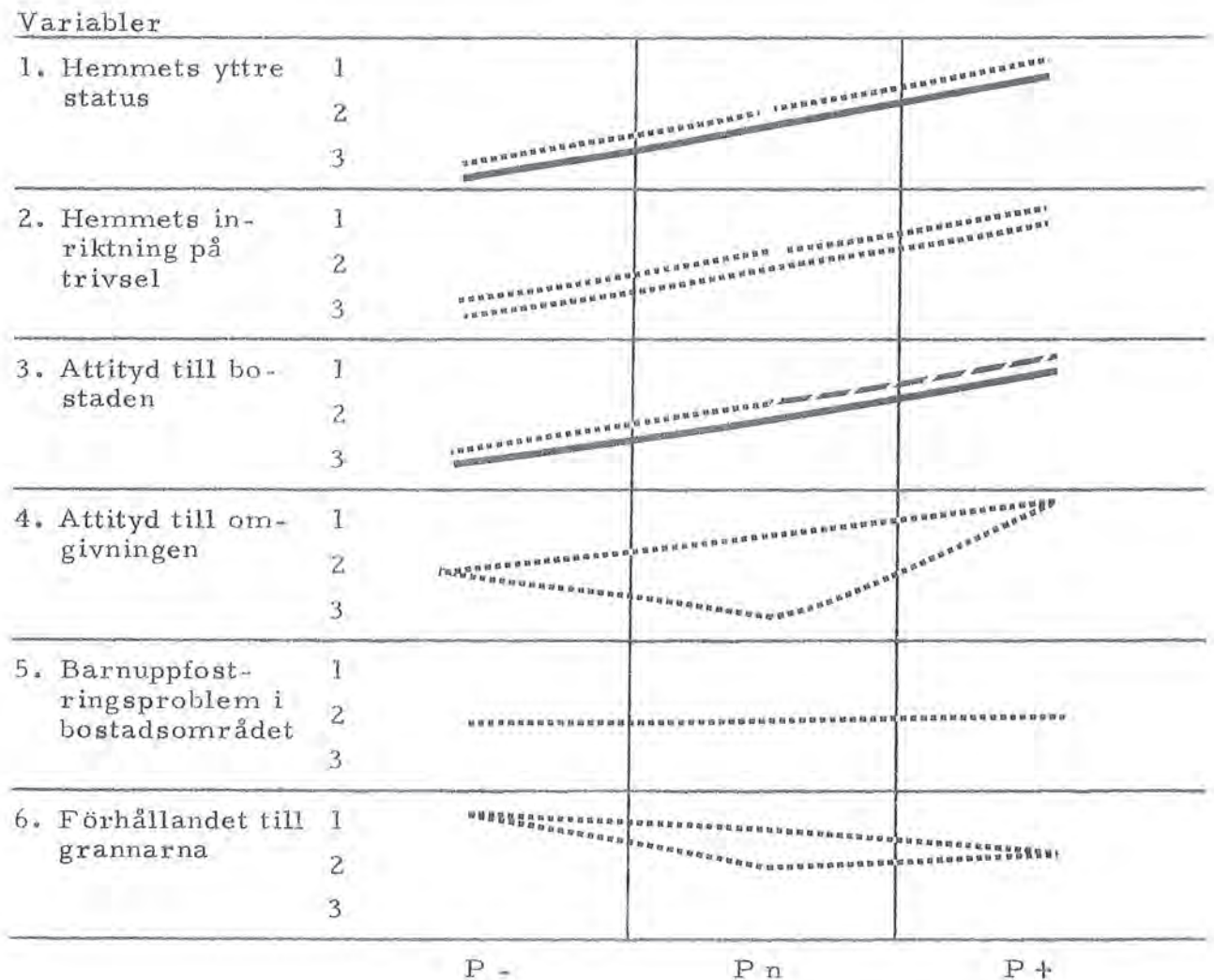
För flickornas del är interkorrelationerna höga mellan variabel 3 och 4 samt mellan variabel 4 och 6. Dessa hör också innehållsmässigt samman.

En sammanslagning av dessa sex variabler till förslagsvis halva antalet, så att de innehållsmässigt täcker skilda områden, samtidigt som de görs mer nyanserade och fingerade, tycks vara nödvändig för att de skall kunna tänkas ge information av diskriminerande värde vad våra grupper beträffar.

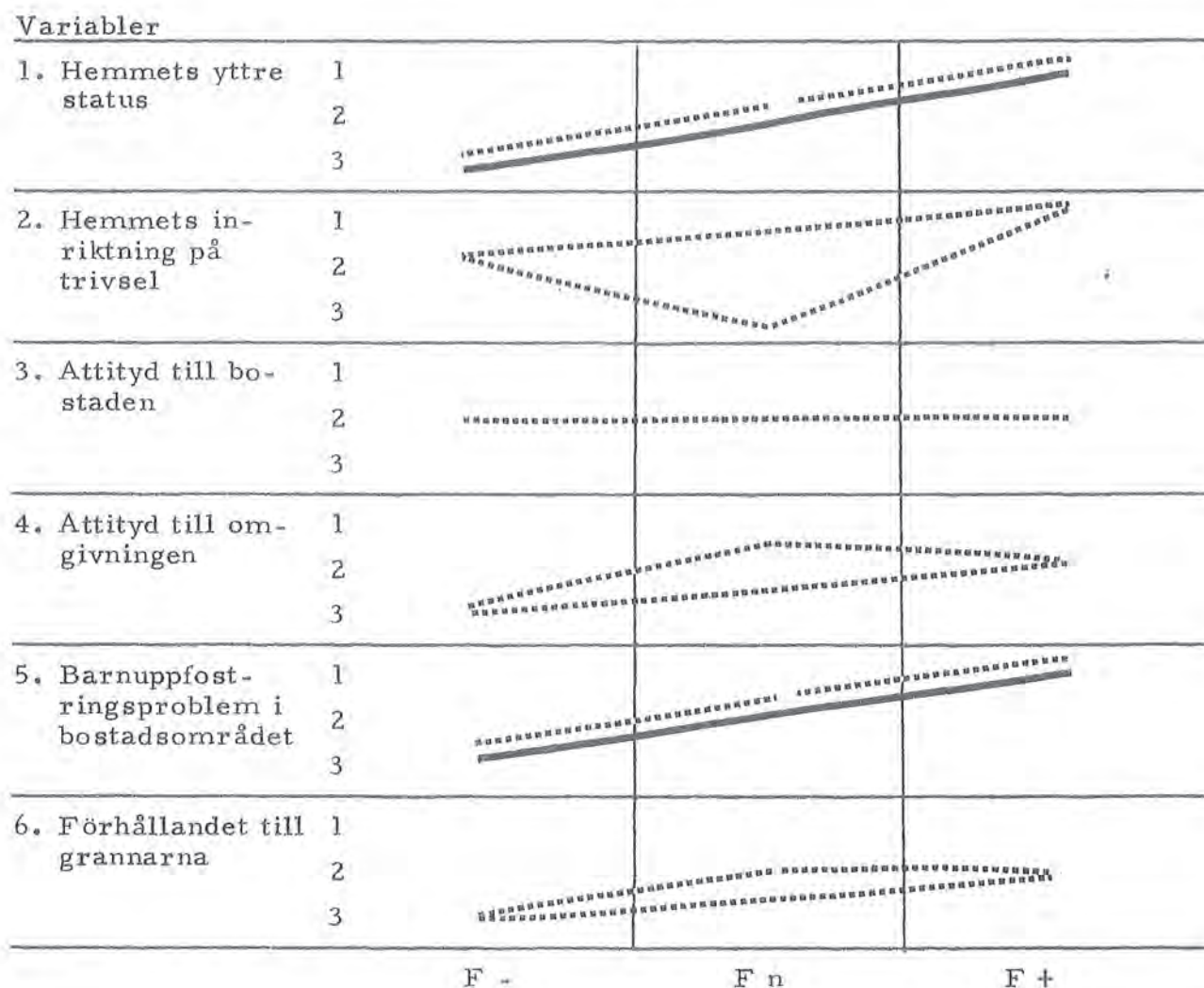
D. Statusgruppernas relativa läge i de i analys 4 M p och f ingående hemmiljövariablerna.

I nedanstående figurer anger vi i vilken riktning de olika statusgrupperna av vardera könet skiljer sig i respektive variabel.

Figur 21. Pojkgruppernas relativa läge i Hemmiljövariablerna, analys 4 M p.

Figur 22. Flickgruppernas relativa läge i Hemmiljövariablerna, analys 4 M f.

Figurkommentar. Skillnaderna mellan grupperna är mycket små, men tendensen är oftast densamma vad gäller extremgrupperna. Lågstatusgrupperna av båda könen ligger med ett par undantag något mindre positivt än högstatusgruppen och normalgruppen. Skillnaderna är dock oftast mycket små, särskilt i de få fall där lågstatusgruppen ligger något mer positivt än någon av de andra grupperna, och de kan i dessa fall betraktas som helt slumpmässiga.

Variabel 1 (Hemmets yttre status) är tydligen med större sannolikhet än de övriga relevant, eftersom den givit signifikanta utslag för båda könen.

E. Sammanfattning

Något bestämt uttalande angående dessa variablers relevans kan vi inte göra utifrån de resultat vi fått. Vi har i endast ett fåtal variabler fått signifikanta skillnader och i flertalet variabler en mycket liten tendens till skillnader vilka oftast går i förväntad riktning vad extremgruppernas läge beträffar. Våra variabelskalor har dock inte fungerat bra mättekniskt sett. De är alltför grova och onyanserade och har dessutom i vissa fall mätt delvis samma informationsområde, varför den dåliga diskriminationen i första hand måste hänföras till dessa mättekniska brister.

Något resultat, som klart stöder Teori 1, har vi alltså inte heller fått, men inte heller resultat som talar emot denna teori. Möjligheten står öppen att variablerna i omarbetad-form kan visa sig relevanta och diskriminera olika kamratstatusnivåer.

KAP. VIII. DISKRIMINANTANALYS 5, MODERSINTERVJUN

A. Innehåll

1. Ämnesområde

Faktorer som berör SJÄLVA INTERVJUSITUATIONEN. Dessa variabler är 80-gradiga grafiska skattningsskalor, som närmare berörs i Kap. II Datainsamling, sid. 20.

2. Analys 5 M p, Modersintervju, pojkar

Se bilaga 5 för beskrivning av gruppmedeltal och -spridning.

Medelvärdesprofilerna för de olika pojkgrupperna i analys 5 M p finns beskrivna i figur 23.

Antal individer som ingår i analysen:

5 M p

P -	P n	P +	Σ
13	15	15	43

3. Analys 5 M f, Modersintervju, flickor

Se bilaga 5 för beskrivning av gruppmedeltal och -spridning.

Medelvärdesprofilerna för de olika flickgrupperna i analys 5 M f finns beskrivna i figur 24.

Antal individer som ingår i analysen:

5 M f

F -	F n	F +	Σ
15	15	13	43

B. Resultat

Resultat av analys 5 M p och 5 M f finns beskrivna i tabell 37 respektive 38.

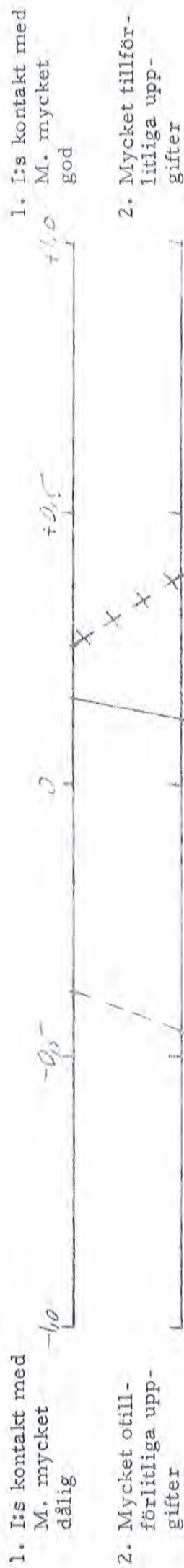
Figur 23. Medelvärdesprofil för Analys 5 M p

--- = P -   — = P n   +++ = P +

Figur 24. Medelvärdesprofil för analys 5 M f

--- = F . — = F n +++ = F +

Tabell 37. Resultat av analys 5 M p

Signifikanstest med Wilks lambda kriterium					Kanonisk korrelation
Test av rot nr	F	DFHYP	DFERR	P<	R
1	0.66	4.00	78.00	0.619	0.24
2	0.30	1.00	39.50	0.587	0.09

Variabler	UNIVARIATA F-test			STAND. DISKRIM. FUNKT. koefficienter
	F	MK	P<	l
1. Intervjuarens kontakt med modern	0.77	242.85	0.471	1.11
2. Lämnade uppgifters tillförlitlighet	0.20	93.64	0.818	-0.74

Tabell 38. Resultat av analys 5 M f

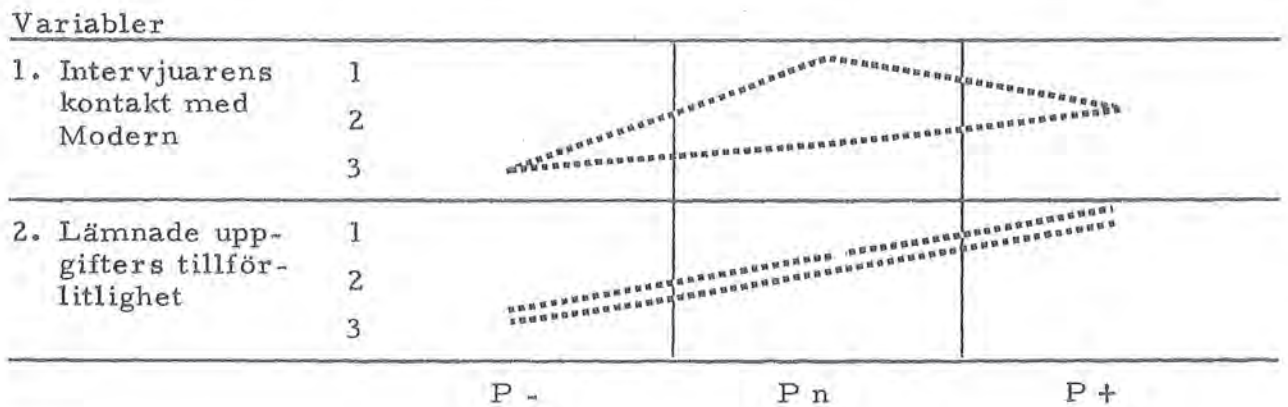
Signifikanstest med Wilks lambda kriterium					Kanonisk korrelation
Test av rot nr	F	DFHYP	DFERR	P<	R
1	1.32	4.00	78.00	0.269	0.35
2	0.18	1.00	39.50	0.673	0.07

Variabler	UNIVARIATA F-test			STAND. DISKRIM. FUNKT. koefficienter
	F	MK	P<	l
1. Intervjuarens kontakt med modern	1.70	157.85	0.195	0.21
2. Lämnade uppgifters tillförlitlighet	2.64	255.30	0.084	0.85

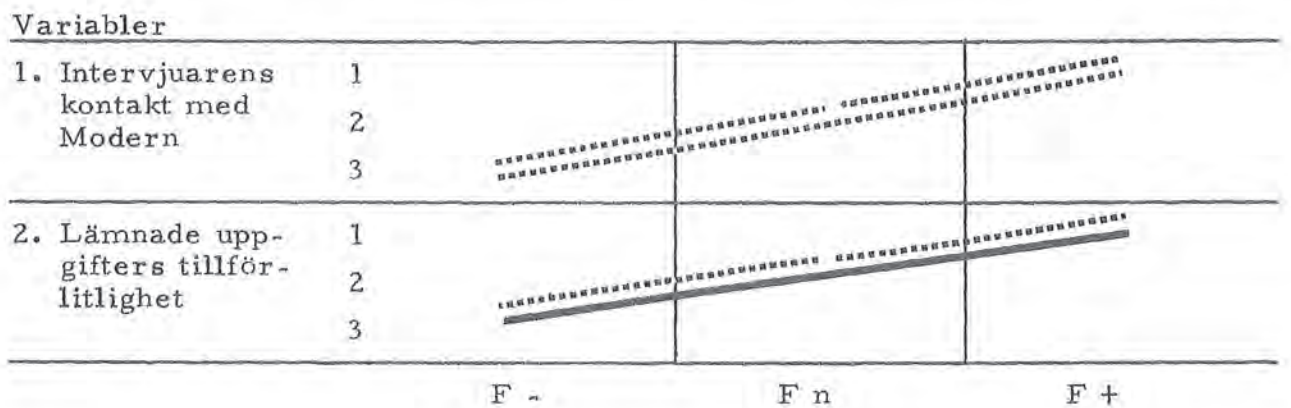
Tabell 39. De i analys 5 M p och 5 M f ingående variabelernas interkorrelationer.

Variabler	2	
	P	F
1. Intervjuarens kontakt med modern	.458	.709
2. Lämnade uppgifters tillförlitlighet		

Figur 25. Pojkgruppernas relativa läge i Hemmiljövariablerna, analys 5 M p

Figur 26. Flickgruppernas relativa läge i Hemmiljövariablerna, analys 5 M f.

För kommentarer och slutsatser av dessa analyser se under Kap. II, DATAINSAMLING, sid. 20.

KAP. IX. DISKRIMINANTANALYS I, FADERSINTERVJUN

A. Innehåll

1. Ämnesområde

Samspelet mellan fadern och sonen respektive dottern, sådant det ter sig i ALLMÄN HEMATMOSFÄR (här även direkt påverkad av övriga familjemedlemmar), UPPFOSTRINGSPRAXIS samt viktiga aspekter av FADERNS ALLMÄNNA BETEENDE MOT BARNET.

Det är dessa variabler som betecknas som huvudvariabler i Fadersintervjun.

2. Analys 1 F p, Fadersintervju, pojkar.

Se bilaga 6 för beskrivning av gruppmedeltal och -spridning.

Medelvärdesprofilerna för de olika pojkgrupperna i analys 1 F p finns beskrivna i figur 27.

Antal individer som ingår i analysen:

1 F p

P -	P n	P +	Σ
11	11	15	37

3. Analys 1 F f, Fadersintervju, flickor

Se bilaga 6 för beskrivning av gruppmedeltal och -spridning.

Medelvärdesprofilerna för de olika flickgrupperna i analys 1 F f finns beskrivna i figur 28.

Antal individer som ingår i analysen:

1 F f

F -	F n	F +	Σ
11	13	15	39

B. Resultat

Resultat av analys 1 F p och 1 F f finns beskrivna i tabell 40 respektive 41.

1. Kommentarer till resultat av analys 1 F p

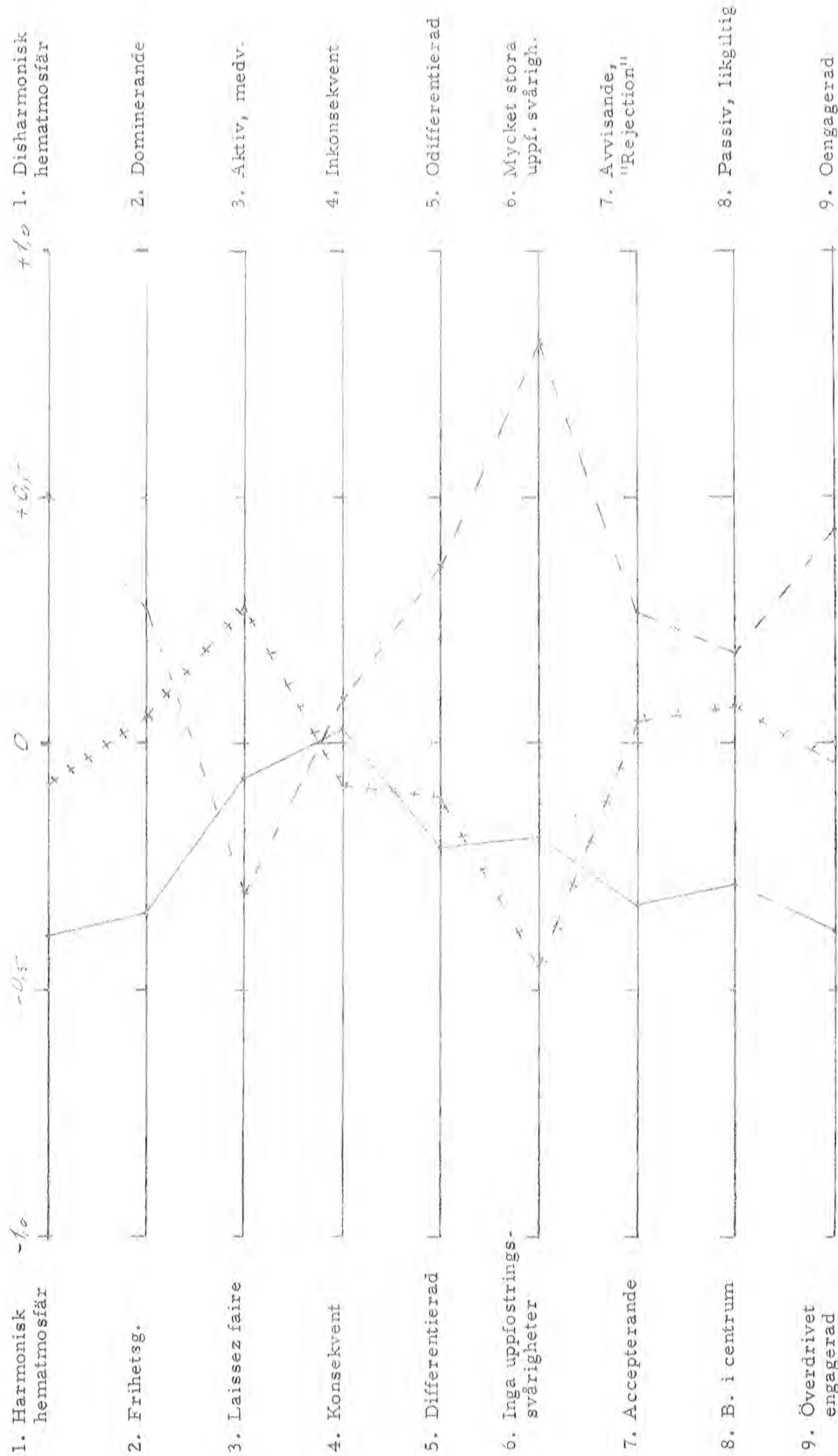
De nio i analysen ingående variablerna diskriminerar inte tillsammans signifikant mellan våra tre pojkgrupper.

Korrelationen mellan samtliga vägda variabler och grupptillhörighet är 0,54.

Om vi ser på de univariata testen, är det bara en enda variabel som diskriminerar våra grupper signifikant, nämligen variabel 6 (Uppfostrings-

Figur 27. Medelvärdesprofil för Analys I F P

--- = P -   — = P n   +++ = P +

svårigheter). Skillnaden är signifikant på 1 %-nivån. Denna variabel ger alltså ensam en bättre separation av grupperna än alla tillsammans.

Tabell 40. Resultat av analys 1 F p

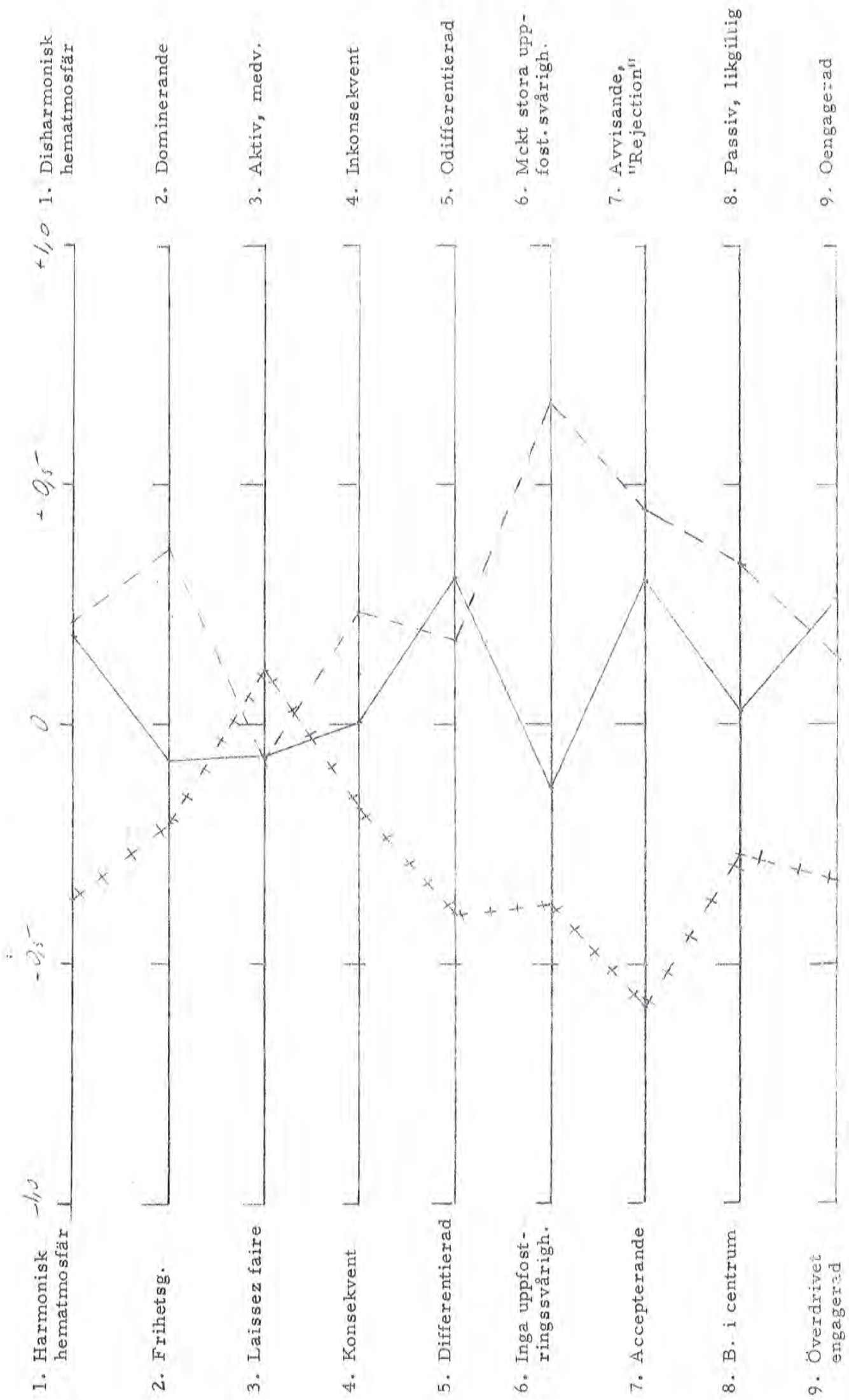
Signifikantest med Wilks lambda kriterium					Kanonisk korrelation
Test av rot nr	F	DFHYP	DFERR	P<	R
1	0.80	18.00	52.00	0.690	0.54
2	0.52	8.00	26.50	0.829	0.37

Variabler	UNIVARIATA F-test			STAND. DISKRIM. FUNKT. koefficienter
	F	MK	P<	1
1. Hematmosfär	2.27	270.48	0.118	0.23
2. Frihetsg. - dominerande	1.08	264.03	0.353	-0.05
3. Laissez-faire - aktiv, medveten	1.10	215.59	0.343	-0.07
4. F:s konsekvens	0.11	11.98	0.901	-0.44
5. F:s differentiering	1.05	178.38	0.362	0.16
6. Uppfostringssvårigheter	5.39	725.84	0.009	0.84
7. F:s accepterande	1.00	160.84	0.380	0.09
8. Barnet i centrum	0.68	18.53	0.515	-0.17
9. F:s engagemang	1.83	97.03	0.175	0.29

En viss tendens till signifikant diskrimination föreligger beträffande variabel 1 (Hematmosfär). Om man ser på medelvärdesprofilerna framgår att skillnaden mellan enbart två kamratstatusnivåer, den högsta (hög och normal nivå) och den lägsta gruppen, är relativt stor i denna variabel. Vid envägs variansanalys framgår att skillnaden mellan låg- och normalstatusgruppen är signifikant på 5 %-nivån, medan skillnaden mellan de två extremgrupperna har relativt stark tendens mot signifikans ($p = 0,10$). I variabel 7 (Faderns accepterande av barnet) är också skillnaden mellan låg- och normalstatusgruppen signifikant på 5 %-nivån. I variabel 9 (Faderns engagemang i barnet) föreligger relativt stark tendens till signifikant skillnad mellan normal- och högstatusgruppen ($p = 0,08$).

Figur 28. Ädelvärdesprofil för Analys I F F

--- = F -   — = F n   +++ = F +

Diskriminantfunktionskoefficienterna är mycket låga utom för ovan-nämnda variabel 1 samt för variabel 4. Eftersom totaldiskriminationen här inte ens tenderar att vara signifikant kan dessa koefficienter dock betraktas som ointressanta.

Tabell 41. Resultat av analys 1 F f.

Signifikanstest med Wilks lambda kriterium					Kanonisk korrelation
Test av rot nr	F	DFHYP	DFERR	P <	R
1	1.28	18.00	56.00	0.237	0.61
2	0.93	8.00	28.50	0.509	0.46

Variabler	UNIVARIATA F-test			STAND. DISKRIM. FUNKT. koefficienter
	F	MK	P <	1
1. Hematmosfär	1.25	84.25	0.298	-0.06
2. Frihetsg. - dominerande	1.10	425.65	0.345	0.15
3. Laissez faire - aktiv, medveten	0.15	28.87	0.858	0.69
4. F:s konsekvens	0.54	53.29	0.587	0.56
5. F:s differentiering	1.94	269.75	0.159	0.34
6. Uppfostringssvårigheter	3.64	149.81	0.036	0.88
7. F:s accepterande	4.30	157.65	0.021	0.09
8. Barnet i centrum	1.18	73.07	0.320	0.38
9. F:s engagemang	1.35	57.53	0.272	0.44

2. Kommentarer till resultat av analys 1 F f

Den totaldiskrimination vi får med hjälp av alla nio i analysen ingående variabler är inte signifikant.

Korrelationen mellan samtliga vägda variabler och grupptillhörighet är 0.61.

Enbart två av variablerna i analysen diskriminerar univariat signifikant mellan våra tre flickgrupper, nämligen variabel 6 (Uppfostrings-svårigheter) och 7 (Faderns accepterande av barnet). Vi gör alltså

ingen vinst genom att utnyttja alla de nio variablerna som sammanförts här.

Om man ser på medelvärdesprofilerna framgår att skillnaden mellan två kamratstatusnivåer är relativt stor för ett par av variablerna. Vid envägs variansanalys framgår att skillnaden mellan normal- och högstatusgruppen har relativt stark tendens mot signifikans i variabel 5 (Faderns differentiering). Skillnaden mellan extremgrupperna är relativt stor i variabel 8 (Barnet i centrum) ($P = 0.12$) samt mellan normal- och högstatusgruppen i variabel 9 (Faderns engagemang) ($P = 0.12$).

Diskriminantfunktionskoefficienternas storlek kan betraktas som slumpmässiga eftersom totaldiskriminationen inte alls är signifikant. Variabel 7 t.ex., som ger bäst diskrimination univariat sett, bidrar inte alls till den totaldiskriminationen, som är den bästa möjliga. Variabel 7 är högt korrelerad med variablerna 1, 8 och 9, av vilka de senare ger ett relativt stort bidrag till diskriminationen, vilket verkar något konstigt eftersom de är så mycket sämre univariat sett. Kombinationen av variablerna här är tydligen så olycklig att de bästa variablerna inte alls kan utnyttjas.

C. Variablernas diskriminationsförmåga

Vid bedömningen av diskriminationsförmågan hos hemmiljövariablerna i Fadersintervjun använder vi samma kriterier som när det gällde Modersintervjun.

God diskriminationsförmåga anser vi även här de variabler har som uppfyller något eller båda av följande kriterier.

1. Univariat signifikanta skillnader (1-5%-nivån) eller stark tendens till signifikanta skillnader (5-10%-nivån).
2. En diskriminantfunktionskoefficient (variabelns bidrag till den totala diskriminationen) som kan bedömas som stor i relation till koefficienterna för de övriga variablerna i analysen. Denna bedömning är meningsfull enbart under förutsättning att den totala diskriminationen är signifikant eller har stark tendens mot signifikans. Eftersom detta inte är fallet här är det inte meningsfullt att tillämpa detta kriterium för dessa analyser.

Den diskrimination av grupperna vi får via hemmiljövariablerna i Fadersintervjun är mycket sämre än den vi fick via identiska variabler i Modersintervjun.

Detta beror säkert på en mängd olika faktorer, bl.a. den att Fadersintervjuerna blev mindre omfattande än Modersintervjuerna. De förra genomfördes i genomsnitt på ungefär halva den tid de senare tog. Detta berodde i sin tur, utom på att intervjuformuläret var något avkortat, delvis på att fäderna enligt intervjuaren var mindre intresserade av att ställa upp. De sade sig ha mera ont om tid och verkade mindre intresserade av att få prata om sina barn. Erfarenhetsmässigt vet man att fadern i allmänhet engagerar sig mindre i barnet och dess fostran än modern. Därav kan man också anta att fäderna i allmänhet är något mindre öppna i kontakten och mindre villiga att avge information angående de "dyra" variabler vi här varit ute efter.

Sammanfattningsvis kan vi uttrycka våra antaganden angående skillnader i vårt samhälle mellan fäder och mödrar så att

- a) Fadern vet mindre om sina barn och sina egna relationer till dem.
- b) Fadern är mindre villig att ge den information han är medveten om angående sina barn och sina egna relationer till dem. Detta gäller även hans relationer till hustrun.

Dessa ovanstående faktorer kan också förväntas avspegla sig i form av sämre mätegenskaper hos skalorna, när vi tillämpar våra mätförmågekriterier 1-4.

1. Viktiga aspekter vid bedömning av olikheter i diskriminationsförmåga

Vi skall betrakta hemmiljövariablerna i **Fadersintervjun** ur samma aspekter som i Modersintervjun, nämligen

- a. Variablernas förväntade relevans när det gäller diskriminationen mellan olika kamratstatusgrupper.
- b. Vår här använda metod och dess möjligheter när det gäller att mäta variabeln ifråga (skalornas mätförmåga).

Den bedömning vi gjorde av hemmiljövariablernas relevans gäller i lika hög grad för dessa variabler ur Fadersintervjun.

De fyra mätförmågekriterier, 1-4, vi redovisade för variablerna i Analys 1 M p och f är lika tillämpbara på våra hemmiljövariabler här. Se Kap. IV.

2. Variabelskalornas mätegenskaper

För att även här söka få något belägg för att utformningen av skalan har den betydelse för mätförmågan vi antagit, sätter vi våra tre typer av huvudskalor i relation till två av våra andra mätbarhetskriterier 2 och 3 för att se om förväntad skillnad föreligger mellan de tre huvudskaltyperna.

I tabell 42 ställer vi de tre huvudvariabelkategorierna I-III (Kriterium 1) i relation till kriterium 2 (spridningen i skalan).

I tabell 43 ställs huvudvariabelkategorierna i relation till kriterium 3, intervjuarens upplevda säkerhet vid skattning av de olika huvudvariablerna.

Tabellkommentar (tabell 42) I stort sett tycks även i Fadersintervjun våra hypoteser angående mätförmågan hos de tre olika huvudskaltyperna bestyrkas. Förhållandet är dock här något mindre entydigt än när det gällde Modersintervjun.

I grupp I har variabel 1 (Hematmosfär), sämre spridningsmått både vad gäller standardavvikelse och variationsvidd än vad man utifrån våra hypoteser förväntar sig.

En möjlig orsak till detta kan vara att Fadersintervjun genomfördes snabbare och blev mindre djupgående. Varje enskild specifik delskala kunde därför inte penetreras lika grundligt och därmed vara till lika stor hjälp vid skattningen i den stora övergripande variabeln Hematmosfär.

Att fäderna i allmänhet är mindre villiga att avge information i "dyra" variabler, och i vissa fall även reellt besitter mindre mängd information angående dem, vilket vi tidigare antog, kan dessutom ha spelat in när det gäller denna variabel. De övriga variablerna i gruppen, nr 2 (Frihetsgivande - dominerande uppfostran) och 3 (Laissez-faire - aktiv medveten uppfostran), behandlar uppfostringspraxis och är mer konkreta (de grundar sig på krav, bestraffningar etc.). Man kan därför vänta sig att de är lättare att mäta när det gäller fäderna.

Något som ytterligare talar för att det kan vara berättigat att anta ovannämnda orsaksbakgrund, är de relativt dåliga mätegenskaperna för variablerna nr 12 och 13, de som behandlar relationerna och enigheten mellan föräldrarna. Det rör sig om "känslig" djupgående information här liksom i variabel 1.

Skala 7 (Faderns acceptering av barnet), som tillhör den förväntat sämsta gruppen, har relativt stora spridningsmått. Standardavvikelsen är större än för de övriga i gruppen och dessutom före-

Tabell 42. Mätförmågekriterium 1 (huvudskaletyp) ställt i relation till mätförmågekriterium 2 (spridningsstorlek i skalan).

Kriterium 1	Kriterium 2		Variationsvidd 80-gradig skala		Antal skattningar på skalans M-värde = 40
	Standardavvikelse		LV	VV HV	
I. 1. Hematmosfären	9,958		3	47 50	(10 värden på 8)
2. Frihetsgivande-Dominerande uppfostran	17,935		4	66 70	
3. Laissez-faire - Aktiv, med- veten uppfostran	13,674		10	64 74	
13. Relationen mellan föräldrarna	8,112		3	37 40	(13 värden på 15)
II. 4. Konsekvens i uppfostran	10,077		5	42 47	
5. Differentiering i uppfostran	12,513		5	58 63	
6. Uppfostringssvårigheter	11,250		2	53 55	
12. Föräldrarnas enighet i upp- fostringsfrågor	10,113		3	49 52	
III. 7. Accepterande av barnet	10,192		4	76 80	
8. Barnet i centrum	6,700		5	48 53	33
9. Engagemang i barnet	6,970		21	42 63	39
10. Ängslighet beträffande barnet	5,728		17	38 55	39
11. Beskyddande av barnet	5,527		15	53 68	56

LV = lägsta skattningsvärdet i skalan

VV = variationsvidden

HV = högsta skattningsvärdet i skalan

kommer ingen anhopning av skattningar på samma skalvärde. Den till synes stora variationsvidden ger dock en något missvisande bild av hur god spridningen är eftersom hoppet mellan den näst högsta skattningen och den högsta är 40 skalenheter. Den näst högsta skattningen ligger på mittenvärdet 40 och den högsta på det negativa extremvärdet 80. Samtliga skattningar utom en ligger alltså på den positiva halvan av skalan. Skala 7 tycks ändå ha relativt godtagbara mätegenskaper vad gäller två av spridningsmått och skiljer sig alltså något från de övriga variablerna i grupp III, vilka har mätegenskaper helt i överensstämmelse med våra hypoteser. Samtliga tre spridningsmått är dåliga och de två sista variablerna nr 10 (Ängslighet betr. barnet) och 11 (Beskydd av barnet) har uteslutits ur bearbetningarna. Detta på grund av att vi ansett deras mätegenskaper vara för dåliga för att det skall vara meningsfullt att bearbeta variablerna.

Den negativt sneda fördelning som förekommer i variablerna för Modersintrervjun återkommer även här. En del av orsaken kan även här vara den stora andelen normal- eller högstatusindivider i undersökningspopulationen samt intervjuarens eventuellt sneda referensram.

Mycket talar enligt vad vi tidigare här diskuterat för att intervjuaren i denna relativt "ytliga" Fadersintervju i vissa variabler och för vissa individer antagligen inte lyckats få fram de sanna värdenas ungefärliga läge.

Tabellkommentar. (tabell 43). Ingen nämnvärd skillnad tycks föreligga i skattning av subjektivt upplevd säkerhet när det gäller de olika variabelgrupperna. Medelvärdena är överlag mycket höga och oanvändbara när det gäller att bedöma variablernas mätförmåga. Detta beror antagligen på att både alternativ 1 och 2 upplevts vara alltför negativa. De flesta skattningarna har därför värdet 3. Ingen differentiering har varit möjlig inom det positiva området.

Man kunde möjligen förvänta sig någon skillnad mellan variablerna när det gäller bortglömda skattningar av säkerheten, så att intervjuaren oftare glömmet att skatta sin upplevda säkerhet när det gäller variabler han upplever som svåra att skatta. Inte heller någon sådan systematisk tendens föreligger.

Variablerna nr 12 och 13, som behandlar relationerna mellan föräldrarna, har något lägre medeltal i säkerhetsvärde än de övriga. Denna tendens överensstämmer med vad som framkom angående dessa två variabler i Modersintervjun. Intervjuaren tycks ha stött på motstånd både hos mödrar och fäder vad gäller deras inbördes

Tabell 43. Mätförmågekriterium 1 (huvudskaletyp) ställt i relation till mätförmågekriterium 3 (intervjuarens skattning av upplevd säkerhet vid skattning i de olika huvudvariablerna.)

<u>Kriterium 1</u> Huvudskaletyp I - III		Intervjuarens upplevda säkerhet vid skattning i variabeln ifråga. 3 = Mycket säker, 2 = Varken särskilt säker eller osäker, 1 = Mycket osäker		
		N (som ingår i M)	M	Antal N där säkerhetsvärde saknas
I.	1. Hematmosfär	68	2,93	6
	2. Frihetsgrad-Dominans	70	2,99	4
	3. Laissez-faire - Aktiv, medveten uppfostran	70	2,97	4
	13. Relationen mellan föräldrarna	70	2,77	4
			$\bar{M} = 2,88$	
II.	4. Konsekvens	74	2,96	0
	5. Differentiering	74	2,91	0
	6. Uppfostringssvårigheter	73	2,93	1
	12. Föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor	72	2,88	2
			$\bar{M} = 2,92$	
III.	7. Accepterande	68	2,99	6
	8. Barnet i centrum	60	2,95	14
	9. Engagemang i barnet	72	2,96	2
	10. Ängslighet betr. "	71	2,92	3
	11. Beskyddande av "	64	2,89	10
			$\bar{M} = 2,94$	

förhållanden. De kanske inte upplevde denna information som nödvändig i sammanhanget, när det var deras barns förhållanden intervjun skulle beröra och inte deras egna.

När det gäller bortglömda säkerhetsskattningar, tycks det föreligga en tendens till övervikt för sådan "glömska" för de variabler som har sämst mätegenskaper, nämligen de i grupp III.

Värdet av dessa säkerhetsskattningar är alltså verligen diskutabelt. De tycks inte fungera särskilt bra som mått på skalans mätförmåga.

3. Sammanfattning av tänkbar bakgrund till olikheter i diskriminationsförmåga hos variablerna i analys 1 F p och 1 F f.

För att sammanfattande belysa något av den tänkbara bakgrunden till framkomna skillnader i diskriminationsförmåga ställer vi i tabell 44 diskriminationsförmågan hos variablerna i analys 1 F p i relation till vår bedömning av de tidigare behandlade viktiga aspekterna i detta sammanhang, a. Variabelns förväntade relevans samt b. Variabelskalans mättekniska egenskaper.

Vi gör på samma sätt för flickornas del. Diskriminationsförmågan hos variablerna i analys 1 F f ställs i relation till vår bedömning av förväntad relevans och variabelskalornas mättekniska egenskaper i tabell 46. Samtidigt presenterar vi variablernas interkorrelationer i tabell 45 och 47.

Sammanfattande kommentar (tabell 44-47). Flera av de variabler som inte signifikant diskriminerar våra pojkgrupper har lika bra mätegenskaper och i åtminstone ett fall, variabel nr 2, dessutom lika hög förväntad relevans som variabel 6, där skillnaderna är signifikanta på 1%-nivån. Vi tror att den mest utslagsgivande faktorn här finns under kriterium 4, metodbetingade svårigheter. Bristfälligheterna vid intervjuförfarandet för fädernas del, som vi tidigare diskuterat, har antagligen gjort våra mätningar för grova. I vissa fall föreligger dock relativt stora skillnader mellan de två mest extrema grupperna. Se diskussion angående detta sid 146.

Anledningen till att just variabel 6 slagit så bra är antagligen att denna skala är tillräckligt grov och ospecifik för att ge utslag i den typ av "ytlig" intervju vi här gjort. Fäderna känner till, och det är reellt påtagligt för dem, om de har besvär med sin pojkes uppfostran. Detta kommer tydligen till uttryck i intervjun på ett eller annat sätt, möjligen som ett genomgående grunddrag i samtalet om pojken.

Tabell 44. Diskriminationsförmågan hos de i analys 1 F p ingående variablerna, ställd i relation till vår bedömning av variablernas relevans respektive mätförmåga.

Variabler	Förväntad relevans	Mätförmåga enl. kriterium				Diskriminationsförmåga	DISKRIMINATION	
		pojkar					Diskriminationsförmåga	kriterium b
		1	2	3	4			
1. Hematrosfär	+	++	-	+	+	+		
2. Frihetsg. - Domin.	+	++	+	+	+	+		
3. Laissez-faire - Aktiv, medveten	+	++	+	+	+	+		
4. F:s konsekvens	+	+	-	+	+	+	(+)	
5. F:s differentiering	+	+	+	+	+	+	(+)	
6. Uppfostringsvärigh.	+	+	+	+	+	+		
7. F:s accepterande	+	-	+	+	+	+		
8. Barnet i centrum	+	-	-	+	+	+		
9. F:s engagemang	+	-	-	+	+	+		
10. F:s ängslighet	+	-	-	+	+	+		
11. F:s beskydd	+	-	-	+	+	+		
						xx		A(A)
							Obs. total-diskrim. ej sign.	

1 = skalans utarbetningsgrad

2 = skalans spridning

3 = intervjuarens subj. upplevelse av skalans mätförmåga

4 = allm. bedömning av intervjuemetodens lämplighet när det gäller att mäta variabeln ifråga

Tabell 45. De i analys 1 F p ingående variabelernas interkorrelationer.

Variabler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Hematmesfären		.488*	-.244	.080	.600*	.304	.201	.532*	.576*
2. Frihetsg. - Domin.			-.060	.262	.551*	.320	-.021	.295	.243
3. Laissez-faire - Aktiv, medveten				-.709*	-.362	-.448*	-.193	-.045	-.445*
4. Konsekvens i upp- fostran					.430*	.331	.241	.024	.366
5. Differentiering i uppfostran						.312	.166	.164	.354
6. Uppfostringsvårig- heter							.251	.092	.322
7. Accepterande av barnet								.350	.364
8. Barnet i centrum									.579*
9. Engagemang i barnet									

* = De korrelationskoefficienter vi här bedömt vara höga d. v. s. $\geq 0,40$.

Variabel 3 ingår i denna korrelationsmatris i omkastad riktning jämfört med de övriga. Variablerna 8 och 9 har dubbelt negativa ändpunkter.

Tabell 46. Diskriminationsförmågan hos de i analys I F ingående variablerna, ställd i relation till vår bedömning av variablernas relevans respektive mätförmåga.

DISKRIMINATION

flickor

Variabler	Förväntad relevans	Mätförmåga enl. kriterium				kriterium a	kriterium b	Diskriminationsförmåga
		++ = mycket god mätförmåga + = god mätförm. - = dålig mätförm.						
		1	2	3	4			
1. Hematmosfär	+	++	-	+	+	(+)	AA= god diskrim.-förmåga enl. båda kriterierna A= god diskrim.förm. enl. ett kriterium	
2. Frihetsg. - Domin.	+	++	+	+	+	(+)		
3. Laissez-faire - Aktiv, medveten	+	++	+	+	+	(+)		
4. F:s konsekvens	+	+	-	+	+	(+)		
5. F:s differentiering	+	+	+	+	+	(+)		
6. Uppfostringsvårigh.	+	+	+	+	x	(+)		
7. F:s accepterande	+	-	+	+	x	(+)		
8. Barnet i centrum	+	-	-	+				
9. F:s engagemang	+	-	-	+				
10. F:s ängslighet	+	-	-	+				
11. F:s beskydd	+	-	-	+				
							Obs. total-diskrim. ej sign.	

1 = skalans utarbetningsgrad

2 = skalans spridning

3 = intervjuarens subjektiva upplevelse av skalans mätförmåga

4 = allm. bedömning av intervjuemetodens lämplighet när det gäller att mäta variabeln ifråga

Tabell 47. De i analys 1 F f ingående variablernas interkorrelationer.

Variabler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Hemtningsfären		.028	-.462*	.196	.148	.515*	.407*	.110	.215
2. Frihetsg. - Domin.			.424*	-.345	.330	.101	.229	.158	-.161
3. Laissez-faire - Aktiv, medveten				-.602*	-.018	-.377	-.271	.076	-.528*
4. Konsekvens i upp- fostran							.210	.030	.442*
5. Differentiering i uppfostran					-.078	.063			
6. Uppfostringsvårig- heter						.299	.101	-.234	-.107
7. Accepterande av barnet									
8. Barnet i centrum							.347	-.096	-.040
9. Engagemang i barnet								.466*	.522*
									.350

* = De korrelationskoefficienter vi här bedömt vara höga d. v. s. $\geq 0,40$.

Variabel 3 ingår i denna korrelationsmatris i omkastad riktning jämfört med de övriga. Variablerna 8 och 9 har dubbelt negativa ändpunkter.

Beträffande variablerna i variabelkategori III, nr 8 och 9, så har de så dåliga mätegenskaper i flera av kriterierna, att man förstår att det varit omöjligt att tillämpa dessa skalor på ett adekvat sätt. Informationen har antagligen inte alls räckt till för att sprida individerna i tillräcklig utsträckning.

Samma resonemang som förts ovan vad beträffar pojkarna gäller även flickorna (se tabell 46) med det undantaget att även variabel 7 för dem givit signifikant diskrimination av grupperna. Denna variabel skiljer sig positivt vad gäller mätegenskaper från de övriga i huvudvariabelkategori III.

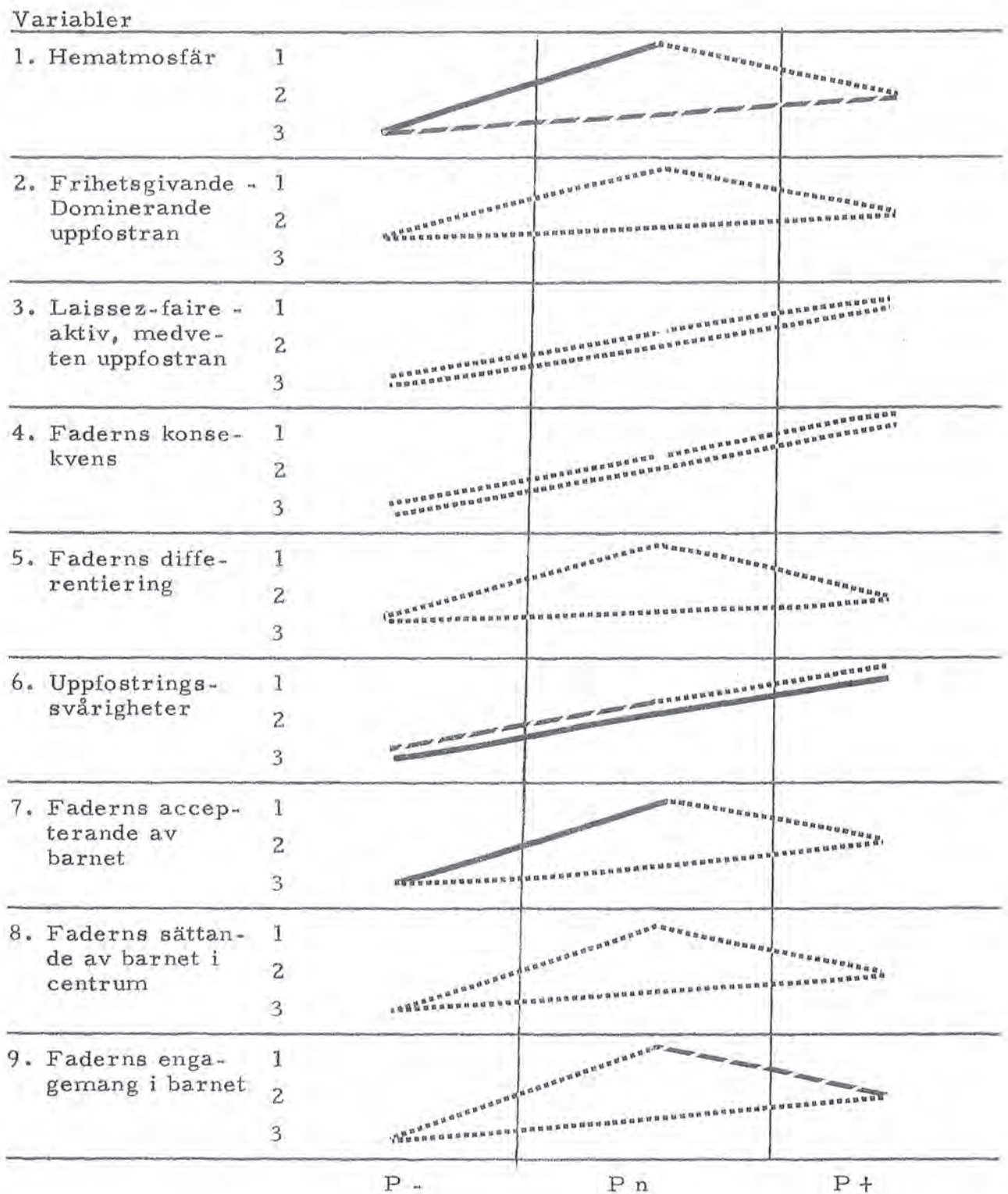
D. Statusgruppernas relativa läge i huvudvariablerna, analys I F p och f.

Vi har redan konstaterat att grupperna i flertalet av huvudvariablerna inte skiljer sig signifikant. Eftersom det dock föreligger en systematisk tendens i gruppernas relativa läge redovisar vi i Fig. 29 och 30 i vilken riktning grupperna skiljer sig i de olika variablerna. Samma markeringar av statusciffror och signifikanta respektive inte signifikanta skillnader används liksom tidigare för analyser av Modersintervjun.

Sammanfattande figurkommentar.

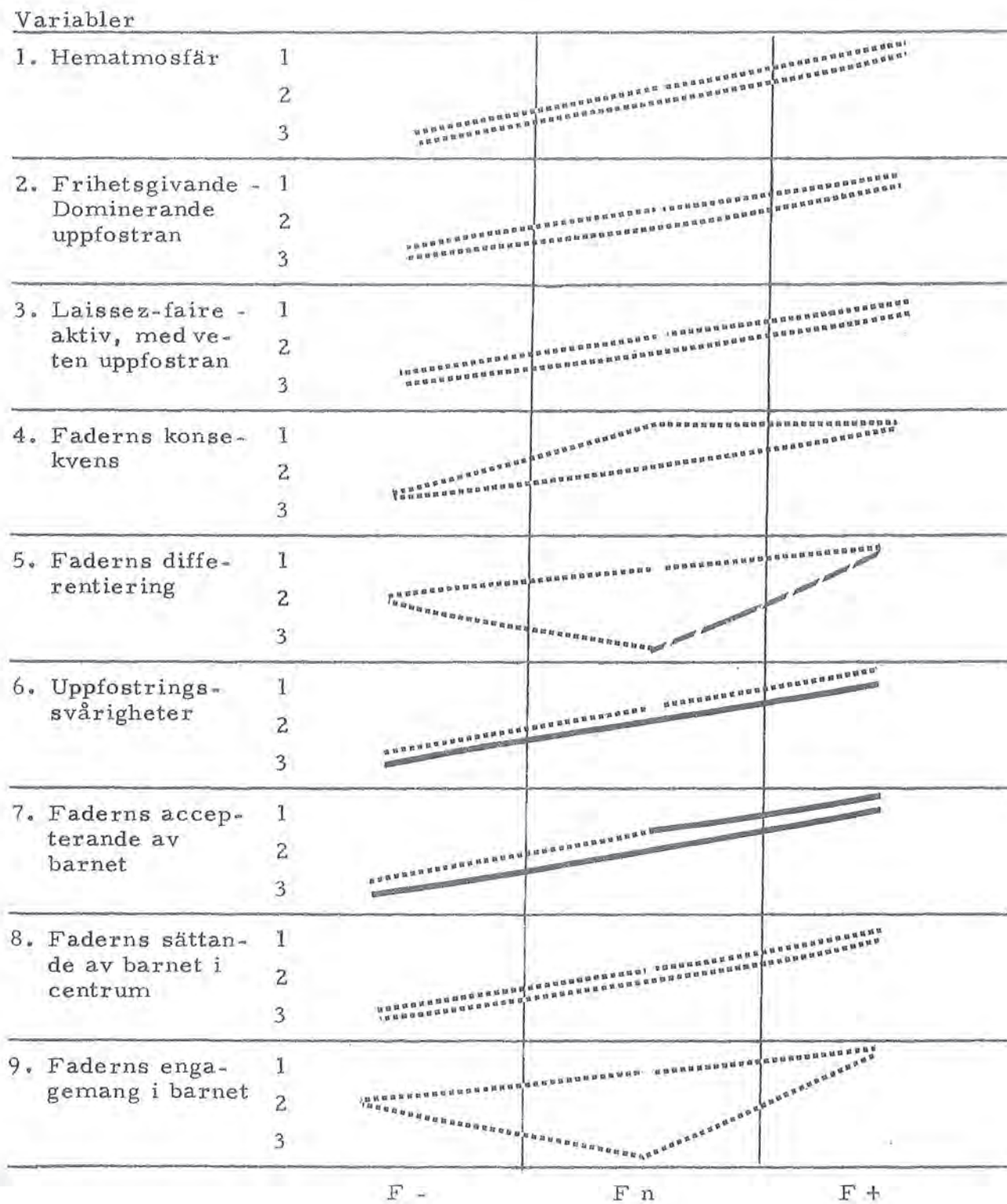
Fastän ytterst få skillnader är signifikanta är det inbördes relativa läget oftast det förväntade, med lågstatusgruppen nästan alltid i mest negativt läge, medan den inbördes relationen mellan normal- och högstatusgrupperna även här är något mer tvetydig, särskilt gäller detta pojkarna. För dem finns i flera variabler en tendens till att normalpojkarna intar mer positivt läge än högstatuspojkarna. Detta gäller variabel 2 (Frihetsgivande-dominerande uppfostran) och 7 (Faderns acceptering), alltså samma variabler som hade likartat läge i Modersintervjun. Detta kan tyda på ett likartat beteende i dessa avseenden från båda föräldrarnas sida, eller eventuellt bero på en halo-effekt. Några av de övriga fallen där tendensen finns att normalpojkarna intar mer positivt läge vad gäller faderns beteende utgöres av samma variabler där normalflickorna tenderade att inta mer positivt läge vad gällde moderns beteende. Dessa variabler berör respektive förälders engagemang och sättande av barnet i centrum. Tendensen för pojkarna skulle kunna infogas i den tentativa arbetshypotes vi tidigare föreslog för flickorna, nämligen att flickor med en något sämre mor - dotterrelation, men med i övrigt goda hemförhållanden, möjligen kan tänkas

Figur 29. Pojkgruppernas relativa läge i Huvudvariablerna, analys 1 F p

Figur 30. Flickgruppernas relativa läge i Huvudvariablerna, analys I F f.

kompensera detta med "överkontakt" med flickkamrater. Här skulle det alltså för pojkarnas del också gälla relationen med föräldern av samma kön. Eftersom det enbart är fråga om tendenser och inga säkerställda skillnader föreligger vill vi än en gång poängtera att vår hypotes är mycket osäker och trevande men möjligen värd att beaktas även i kommande analyser av faderns beteende i relation till sonen.

Samma tendens till mer positivt läge för normalpojkarna återkommer även i variabel 1 (Hematmosfär) och 5 (Faderns differentiering), särskilt poängterat i den förra variabeln, vilket också kan infogas i ovanstående arbetshypotes, eftersom Hematmosfären till stor del berör samvaro och relationer mellan familjemedlemmarna och faderns roll i detta sammanhang naturligtvis kan förväntas bli starkast betonad i intervjun med honom. Som en intressant könsskillnad kan påpekas att variabel 7 (Faderns acceptering) tycks ge mycket större utslag för flickornas än för pojkarnas del. Motsatsen gäller variabel 1 (Hematmosfär). Detta synes stämma med de hypoteser vi dels tidigare dels i sammanfattningen ställt angående betydelsen av att fadern spelar en mer aktiv roll i fostran av och samvaro med sonen, medan det för flickorna möjligen är tillräckligt med en stödjande roll.

Våra resultat antyder störst sannolikhet för ett stigande samband mellan dessa huvudvariabler och kamratstatus från låg till normal nivå. Sambandet från normal till hög kamratstatusnivå är för flickornas del med störst sannolikhet parallellt medan för pojkarnas del en relativt stark tendens till något sjunkande samband föreligger.

E. Diskussion angående socialgruppsfördelningens eventuella inverkan på våra resultat.

Liksom tidigare summerades över alla sex statusgrupperna antal fall där den ena sociala undergruppen låg mer positivt än den andra i de nio variablerna. Därvid framkom att hög social undergrupp i 28 fall intog mer positivt läge än låg socialgrupp (28+) medan låg social undergrupp intog mer positivt läge i 19 fall (19+). I sju fall intog grupperna likartat läge (7s). Denna skillnad är inte signifikant ens på 5% nivån om vi riktar vår hypotes och gör ensidig prövning.

Vi har dessutom tagit medelvärden för den låga sociala undergruppen av högstatusflickorna som en uppskattning av den mest extremt stora förändring nuvarande medelvärden kunde förväntas undergå vid förändrad social representativitet i högstatusgruppen.

I de variabler där signifikanta gruppskillnader föreligger förändras därvid inte högstatusflickornas relativa läge. I samtliga dessa fall förändras medeltalen i ännu mer positiv riktning.

Sammanfattningsvis anser vi det inte sannolikt att den något sneda socialgruppsfördelningen för högstatusflickorna haft någon betydelse för framkomna resultat.

F. Sammanfattning

Någon förändrad förväntan angående dessa hemmiljövariablers relevans när det gäller kamratstatus anser vi oss inte ha fog för utifrån våra resultat. Visserligen har de flesta av de här mätta variablerna inte givit signifikant diskrimination av våra kamratstatusgrupper, men det sätt vi här mätt variablerna på framstår som alltför bristfälligt, för att vi skall våga dra slutsatsen att dessa variabler ej är av betydelse för barnets kamratstatus.

Den viktigaste slutsatsen blir här, att vi måste mäta dessa variabler på annat sätt, använda längre tid samt mer avslöjande metoder, konstruerade med tanke på det agerande från fädernas sida vi kan förvänta oss. Om detta inte anses möjligt eller önskvärt bör vi i fortsättningen nöja oss med att mäta mer grova, ej så djupgående variabler i stil med variabel 6 (Uppfostringssvårigheter). Ett påpekande bör här göras om att variabel 6 kan tänkas vara enbart ett utslag av barnets missanpassning, den kan alltså vara bara ett slags mått på barnets anpassning och inte ha något med föräldrarnas uppfostringsbeteende att göra. Faderns upplevelse av svårigheter kan alltså vara ett direkt utslag för det besvärliga beteendet hos barnet, vilket till bakgrund har helt andra orsaker än hemförhållanden som föräldrarna råar över. Vi betraktar här en sådan förklaring som åtminstone inte helt uttömmande utan antar att större upplevda svårigheter återspeglar större brister i beteendet hos både förälder och barn. Det viktiga i sammanhanget är, vilken av ovanstående orsaker som än gäller, att denna variabel varit jämförelsevis lätt att mäta.

Våra slutsatser för teoriernas del blir mycket osäkra. Eftersom vi fått så få signifikanta resultat kunde vi kanske vid första påseendet tycka oss ha fått stöd för Teori 2, nämligen att inga samband föreligger mellan hemmiljö, mätt med dessa variabler, och kamratstatus. En hel del faktorer talar dock emot en sådan tolkning av data, och för den för oss på mycket osäkra grunder fortfarande mest rimliga hypotesen, att samband föreligger mellan hemmiljö, mätt med variabler-

na i analys 1 F p och f, och kamratstatus.

De olika skäl som gör oss mest benägna att hålla kvar ovanstående hypotes är följande.

1. En grov, ospecifik skala nr 6 (Uppfostringssvårigheter) visar signifikanta skillnader för de olika kamratstatusgrupperna av båda könen.

Denna skala utgör just en sådan typ av grov skala med vilken man kan förvänta sig få fram reella skillnader vid användande av en intervjuetod som ej är tillräckligt djupgående.

2. För flickornas del föreligger signifikanta skillnader mellan grupperna i en mer djupgående känslig variabel, nr 7 (Faderns acceptering av barnet), vilken skiljer sig från övriga variabler, som behandlar likartad "dyr" information, genom att den har bättre mättegenskaper, större standardavvikelse och mindre anhopning av skattningar på skalans mittenvärde.
3. Samtliga övriga variabler som behandlar "dyr" information har dåliga mättegenskaper, liten standardavvikelse, liten variationsvidd och stor anhopning av skattningar på skalans mittenvärde.
4. Fadernsintervjuerna har tagit kortare tid än Modersintervjuerna. Fäderna har i allmänhet varit mindre villiga och intresserade samt mindre talföra än mödrarna enligt intervjuarens uppgifter. Detta talar för att en sämre mätning av variablerna gjorts med denna intervju.
5. Fäderna kan i allmänhet förväntas vara mindre engagerade i barnets beteende och dess uppfostran, ha mindre kunskap om sina barn och färre tillfällen att interagera med dem. Detta skulle medföra en sämre mätning av variablerna via fäderna.

Detta senare kan också tala emot slutsatsen om samband mellan dessa variabler och kamratstatus. Eftersom faderns engagemang i och interaktion med barnet är mindre utpräglat så har detta hans beteende mot och interaktion med barnet kanske inte heller så stor betydelse för barnet överhuvudtaget, ej heller då dess kamratstatus.

Mot detta talar dock många rön angående fadersgestaltens betydelse för barnets utveckling, särskilt när det gäller barn av samma kön.

6. Hemmiljövariablerna har visat samband med kamratstatus när det gäller information som inhämtats i Modersintervjun. En av dessa variabler, nr 1 (Hematmosfär) får betraktas som identisk med variabel 1 i Modersintervjun (en viss förskjutning av tyngdpunkten så att den intervjuade föräldrapartens beteende fått större tyngd i variabeln vid intervjun med honom får dock förväntas). För de övriga variablerna gäller det enbart identiska beteenden men utövade av olika föräldraparter.

Den i det närmaste identiska variabeln 1 (Hematmosfär) har visat sig ha högt samband med kamratstatus när variabeln mättes i Modersintervjun, som metodmässigt är överlägsen Fadersintervjun. Trots de mättekniska skillnaderna ger den också i Fadersintervjun för pojkarnas del signifikanta eller i det närmaste signifikanta skillnader mellan normal- respektive högstatusgrupp å den ena sidan och lågstatusgrupp å den andra. Att den inte diskriminerar samtliga grupper signifikant i analysen beror på att dessa skillnader inte är tillräckligt stora för att uppväga det nästan helt likartade läget för normal- och högstatusgrupp. Detta talar för att den visserligen kanske förväntat, sämre men ändå synbarligen alltför extremt dåliga separationen av flickgrupperna (dessa intar förväntat relativt inbördes läge) är delvis metodmässigt betingad, och att samband reellt kan förväntas om variabeln mäts adekvat.

Beträffande de övriga variablerna i analysen är det mer komplicerat att dra slutsatser angående sambanden i Fadersintervjun med utgångspunkt från motsvarande i Modersintervjun. Skilda föräldraparter står för beteendena ifråga, och det är svårt att avgöra, om betydelsen av att visa ett visst beteende mot barnet är lika stor oavsett vilken förälder som visar det.

7. De skillnader som enligt medelvärdesprofilerna föreligger mellan grupperna går i förväntad riktning, så att lågstatusgruppen alltid intar det mest negativa läget, utom i ett par fall beträffande flickgrupperna, där normalgruppen intar högst obetydligt mer negativt läge. Det inbördes förhållandet mellan normal- och högstatusgrupperna är något mer varierande, men det viktigaste i sammanhanget är just lågstatusgruppens så gott som genomgående negativa läge i förhållande till de övriga grupperna. Detta tyder på att finare och mer adekvata metoder kan förväntas ge signifikanta skillnader.

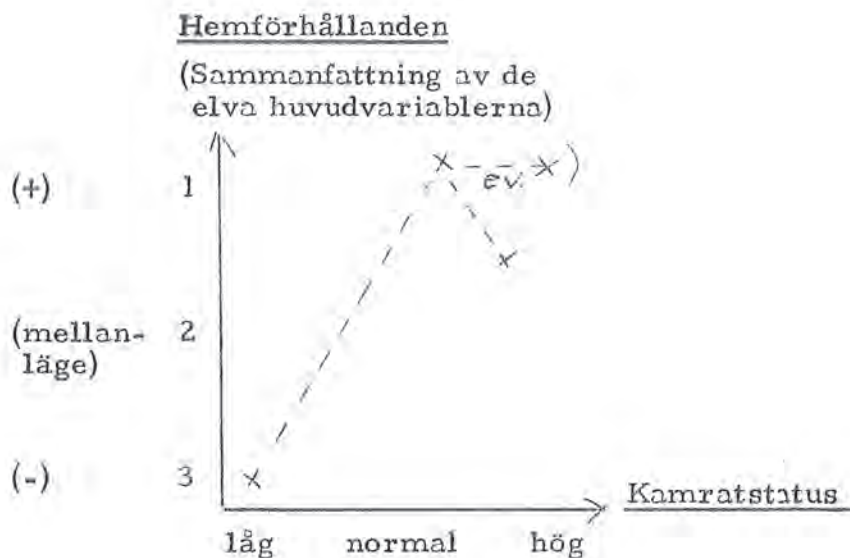
1. POJKAR

Våra resultat tyder alltså på att det föreligger en viss skillnad

mellan samtliga tre kamratstatusgrupper i åtminstone vissa av dessa huvudvariabler.

Det verkar mest troligt att ett monotont stigande samband råder mellan hemmiljövariablerna och kamratstatus mellan låg och normal nivå. Mellan normal och hög kamratstatusnivå finns en tendens till sjunkande samband. Eftersom gruppskillnaderna här inte är signifikanta kan sambandet även betraktas som parallellt mellan dessa två nivåer. Slutsatserna får anses som mycket osäkra.

Figur 31. Sannolikt samband mellan kamratstatus och hemmiljövariablerna, analys 1 F p, POJKAR.

2. FLICKOR

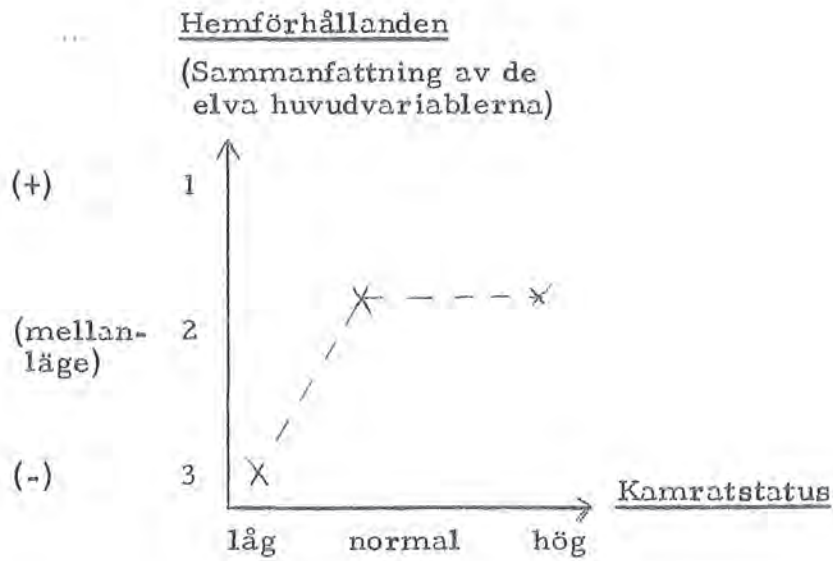
För flickornas del tyder våra resultat på att skillnad i dessa huvudvariabler enbart föreligger mellan två kamratstatusnivåer. Låg nivå å den ena sidan och normal plus hög å den andra.

Det verkar mest sannolikt att ett monotont stigande samband föreligger mellan hemmiljövariablerna och kamratstatus från låg till normal nivå, medan sambandet därefter verkar parallellt. Slutsatserna får anses som mycket osäkra.

Se figur 32.

Figur 32. Sannolikt samband mellan kamratstatus och hemmiljövariabler-
na, analys 1 F f, FLICKOR.

KAP. X. DISKRIMINANTANALYS 2-5, FADERSINTERVJUN

A. Beskrivning av analyserna

1. Analys 2 F

a. Ämnesområde: Faderns upplevelse av och attityd till ROLLEN SOM BARNETS FOSTRARE.

Dessa variabler utgör ett urval av de mindre omfattande variablerna i Fadersintervjun som vi tidigare benämnt undervariabler.

b. Analys 2 F p, Fadersintervju , pojkar. Se bilaga 7 för beskrivning av gruppmedeltal och -spridning.

Medelvärdesprofilerna för de olika pojkgrupperna i analys 2 F p finns beskrivna i figur 33.

Resultat av analys 2 F p finns beskrivna i tabell 49.

c. Analys 2 F f, Fadersintervju , flickor. Se bilaga 7 för beskrivning av gruppmedeltal och -spridning.

Medelvärdesprofilerna för de olika flickgrupperna i analys 2 F f finns beskrivna i figur 34.

Resultat av analys 2 F f finns beskrivna i tabell 51.

2. Analys 3 F.

a. Ämnesområde: FADERNS RELATIONER TILL MAKAN (MODERN) dels överhuvudtaget, dels mer specifikt i uppfostrarsammanhang.

Dessa variabler innehåller både huvudskalor och underskalor. På grund av bortfall i de här ingående två huvudskalorna, beroende på att fader eller moder saknas i en del fall, kunde dessa två skalor inte tas med i analys 1, där de övriga huvudskalorna finns med.

Innehållsmässigt passar de logiskt ihop med de övriga variablerna i analysen, men vid diskussionen av resultatet av analyserna är det av vikt att deras karaktär av mer omfattande huvudskalor beaktas.

b. Analys 3 F p, Fadersintervju, pojkar. Se bilaga 8 för beskrivning av gruppmedeltal och -spridning.

Medelvärdesprofilerna för de olika pojkgrupperna i analys 3 F p finns beskrivna i figur 37.

Resultat av analys 3 F p finns beskrivna i tabell 53.

c. Analys 3 F f, Fadersintervju, flickor. Se bilaga 8 för beskrivning av gruppmedeltal och -spridning.

Medelvärdesprofilerna för de olika flickgrupperna i analys 3 F f finns beskrivna i figur 39.

Resultat av analys 3 F f finns beskrivna i tabell 55.

3. Analys 4 F

a. Ämnesområde: FADERNS ATTITYD TILL SIN NÄRMASTE YTTRE OMGIVNING.

Variablerna är här av typ undervariabler.

b. Analys 4 F p, Fadersintervju, pojkar. Se bilaga 9 för beskrivning av gruppmedeltal och -spridning.

Medelvärdesprofilerna för de olika pojkgrupperna i analys 4 F p finns beskrivna i figur 43.

Resultat av analys 4 F p finns beskrivna i tabell 57.

c. Analys 4 F f, Fadersintervju, flickor. Se bilaga 9 för beskrivning av gruppmedeltal och -spridning.

Medelvärdesprofilerna för de olika flickgrupperna i analys 4 F f finns beskrivna i figur 45.

Resultat av analys 4 F f finns beskrivna i tabell 59.

4. Analys 5 F

a. Ämnesområde: FAKTORER I SJÄLVA INTERVJUSITUATIONEN sådana de uppfattas av intervjuaren.

b. Analys 5 F p, Fadersintervju, pojkar. Se bilaga 10 för beskrivning av gruppmedeltal och -spridning.

Medelvärdesprofilerna för de olika pojkgrupperna i analys 5 F p finns beskrivna i figur 48.

Resultat av analys 5 F p finns beskrivna i tabell 61.

c. Analys 5 F f, Fadersintervju, flickor. Se bilaga 10 för beskrivning av gruppmedeltal och -spridning.

Medelvärdesprofilerna för de olika flickgrupperna i analys 5 F f finns beskrivna i figur 49.

Resultat av analys 5 F f finns beskrivna i tabell 62.

5. Antal elever som ingår i analyserna.

Analys 2 F p, 4 F p, 5 F p

P -	P n	P +	Σ
11	11	15	37

Analys 2 F f, 4 F f, 5 F f

F -	F n	F +	Σ
11	13	15	39

Analys 3 F p

P -	P n	P +	Σ
11	11	15	37

Analys 3 F f

F -	F n	F +	Σ
11	13	13	37

B. Diskussion angående de mättekniska egenskaperna hos de variabler som ingår i analys 2 F - 5 F p och f.

Eftersom variablerna i dessa analyser berör mer specifika beteende- och upplevelseaspekter hos fäderna, vilka vi oftast inte funnit direkta motsvarigheter till vid vår genomgång av tidigare gjorda undersökningar, finner vi det inte meningsfullt att söka bedöma variablerna utifrån aspekten Förväntad relevans.

Vi söker enbart göra en bedömning av variablernas mätegenskaper med det enda här tillämplbara av våra kriterier på god mätformåga, nämligen kriterium 2 (spridningen i skalan). Se tabell 48. Interkorrelationerna mellan variablerna i respektive analyser redovisas i samband med resultatredovisning av varje analys.

Tabell 49. Måtförmålekriterium 2 (spridningsstorlek i skalan) tillämpat på variablerna i analys 2 F - 5 F, p och f.

Analys	Variabler	Antal skalsteg på skalan	Standardavvikelse	Kriterium 2				
				LV	VV	HV	Största antal skattningar på samma värde	
							Värde	Antal skattningar
2 F p och f	1. F:s att. till sig själv . som fostrare	4	0,593	1	3	4	2	39
	2. F:s emotionella be- . härskning	5	0,428	1	2	3	2	64
	3. F:s skuld känslor i . fostrarrollen	5	0,690	1	2	3	2	35
	4. Hur ofta F använder . äga	4	0,799	2	2	4	4	29
	5. F:s attityd till äga	5	1,153	1	4	5	2	41
3 F p och f	1. Föräldrarnas enig- het i uppfostrings- . frågor	80	Tidigare redovisat tillsammans med de övriga Huvudvariablerna					
	2. F:s attityd till för- äldrarnas resp. . engagemang	5	0,647	1	4	5	2	43
	3. F:s att. till M som . uppfostrare	4	0,577	1	3	4	2	37
	4. M:s emotionella be- . härskning	5	0,364	1	2	3	2	65
	5. Hur ofta M använder . äga	4	0,777	1	3	4	3	31
	6. Relationen mellan föräldrarna	80	Tidigare redovisat tillsammans med de övriga Huvudvariablerna					

Fortsättning

Tabell 48. Måförmågekriterium 2 (spridningsstorlek i skalan) tillämpat på variablerna i analys 2 F - 5 F, p och f.

Analys	Variabler	Antal skalsteg på skalan	Standardavvikelse	Kriterium 2				
				Variationsvidd			Största antal skattningar på samma värde	
				LV	VV	HV	Värde	Antal skattningar
4 F p och f	1. Attityd till bostaden	5	0,737	2	3	5	4	35
	2. Attityd till omgivningen	5	0,868	2	3	5	5	47
	3. Barnuppfostringsproblem i bostadsområdet	5	0,453	2	2	4	3	59
	4. Förhållande till grannarna	5	0,452	3	1	4	3	60
5 F p och f	1. Intervjuarens kontakt med Fadern	80	13,149	15	65	80		
	2. Lämnade uppgifters tillförlitlighet	80	13,890	9	69	77		

1. Kommentar till variablernas mätgenskaper.

Extremt dåliga, med hänsyn tagen till samtliga variationsmått, är de två variabler som berör respektive förälders emotionella behärskning vid handhavandet av barnet. De två mest negativa skalstegen har inte utnyttjats och anhopningen av skattningar på ett relativt positivt värde är mycket stor.

De båda variabler som berör barnuppfostringsproblem i bostadsområdet samt förhållandet till grannarna är också mättekniskt dåliga. Den variation som finns gör dock att dessa variabler fungerar relativt bra som diskriminerare av pojkgrupperna men inte alls av flickgrupperna.

De övriga variablerna fungerar någorlunda bra. Samtliga skalsteg har utnyttjats med undantag av att det mest extremt negativa skalsteget undvikits i variablerna som mäter attityd till bostaden respektive omgivningen, samt att i variabeln angående faderns skuld känslor i fostrarrollen båda de mest negativa skalstegen undvikits.

En stor anhopning av skattningar på ett skalvärde förekommer ofta och då alltid på ett neutralt eller positivt värde och detta kan som vi tidigare diskuterat tillskrivas dels det faktum att flertalet individer är socialt välanpassade och dels att intervjuaren har en sned referensram, båda dessa faktorer då i samverkan med att skalorna är grova och ger små differentieringsmöjligheter på den positiva sidan av skalan.

C. Resultat av analys 2 F p och f.

Se figur 33 samt tabell 49 och 50 för analys 2 F p samt figur 34, tabell 51 och 52 för analys 2 F f.

1. Kommentarer och diskussion angående resultat av analys 2 F p

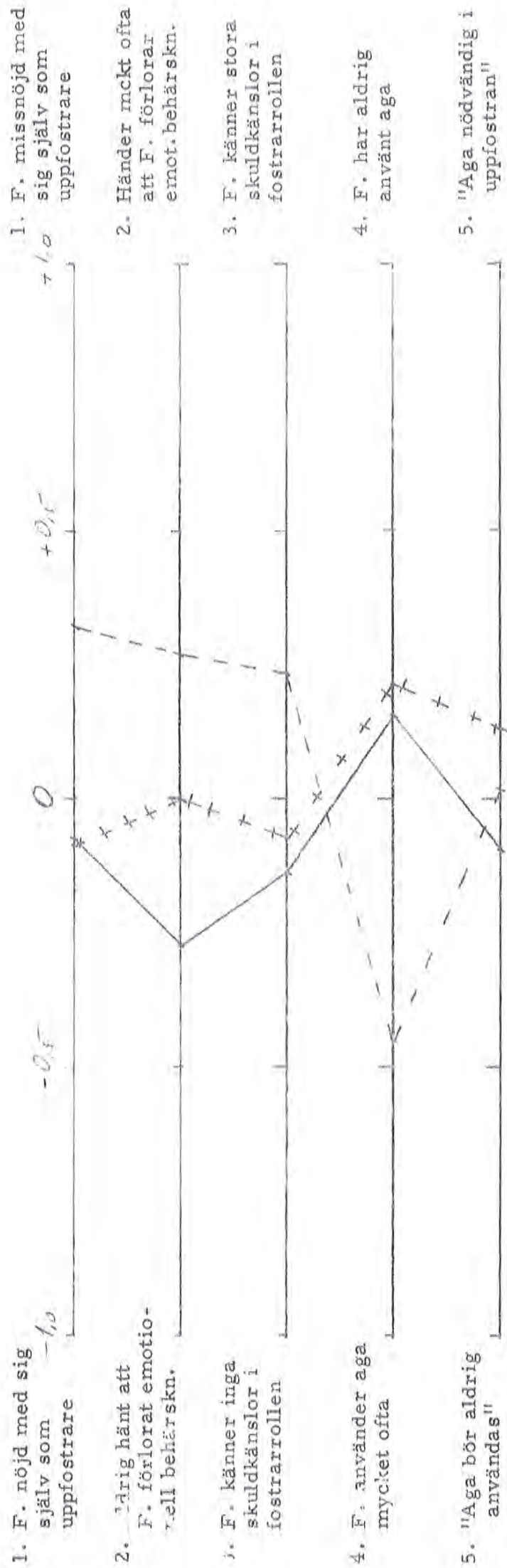
Skillnaden mellan pojkgrupperna i flertalet av dessa variabler kan betraktas som slumpmässig. Endast en variabel tycks vara något bättre än de övriga, nämligen variabel 4 (Hur ofta fadern använder aga). Vid en vägs variansanalys framkommer att skillnaden mellan de båda extremgrupperna i denna variabel tenderar att vara signifikant ($p = 0,10$).

Skillnaden mellan extremgrupperna i variabel 1 (Faderns attityd till sig själv som fostrare) och mellan låg- respektive normalgruppen i variabel 2 (Faderns emotionella behärskning) är också relativt stor.

Korrelationerna mellan de olika variablerna är genomgående relativt höga, vilket kanske kan betraktas som en halo-effekt. Denna effekt kan tänkas vara ett utslag för en allmän osäkerhet när det gäller förmågan att differentiera fäderna i de olika "känsliga" variablerna. En

Figur 33. Medelvärdesprofil för Analys 2 F p

--- = P - - - = P n +++ = P +

allmän, grov uppfattning av hela personen ger då ett generellt, likartat utslag på flertalet skalor.

Tabell 49. Resultat av analys 2 F p

Signifikanstest med Wilks lambda kriterium					Kanonisk korrelation
Test av rot nr	F	DFHYP	DFERR	P<	R
1	0.58	10.00	60.00	0.827	0.35
2	0.41	4.00	30.50	0.797	0.23

Variabler	UNIVARIATA F-test			STAND. DISKRIM. FUNKT. koefficienter
	F	MK	P<	l
1. F:s attityd till sig själv som uppfostrare	0.87	0.41	0.429	0.21
2. F:s emotionella behärskning	0.81	0.09	0.453	0.11
3. F:s skuldkänslor i fosterrollen	0.45	0.24	0.645	-0.10
4. Hur ofta F använder aga	1.58	0.89	0.220	-1.03
5. F:s attityd till aga	0.34	0.56	0.715	-0.64

Tabell 50. De i analys 2 F p ingående variablernas interkorrelationer

Variabler	1	2	3	4	5
1. F:s attityd till sig själv som uppfostrare		.486*	.605*	-.499*	.112
2. F:s emotionella behärskning			.231	-.328	.199
3. F:s skuldkänslor i fosterrollen				-.407*	.101
4. Hur ofta F använder aga					-.479*
5. F:s attityd till aga					

* = De korrelationskoefficienter vi här bedömt vara höga d. v. s. ≥ 0.40 .

Variabel 4 ingår i denna korrelationsmatris i omkastad riktning jämfört med de övriga.

De slutsatser vi vågar dra av detta negativa resultat är mycket osäkra. I första hand får den dåliga diskriminationen av pojkgrupperna tillskrivas dåliga mätegenskaper hos våra skalor. Vi kan slå fast att svårigheterna har varit stora när det gällt att komma åt dessa känsliga faktorer hos fäderna. En del av orsakerna till dessa svårigheter har säkert samma bakgrund som den vi diskuterade när det gällde analys 1 F, nämligen faktorer som berör fadersrollen i jämförelse med modersrollen vad gäller engagemang och deltagande i barnets fostran.

Några slutsatser angående relevansen av fädernas beteende, i de avseenden vi här intresserat oss för, vad gäller sönerns kamratstatus, kan vi inte dra utan kan även här bara rekommendera användande av finare instrument vid mätning av denna typ av känsliga variabler.

2. Statusgruppernas relativa läge i variablerna i analys 2 F p.

En ingående redogörelse för gruppernas relativa läge anser vi meningslös här där detta läge oftast kan betraktas som i hög grad slumpmässigt. Den genomgående tendensen är dock lågstatusgruppens mer negativa läge i förhållande till de övriga två grupperna.

Tabell 51. Resultat av analys 2 F f.

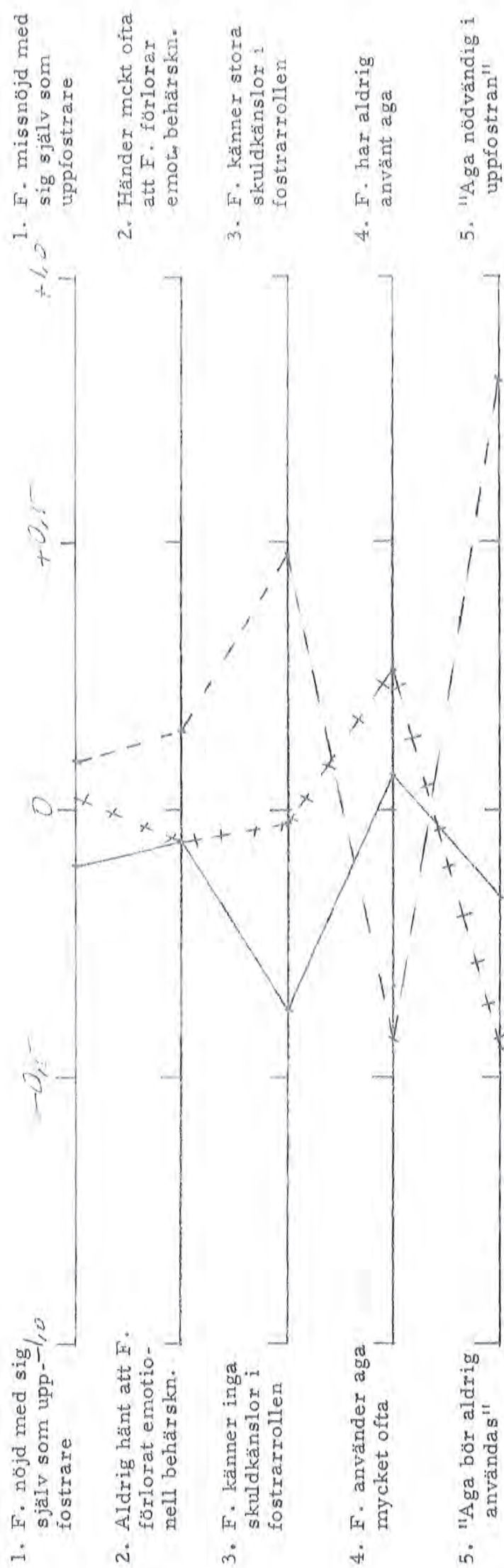
Signifikanstest med Wilks lambda kriterium					Kanonisk korrelation
Test av rot nr	F	DFHYP	DFERR	P<	R
1	1.53	10.00	64.00	0.150	0.57
2	0.35	4.00	32.50	0.839	0.20

Variabler	UNIVARIATA F-test			STAND. DISKRIM. FUNKT. koefficienter
	F	MK	P<	l
1. F:s attityd till sig · själv som uppfostrare	0.12	0.03	0.892	-0.08
2. F:s emotionella be- · härskning	0.17	0.03	0.844	0.29
3. F:s skuld känslor i · fostrarrollen	2.18	0.82	0.128	0.62
4. Hur ofta F använder · aga	1.56	1.01	0.225	-0.20
5. F:s attityd till aga	5.22	4.62	0.010	0.78

Figur 34. Medelvärdesprofil för Analys 2 F f

--- = F -   — = F n   +++ = F +

Tabell 52. De i analys 2 F f ingående variabelernas interkorrelationer.

Variabler	1	2	3	4	5
1. F:s attityd till sig själv som uppfostrare		-.073	.321	.265	.074
2. F:s emotionella be- härskning			-.254	-.169	.050
3. F:s skuldkänslor i fostrarrollen				-.059	.052
4. Hur ofta F använder aga					-.295
5. F:s attityd till aga					

* = De korrelationskoefficienter vi här bedömt vara höga d. v. s. $\geq 0,40$.

Variabel 4 ingår i denna korrelationsmatris i omkastad riktning.

3. Kommentar och diskussion angående resultat av analys 2 F f.

Diskriminationen av flickgrupperna är inte signifikant men en viss tendens därtill föreligger.

Univariat ger variabel 5 (Faderns attityd till aga) en signifikant diskrimination på 1 %-nivån. I variabel 3 (Faderns skuldkänslor i fostrarrollen) och i någon mån även i variabel 4 (Hur ofta fadern använder aga) föreligger relativt stora skillnader mellan grupperna. Vid envägs variansanalys framkommer att skillnaden mellan låg- och normalstatusgruppen i variabel 3 är nästan signifikant ($p = 0,06$) medan i variabel 4 det är skillnaden mellan extremgrupperna som tenderar att vara signifikant ($p = 0,07$).

Variablernas interkorrelationer är genomgående låga och ger ingen antydning om den halo-effekt vi tyckte oss se i resultatet för pojkarnas del.

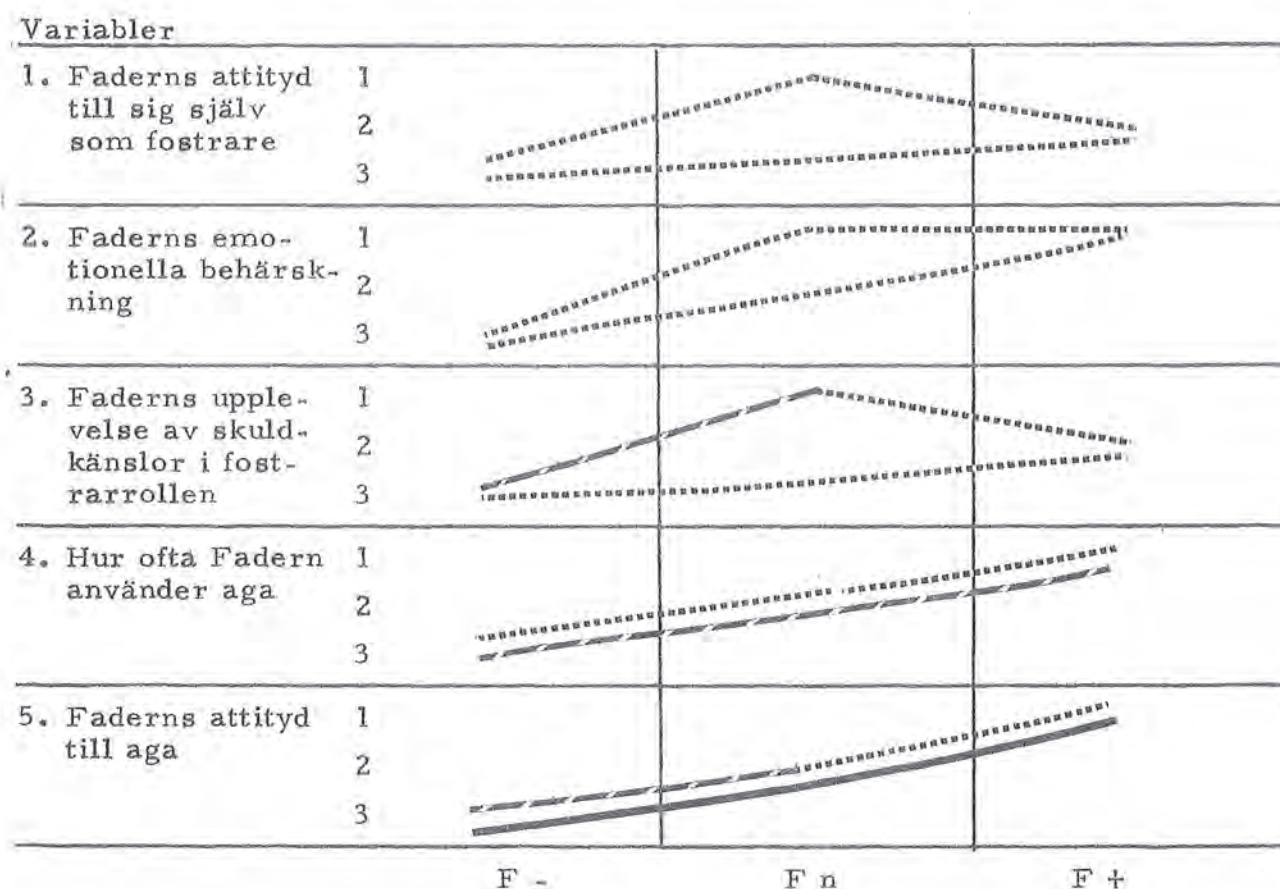
De tre variabler som fungerat bäst här har också de relativt sett bästa mätegenskaperna. Vi anser oss alltså ha fått en viss bekräftelse på att dessa variabler kan förväntas vara relevanta med avseende på flickornas kamratstatus och att en finare mätning kan förväntas ge en mer tydlig diskrimination.

4. Statusgruppernas relativa läge i variabelerna i analys 2 F f.

Eftersom flickgruppernas relativa läge tycks vara mindre dikterat av slumpen än vad gäller pojkgrupperna, redovisar vi i figur 35 i vilken riktning grupperna skiljer sig åt i de olika variabelerna.

Figur 35. Flickgruppernas relativa läge i variablerna i analys 2 F f.

Figurkommentar. Lågstatusflickornas mer negativa läge är genomgående. Det inbördes läget mellan de två övriga grupperna verkar slumpmässigt, skillnaderna mellan dem är inte stora. Med störst sannolikhet ligger de två grupperna på samma läge och skillnad tycks enbart föreligga mellan två kamratstatusnivåer.

5. Sammanfattning

Vårt sätt att mäta faderns upplevelse av och attityd till rollen som barnets fostrare kan betraktas som mindre lyckat. Informationen är antagligen för känslig för att kunna penetreras tillräckligt ingående på den korta tid Fadernsintervjun i allmänhet genomfördes.

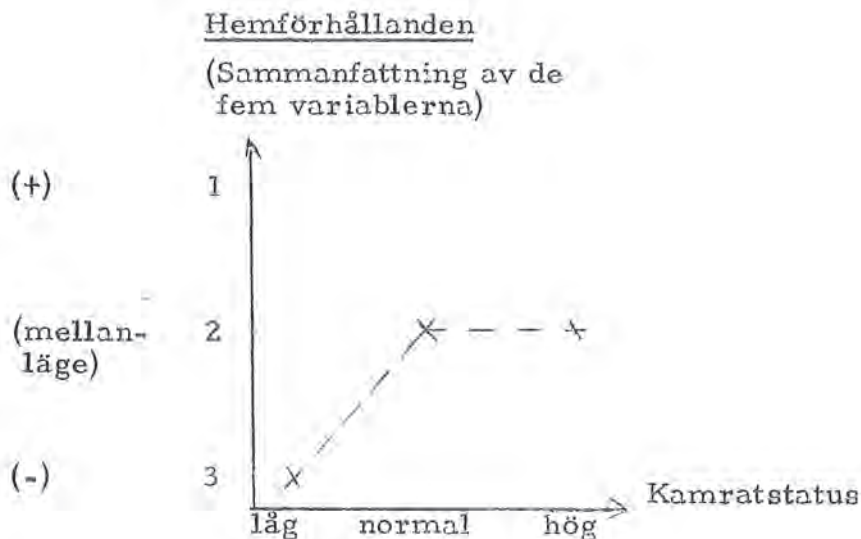
a. Pojkar. Några slutsatser angående dessa variablers relevans för pojkarnas kamratstatus och följder därav för våra teorier, kan inte dras. En tendens till genomgående mer negativt läge för lågstatuspojkarna kan dock iaktas.

b. Flickor Trots att vårt sätt att mäta vissa av dessa variabler, som berör faderns upplevelse av och attityd till sin roll som fostrare, måste anses mindre lyckat, har den information som framkommit i de mättekniskt något bättre av dem räckt för att i viss mån diskriminera våra flickgrupper. Vi anser oss alltså ha fått ett visst stöd för vår tro att dessa variabler är relevanta för flickors kamratstatus.

Detta resultat ger också ett visst ytterligare stöd åt vår Teori 1, nämligen att samband föreligger mellan hemmiljövariabler och kamratstatus.

Variablerna tycks enbart skilja på två olika statusnivåer, låg respektive normal och hög nivå. Sambandet mellan dessa hemmiljövariabler och kamratstatus tycks, av våra resultat att döma, vara stigande mellan låg och normal nivå och därefter parallellt.

Figur 36. Sannolikt samband mellan Kamratstatus och Hemmiljövariablerna, analys 2 F f, FLICKOR

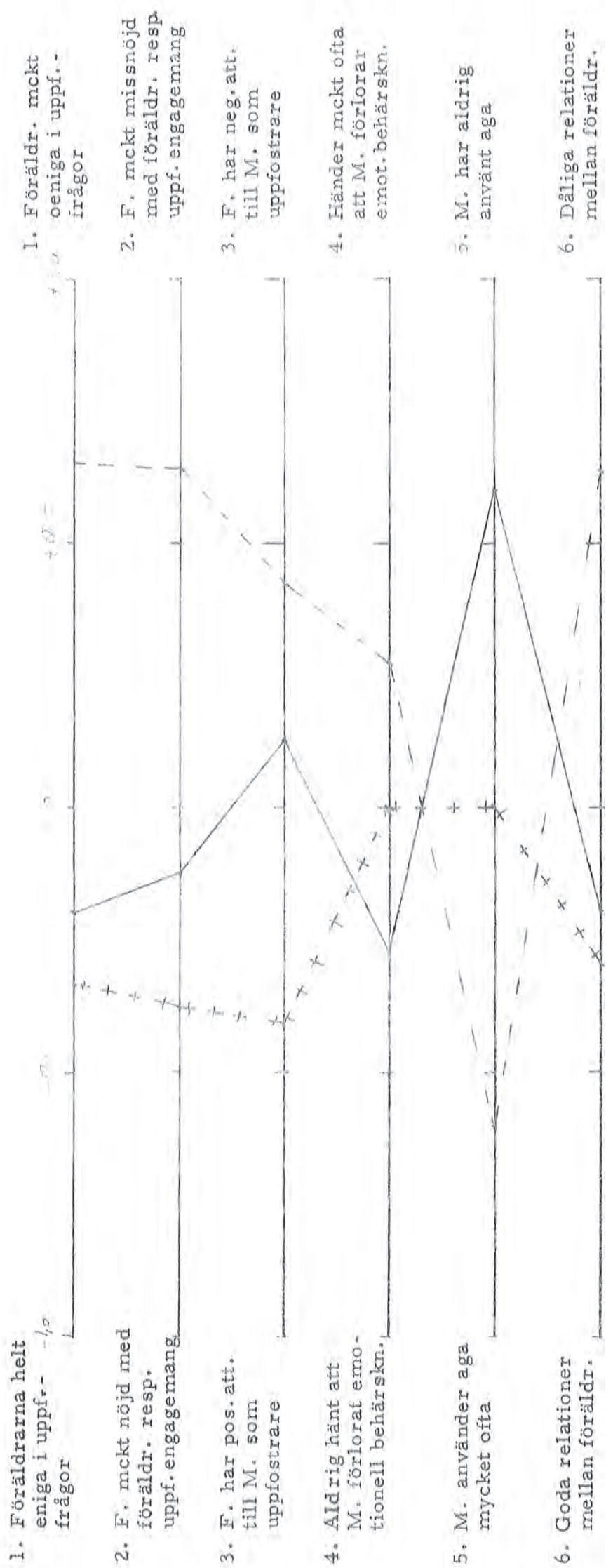
D. Resultat av analys 3 F p och f.

Se figur 37, tabell 53 och 54 för analys 3 F p samt figur 39, tabell 55 och 56 för analys 3 F f.

Figur 37. Medelvärdesprofil för Analys 3 F p

--- = P -   — = P n   +++ = P +

1. Föräldr. mckt oeniga i uppf.-frågor

2. F. mckt missnöjd med föräldr. resp uppf.engagemang

3. F. har neg. att. till M. som uppfostrare

4. Händer mckt ofta att M. förlorar emot.behärskn.

5. M. har aldrig använt aga

6. Dåliga relationer mellan föräldr.

Tabell 53. Resultat av analys 3 F p.

Signifikanstest med Wilks lambda kriterium					Kanonisk korrelation
Test av rot nr	F	DFHYP	DFERR	P<	R
1	1.76	12.00	58.00	0.077	0.53
2	1.33	5.00	29.50	0.278	0.43

Variabler	UNIVARIATA F-test			STAND. DISKRIM. FUNKT. koefficienter
	F	MK	P<	1
1. Föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor	3.41	410.36	0.045	0.29
2. F:s attityd till föräldrarnas resp. engagemang	3.42	0.77	0.045	0.42
3. F:s attityd till M som uppfostrare	2.33	0.87	0.112	-0.41
4. M:s emotionella behärskning	0.81	0.09	0.453	0.48
5. Hur ofta M använder aga	3.97	2.27	0.028	-0.67
6. Relationen mellan föräldrarna	3.09	237.35	0.059	0.29

Tabell 54. De i analys 3 F p ingående variabelernas interkorrelationer

Variabler	1	2	3	4	5	6
1. Föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor		.465*	.389	.286	.230	.696*
2. F:s attityd till föräldrarnas resp. engagemang			.318	.001	.134	.448*
3. F:s attityd till M som uppfostrare				.526*	.269	.287
4. M:s emotionella behärskning					.204	.630*
5. Hur ofta M använder aga						.125
6. Relationen mellan föräldr.						

* = De korrelationskoefficienter vi här bedömt vara höga d. v. s. $\geq 0,40$.

Variabel 5 ingår i denna korrelationsmatris i omkastad riktning.

1. Kommentar och diskussion av resultat av analys 3 F p

Dessa variablers diskrimination av våra grupper är inte fullt signifikant.

Univariat sett ger tre variabler signifikant diskrimination på 5 %-nivån och ytterligare en på 6 %-nivån.

Variabel 3 (Faderns attityd till modern som fostrare) har också en stark tendens till signifikant diskrimination, skillnaden mellan extremgrupperna är signifikant på 5 %-nivån.

Endast en variabel 4 (Moderns emotionella behärskning) ger en dålig diskrimination. Denna variabel skiljer sig också i negativ riktning från de övriga vad gäller mätegenskaper.

Variabel 1, 2 och 6 är högt interkorrelerade. Innehållsmässigt täcker dessa varandra övergripande informationsområden, varför dessa korrelationer får anses förväntade. Variabel 4 korrelerar dessutom högt med variabel 6 samt med variabel 3. Dessa höga interkorrelationer mellan variablerna kan bl.a. vara en förklaring till varför de univariat sett goda variablerna 1 och 6 bidrar relativt litet till totaldiskriminationen.

2. Statusgruppernas relativa läge i variablerna i analys 3 F p.

I figur 38 redovisas pojkgruppernas relativa läge i de olika variablerna.

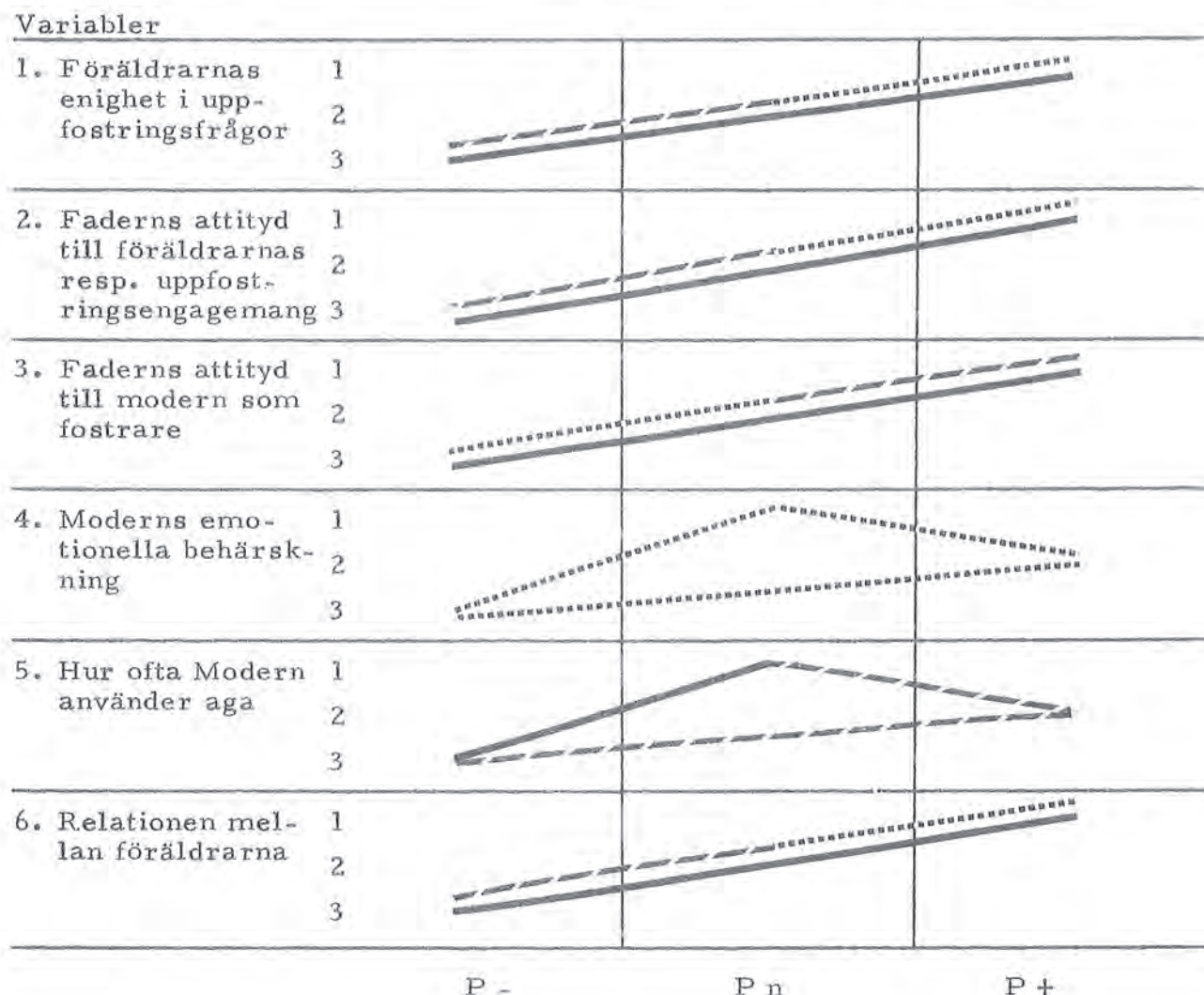
Figurkommentar. Lågstatuspojkarna intar mer negativt läge i samtliga variabler. Skillnaden mellan de två övriga grupperna är liten. I ett fall finns stark tendens för högstatusgruppen att ligga mer positivt än normalgruppen och i ett fall tendens till motsatsen. Vi har alltså inte fått fram någon säker tendens till skillnad mellan dessa två grupper utan får betrakta dem som likvärdiga vad dessa variabler beträffar.

Vi anser alltså sannolikheten vara störst för att ett stigande samband råder mellan dessa hemmiljövariabler och kamratstatus från låg till normal nivå men att sambandet mellan normal och hög nivå är parallellt.

3. Överensstämmelse mellan pojkgruppernas läge i de två föräldrainsjjuerna.

Det inbördes läge mellan grupperna vi här fått i den variabel som anger hur ofta fadern anser att modern använder aga, överensstämmer i stort sett med de data angående aga som inhämtats av modern själv. Normalgruppen intar mest positivt läge även vad gäller moderns egen

Figur 38. Pojkgruppernas relativa läge i variablerna i analys 3 F p

avgivna attityd till aga, dock inte signifikant skild från högstatusgruppen, samt vad gäller hennes användande av aga (normal- och högstatusgruppen intar här samma läge). Normal- och högstatuspojkarna tycks få mindre mängd aga också av fäderna. Även för bilden av detta råder överensstämmelse mellan moderns uppgifter och vad fadern själv anger angående sin attityd till och användande av denna typ av bestraffning. Överhuvudtaget tycks alltså normal- och högstatuspojkarnas hemmiljö vara relativt fri från aga medan motsatsen tycks vara fallet för lågstatuspojkarna.

Den bild man får från Moders- respektive Fadersintervjun av pojkgruppernas inbördes läge för Relationen mellan föräldrarna och Föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor är i stort sett överensstämmande. I variabeln Relationen mellan föräldrarna är det inbördes läget mellan normal- och högstatusgruppen visserligen omkastat men skillnaden mellan dessa grupper är

mycket liten, varför dessa förändringar kan förväntas ha skett på grund av slumpen. Skillnaderna mellan lågstatusgruppen å den ena sidan och normal- och högstatusgruppen å den andra är mer utpräglade med utgångspunkt tagen från Fadersintervjun.

För respektive föräldraparts attityd till bådas uppfostrarengagemang har vi fått en helt överensstämmande bild från de båda intervjuerna vad gäller pojkgruppernas inbördes läge.

Jämför figur 15 sid. 121.

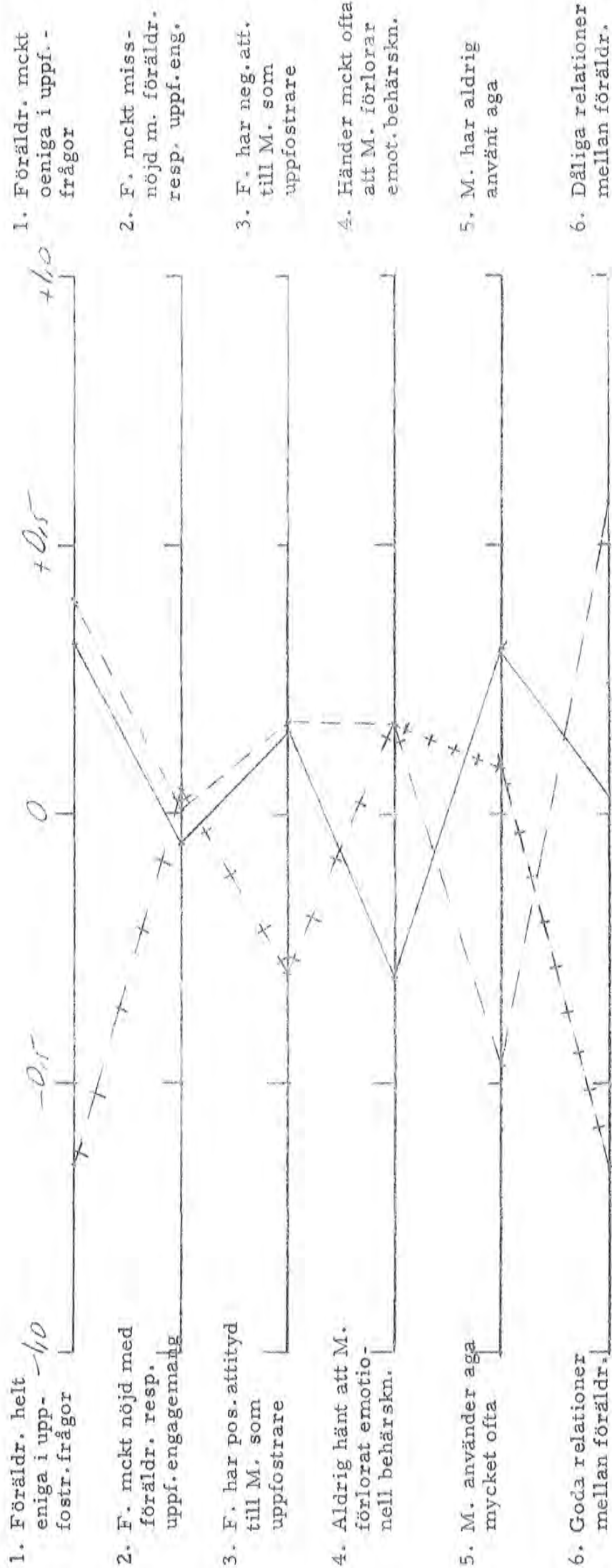
Tabell 55. Resultat av analys 3 F f.

Signifikanstest med Wilks lambda kriterium					Kanonisk korrelation
Test av rot nr	F	DFHYP	DFERR	P<	R
1	1,17	12,00	58,00	0,323	0,48
2	1,08	5,00	29,50	0,390	0,39

Variabler	UNIVARIATA F-test			STAND. DISKRIM. FUNKT. koefficienter
	F	MK	P<	1
1. Föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor	4,27	214,06	0,022	0,71
2. F:s attityd till föräldrarnas resp. engagemang	0,03	0,02	0,967	-0,35
3. F:s attityd till M som uppfostrare	0,90	0,23	0,416	-0,04
4. M:s emotionella behärskning	0,92	0,10	0,409	-0,13
5. Hur ofta M använder aga	1,88	0,90	0,169	-0,09
6. Relationen mellan föräldr.	3,82	124,67	0,032	0,39

Figur 39. Medelvärdesprofil för Analys 3 F f

--- = F -   — = F n   +++ = F +

Tabell 56. De i analys 3 F f ingående variabelernas interkorrelationer.

Variabler	1	2	3	4	5	6
1. Föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor		.232	.503*	-.112	-.168	.775*
2. F:s attityd till föräldrarnas resp. engagemang			.905*	.432*	.143	.229
3. F:s attityd till M som uppfostrare				.154	-.398	.511*
4. M:s emotionella behärskning					-.399	-.535*
5. Hur ofta M använder aga						-.240
6. Relationen mellan föräldrarna						

* = De korrelationskoefficienter vi här bedömt vara höga d. v. $s \geq 0,40$.
Variabel 5 ingår i denna korrelationsmatris i omkastad riktning.

4. Kommentrar och diskussion angående resultat av analys 3 F f.

Totaldiskriminationen av flickgrupperna är inte signifikant.

Univariat sett ger de två, mättekniskt sett bättre, huvudvariablerna diskriminationer signifikanta på 5 %-nivån. En viss tendens mot signifikant diskrimination har också variabel 5 (Hur ofta modern använder aga), skillnaden mellan låg- och normalstatusgruppen är nästan signifikant ($p = 0,07$).

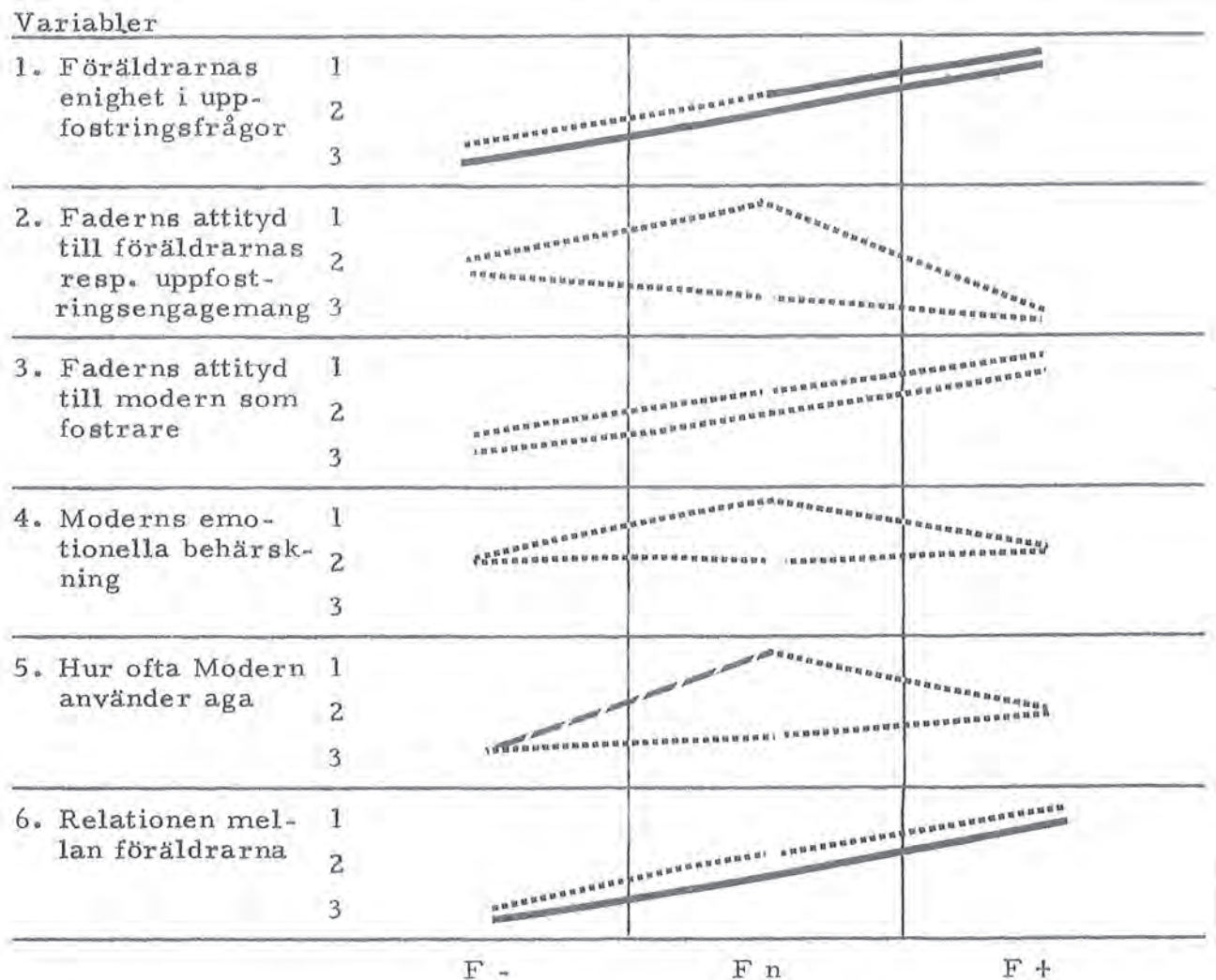
Även vad gäller flickorna är interkorrelationerna mellan några av variabelerna relativt stora, men de korrelationer som förekommer kan förklaras av innehållsmässig överlap.

5. Statusgruppernas relativa läge i variabelerna i analys 3 F f.

I figur 40 redovisas flickgruppernas relativa läge i de olika variabelerna.

Kommentar. Lågstatusflickorna intar mest negativt läge i samtliga variabler utom två, och i dessa två är gruppskillnaderna överhuvudtaget av negligerbar storlek.

Figur 40. Flickgruppernas relativa läge i variablerna i analys 3 F f

Skillnaderna mellan normal- och högstatusgruppen är små utom i variabel 1 (Föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor), där denna skillnad är signifikant och låg- och normalgruppen är mera lika. Någon helt enhetlig tendens vad gäller förhållandet mellan dessa två statusgrupper (normal- och hög-) föreligger inte, men en viss tendens till att högstatusgruppen skiljer sig från normalgruppen i positiv riktning finns i de två huvudvariablerna, men eftersom inte skillnaderna i någondera riktningen från normalgruppen räknat är signifikanta, är resultatet svårtolkat.

Vi anser sannolikheten störst för att ett stigande samband råder mellan dessa hemmiljövariabler och kamratstatus från låg till hög nivå, men att stor osäkerhet råder angående vart normalgruppen skall hänföras, den kan tänkas inta likartat läge antingen som låg- eller högstatusgruppen eller inta mellanläge.

6. Överensstämmelse mellan flickgruppernas läge i de två föräldralintervjuerna.

Det inbördes läge vi fått mellan flickgrupperna vad gäller moderns användande av aga enligt faderns utsago överensstämmer helt med moderns egen avgivna attityd till och användande av aga. Normalflickorna intar i samtliga tre fall mest positivt läge.

För faderns egen avgivna attityd till och användande av aga när det gäller döttrarna ligger normalgruppen obetydligt mindre positivt än högstatusgruppen och för moderns uppgifter om faderns användande av aga ligger normal- och högstatusgruppen på samma positiva läge.

För båda könen verkar det alltså som om normalgruppen intar genomgående mer positivt läge beträffande aga från modern medan normal- och högstatusgruppen intar mer likartat positivt läge vad gäller aga från fadern.

Den bild som Fadernsintervjun här ger av gruppernas inbördes läge i de två variabler som berör föräldrarnas inbördes relationer samt deras enighet i uppfostringsfrågor överensstämmer med den vi fick från Modersintervjun. I Fadernsintervjun har vi dock fått en signifikant skillnad mellan normal- och högstatusgruppen, något som sällan inträffat i våra variabler.

Beträffande respektive förälders attityd till uppfostrarengagemang-
et är skillnaden mellan grupperna små, både som resultat av Moders-
och Fadernsintervjun varför några slutsatser inte kan dras.

7. Sammanfattning.

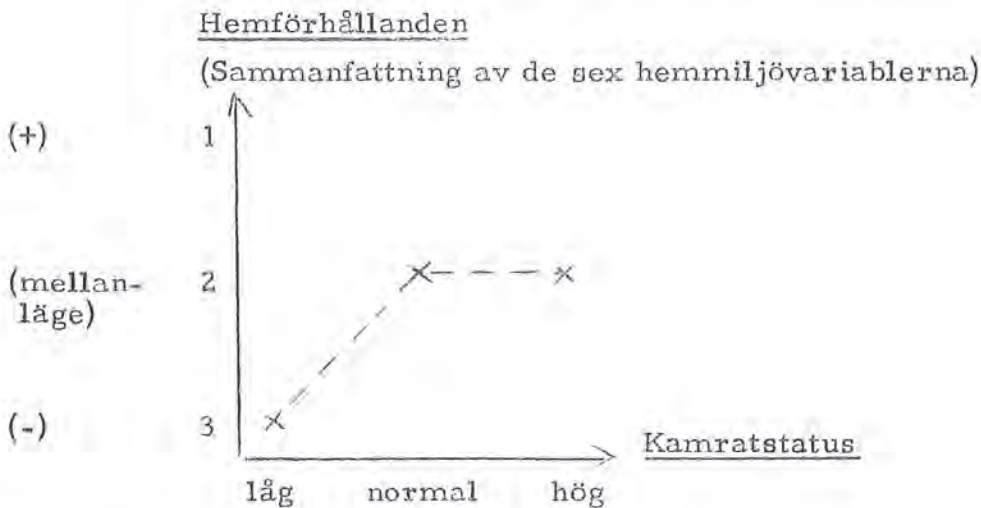
Vårt sätt att mäta dessa variabler kan i stort sett, med något undantag, betraktas som tillfredsställande.

a. Pojkar Dessa variabler som berör föräldrarnas inbördes relationer har visat sig vara relevanta vad gäller pojkarnas kamratstatus. Vi har här fått ytterligare stöd för vår Teori 1, att samband råder mellan hemförhållanden och kamratstatus.

En viss könsskillnad synes föreligga. Variabel 2 (Faderns attityd till föräldrarnas respektive uppfostrarengagemang) och variabel 3 (Faderns attityd till modern som fostrare) tycks båda vara av större betydelse för pojkarnas kamratstatus än för flickornas. De ger föga utslag för flickornas del. Detta även enligt Modersintervjun återkommande resultat har vi diskuterat tidigare.

Vi har för pojkarna fått en diskrimination av enbart två kamratstatusnivåer, nämligen låg status å den ena sidan och normal och hög status å den andra. Sambandet mellan dessa hemmiljövariabler och kamratstatus ser av våra resultat att döma i stort sett ut att förhålla sig enligt figur 41 nedan.

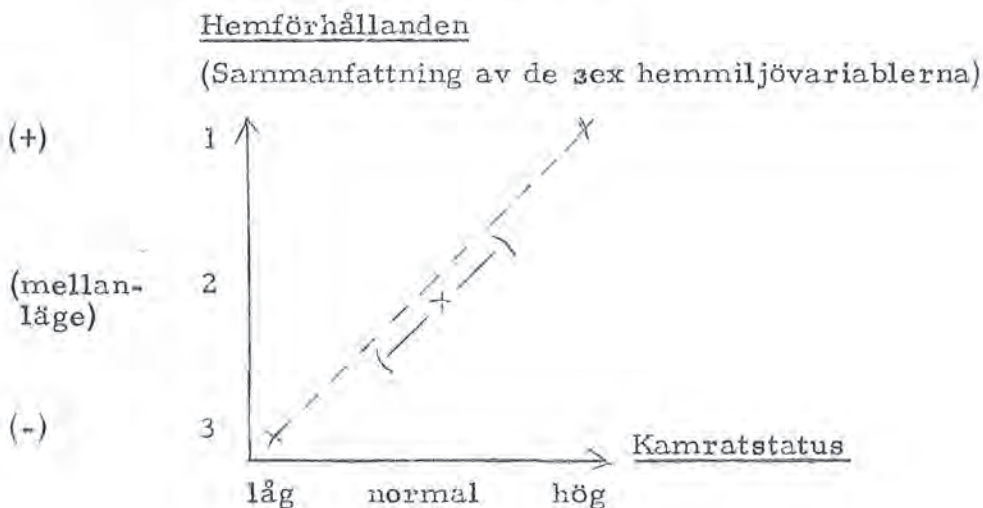
Figur 41. Sannolikt samband mellan kamratstatus och hemmiljövariablerna, analys 3 F p. POJKAR.

b. Flickor Flera av dessa variabler, som berör föräldrarnas inbördes relationer, har även visat sig vara relevanta för flickornas del. Vi anser oss ha fått ett visst, om än inte starkt, ytterligare stöd för vår Teori 1, att samband råder mellan hemförhållanden och kamratstatus. Gruppskillnaderna är mindre än för pojkarnas del.

Vi har fått en diskrimination av enbart två kamratstatusnivåer, nämligen låg respektive hög nivå. Normalstatusgruppens läge i sammanhanget är mycket oklart. Se figur 42.

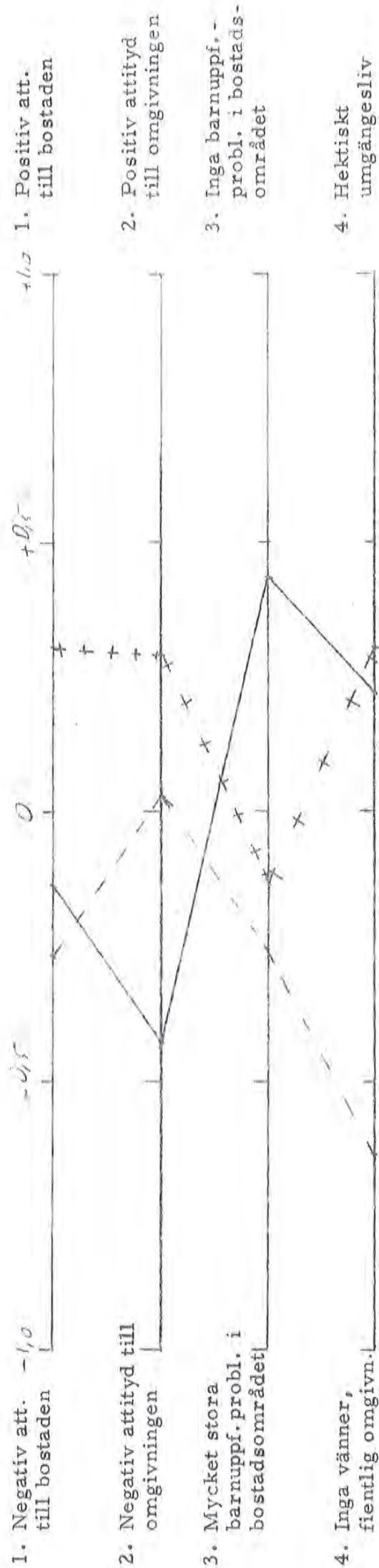
Figur 42. Sannolikt samband mellan kamratstatus och hemmiljövariablerna, analys 3 F f. FLICKOR.

Figur 43. Medelvärdesprofil för Analys 4 F P

--- = P -   — = P n   +++ = P +

E. Resultat av analys 4 F p och f.

Se figur 43 samt tabell 57 och 58 för analys 4 F p samt figur 45, tabell 59 och 60 för analys 4 F f.

Signifikanstest med Wilks lambda kriterium					Kanonisk korrelation
Test av rot nr	F	DFHYP	DFERR	P<	R
1	2.29	8.00	62.00	0.033	0.56
2	1.56	3.00	31.50	0.218	0.36

Variabler	UNIVARIATA F-test			STAND. DISKRIM. FUNKT. koefficienter
	F	MK	P<	1
1. Attityd till bostaden	1.20	0.56	0.315	-0.37
2. Attityd till omgivningen	1.65	1.63	0.207	1.06
3. Barnuppfostringsproblem i bostadsområdet	1.52	0.42	0.234	-0.81
4. Förhållande till grannarna	3.19	0.58	0.054	-0.68

Tabell 58. De i analys 4 F p ingående variablernas interkorrelationer.

Variabler	1	2	3	4
1. Attityd till bostaden		.551*	.528*	.304
2. Attityd till omgivningen			.297	.279
3. Barnuppfostringsproblem i bostadsområdet				.075
4. Förhållande till grannarna				. . .

* = De korrelationskoefficienter vi här bedömt vara höga d. v. s. $\geq 0,40$.

1. Kommentarer och diskussion angående resultat av analys 4 F p

Totaldiskriminationen av pojkgrupperna är signifikant.

Univariat sett fungerar de enskilda variablerna något sämre.

Genom den sammanvägning av de fyra variablerna, som här genomförts, gör man alltså en vinst i diskriminationsförmåga. Tre av variab-

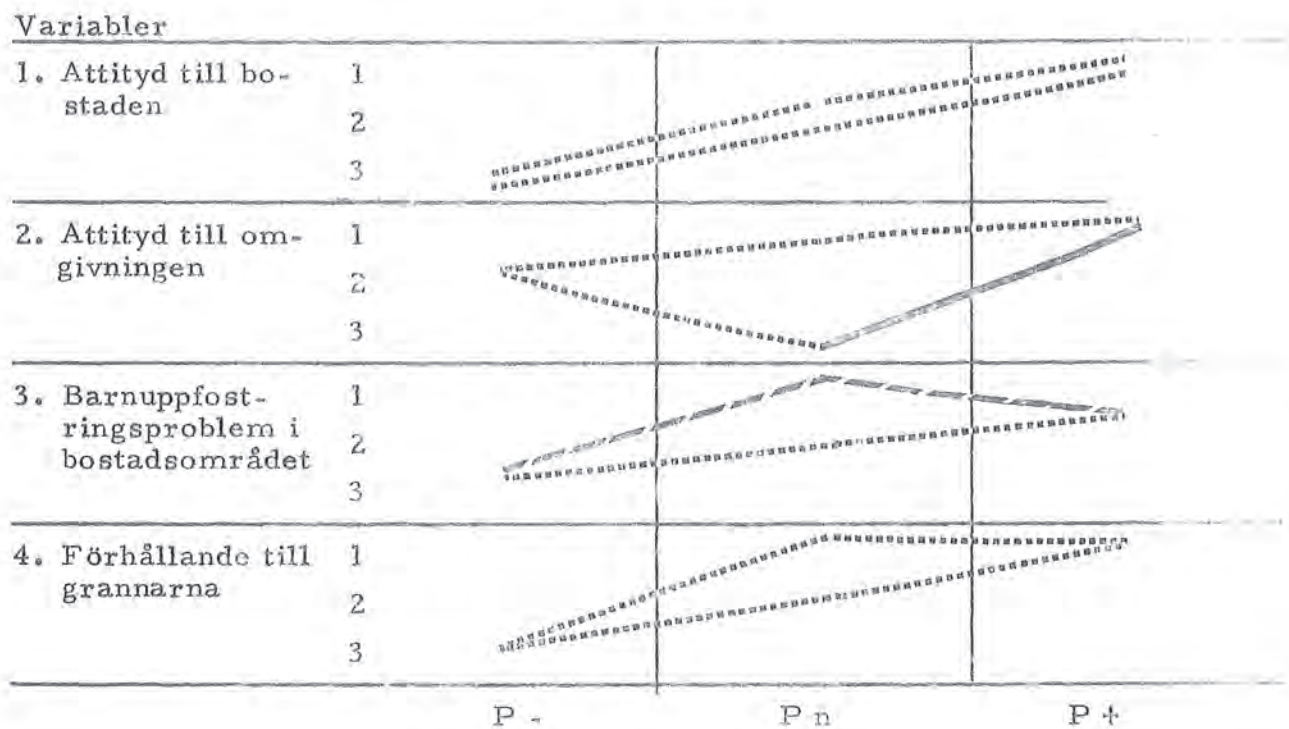

lerna motsvarar vårt multivariata kriterium på god diskriminationsförmåga och variabel 1 ligger strax under den kritiska gränsen 0,40.

I de fall där höga interkorrelationer förekommer mellan variablerna kan dessa förklaras av innehållsmässig överlap.

2. Statusgruppernas relativa läge i variablerna i 4 F p.

Figur 44. Pojkgruppernas relativa läge i variablerna i analys 4 F p

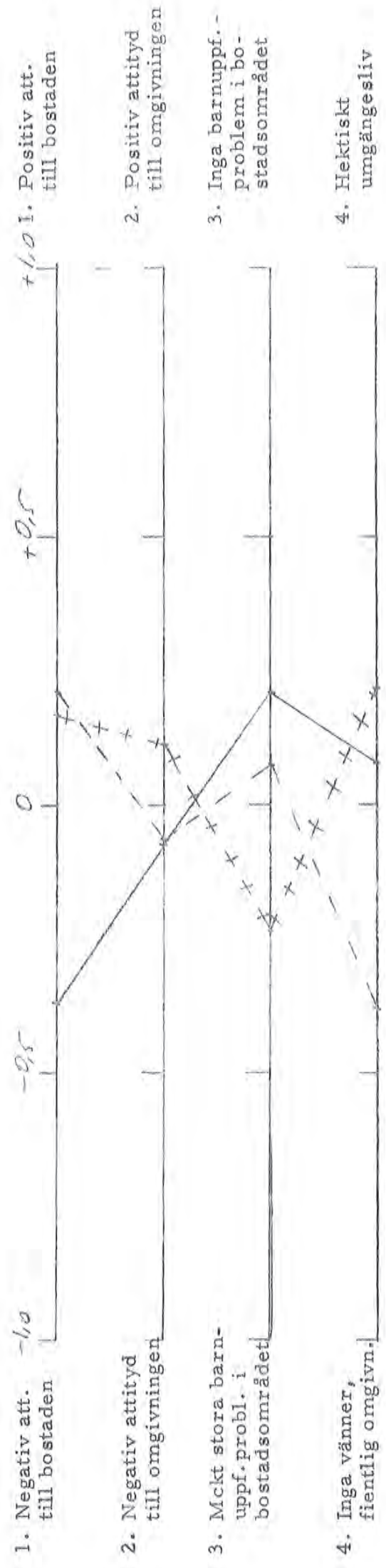

Kommentar. Lågstatuspojkarna ligger mest negativt i tre av de fyra variablerna. Det inbördes läget mellan normal- och högstatusgruppen är något oklart. Högstatuspojkarnas fäder har signifikant mer positiv attityd till omgivningen än normalstatuspojkarnas fäder samtidigt som dessa normalpojkars fäder uppfattar barnuppfostringsproblem i bostadsområdet i signifikant mindre utsträckning än högstatuspojkarnas fäder.

Sannolikheten tycks även här vara störst för ett stigande samband mellan dessa hemmiljövariabler och kamratstatus från låg till hög nivå. Normalgruppens läge i sammanhanget är oklart.

Figur 45. Medelvärdesprofil för Analys 4 F f

--- = F -   — = F n   +++ = F +

Tabell 59. Resultat av analys 4 F f.

Signifikanstest med Wilks lambda kriterium					Kanonisk korrelation
Test av rot nr	F	DFHYP	DFERR	P<	R
1	0.84	8.00	66.00	0.569	0.32
2	0.99	3.00	33.50	0.409	0.29

Variabler	UNIVARIATA F-test			STAND. DISKRIM. FUNKT. koefficienter
	F	MK	P<	1
1. Attityd till bostaden	1.35	0.78	0.273	0.89
2. Attityd till omgivningen	0.15	0.07	0.861	0.03
3. Barnuppfostringspro- blem i bostadsområdet	0.74	0.10	0.486	-0.53
4. Förhållande till grannarna	1.17	0.13	0.321	-0.26

Tabell 60. De i analys 4 F f ingående variablernas interkorrelationer

Variabler	1	2	3	4
1. Attityd till bostaden		.318	.722*	.987*
2. Attityd till omgivningen			.155	.235
3. Barnuppfostringspro- blem i bostadsområdet				.491*
4. Förhållande till grannarna				

* = De korrelationskoefficienter vi här bedömt vara höga d. v. s. $\geq 0,40$

3. Kommentär och diskussion angående resultat av analys 4 F f.

Totaldiskriminationen av flickgrupperna är inte signifikant.

De enskilda variablernas univariata diskrimination är inte heller i något fall signifikant.

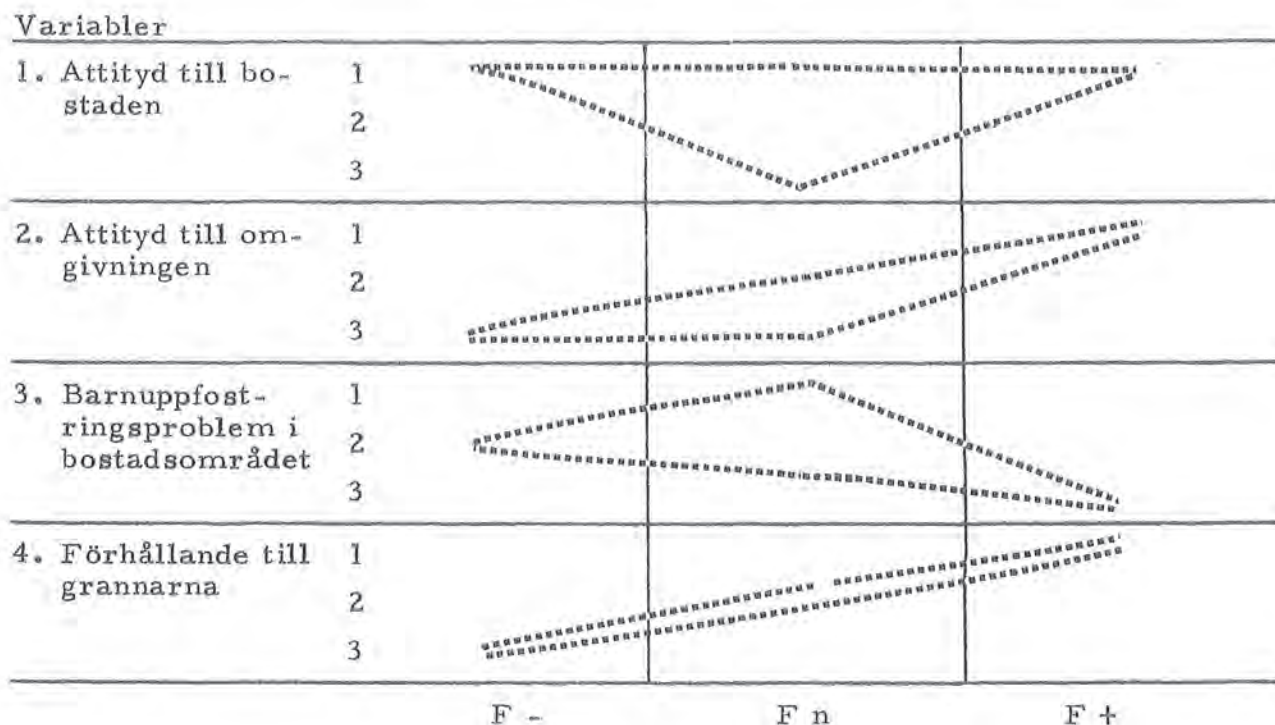
Vi konstaterade tidigare att ett par av variablerna i denna analys

fungerade mindre bra mättekniskt sett, spridningarna var mycket små. För pojkarnas del fick vi ändå en tillfredsställande diskrimination, och vid jämförelse av spridningarna för de båda könen framgår att dessa genomgående är betydligt mindre för flickorna. Vi har alltså fått en för dålig differentiering av dessa, måhända beroende av att variablerna inte är särskilt relevanta för dem.

4. Statusgruppernas relativa läge i variablerna i analys 4 F f.

I figur 46 redovisas flickgruppernas relativa läge i de olika variablerna.

Figur 46. Flickgruppernas relativa läge i variablerna i analys 4 F f.

Kommentar. Ingen signifikant skillnad föreligger mellan några av grupperna och deras inbördes läge verkar också vara helt slumpmässigt styrt.

5. Sammanfattning.

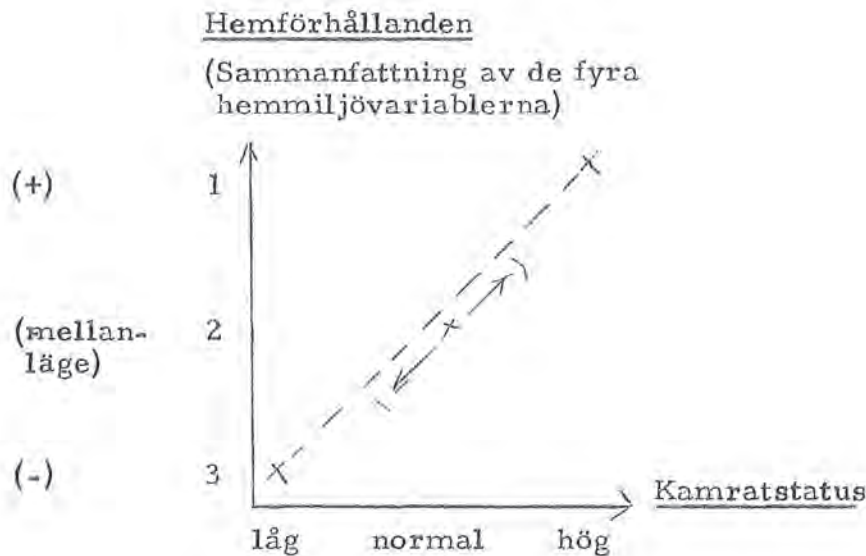
a. Pojkar Vårt sätt att mäta dessa variabler kan betraktas som relativt tillfredsställande i ett par fall och mindre tillfredsställande i de övriga fallen. Dessa variabler som berör fädernas uppfattning om och attityd till sin närmaste omgivning har ändå visat sig vara relevanta för pojkarnas del.

Vårt resultat har givit oss ett ytterligare stöd för vår Teori 1, att samband föreligger mellan hemmiljövariabler och kamratstatus.

Vi har enbart fått en diskrimination av två kamratstatusnivåer, hög och låg, och det är oklart till vilken nivå normalgruppen skall hänföras. Se figur 47.

Figur 47. Sannolikt samband mellan kamratstatus och hemmiljövariablerna, analys 4 F p, POJKAR.

b. Flickor Vårt sätt att mäta dessa variabler kan misstänkas vara otillfredsställande för flickornas del, differentieringen är mycket dålig.

Variablernas relevans i sammanhanget vågar vi inte yttra oss om och några slutsatser som talar vare sig för eller emot vår Teori 1 kan vi inte dra.

Gruppernas läge i variablerna verkar vara helt osystematiskt och kan betraktas som styrt av slumpen.

F. Resultat av analys 5 F p och f.

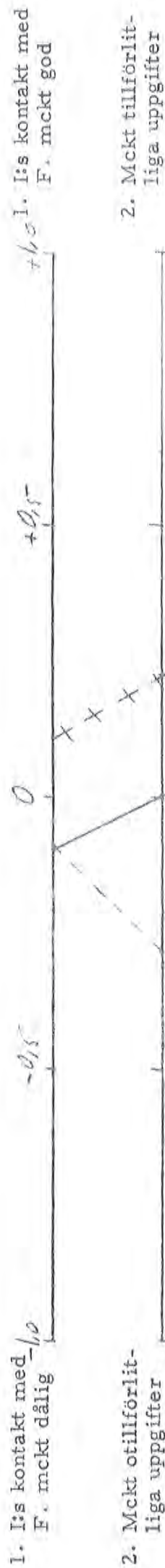
Se figur 48 samt tabell 61 och 63 för analys 5 F p samt figur 49, tabell 62 och 63 för analys 5 F f.

Statusgruppernas relativa läge i variablerna redovisas i figur 50 och 51.

För kommentarer och slutsatser av dessa analyser se under Kap. II. DATAINSAMLING.

Figur 48. Medelvärdesprofil för Analys 5 F p

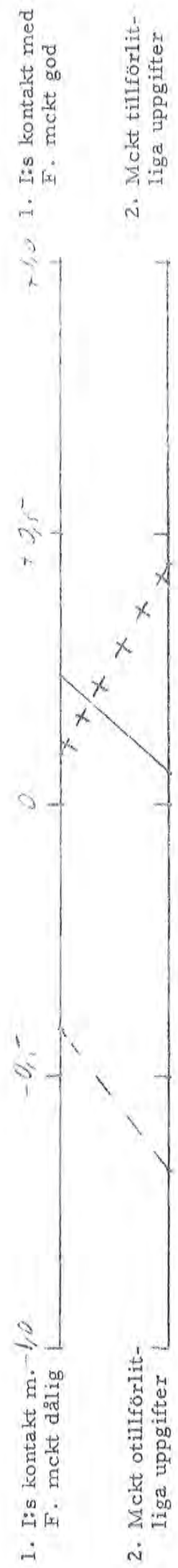
--- = P -   — = P n   +++ = P +

Figur 49. Medelvärdesprofil för Analys 5 F f

--- = F -   - - - = F n   +++ = F +

Tabell 61. Resultat av analys 5 F p

Signifikanstest med Wilks lambda kriterium					Kanonisk korrelation
Test av rot nr	F	DFHYP	DFERR	P<	R
1	0.52	4.00	66.00	0.723	0.24
2	0.17	1.00	33.50	0.681	0.07

Variabler	UNIVARITA F-test			STAND. DISKRIM. FUNKT. koefficienter
	F	MK	P<	l
1. Intervjuarens kontakt med Fadern	0.18	36.44	0.835	-0.61
2. Lämnade uppgifters tillförlitlighet	0.82	217.23	0.45	1.33

Tabell 62. Resultat av analys 5 F f.

Signifikanstest med Wilks lambda kriterium					Kanonisk korrelation
Test av rot nr	F	DFHYP	DFERR	P<	R
1	2.65	4.00	70.00	0.041	0.46
2	1.64	1.00	35.50	0.209	0.21

Variabler	UNIVARIATA F-test			STAND. DISKRIM. FUNKT. koefficienter
	F	MK	P<	l
1. Intervjuarens kontakt med Fadern	1.39	143.05	0.263	-0.67
2. Lämnade uppgifters tillförlitlighet	4.02	218.38	0.027	1.40

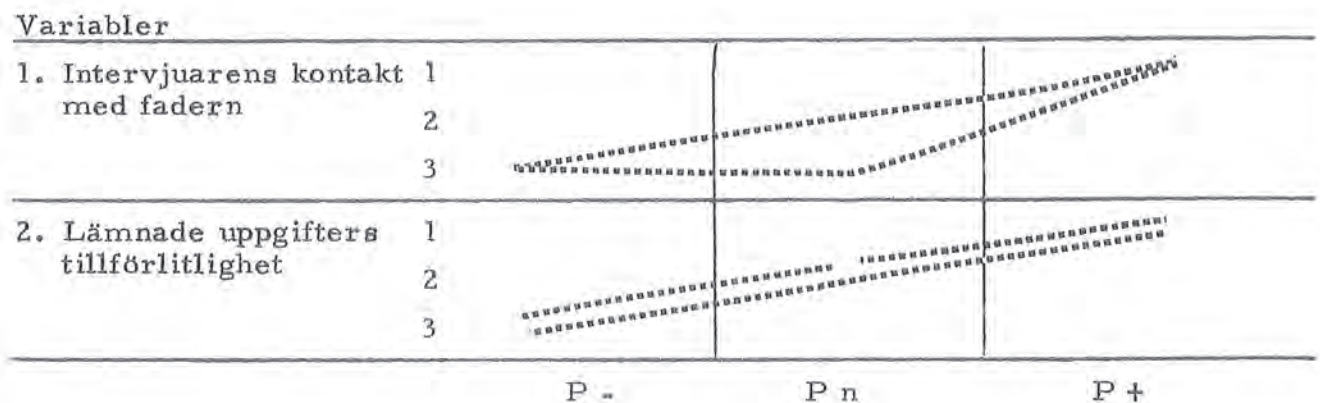
Tabell 63. De i analys 5 F p och 5 F f ingående variabelernas interkorrelationer.

Variabler	2	
	P	F
1. Intervjuarens kontakt med fadern	.700*	.745*
2. Lämnade uppgifters tillförlitlighet		

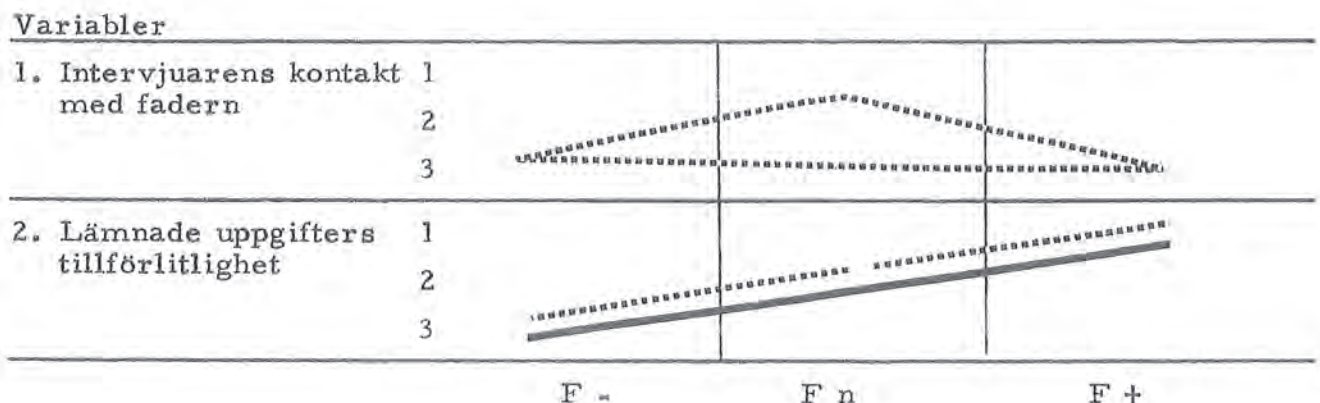
* = De korrelationskoefficienter vi här bedömt vara höga d. v. s. $\geq 0,40$

1. Statusgruppernas relativa läge i variablerna i analys 5 F.

Figur 50. Pojkgruppernas relativa läge i variablerna i analys 5 F p.

Figur 51. Flickgruppernas relativa läge i variablerna i analys 5 F f.

G. Diskussion angående socialgruppsfördelningens eventuella inverkan på våra resultat i analys 2 F - 5 F p och f.

Liksom tidigare summerade vi inom varje diskriminantanalys av Fadersintervjun över alla sex statusgrupperna de antal fall där den ena sociala undergruppen låg mer positivt än den andra, respektive intog samma läge. I nedanstående tabell 64 redovisar vi resultatet av detta.

Tabell 64. De två sociala undergruppernas inbördes läge i hemmiljövariablerna. Fadersintervjun (2 F - 5 F p och f).

Analys	Hög social undergrupp	Låg social undergrupp	Båda grupperna intar samma läge	Signifikant skillnad 5 %-nivån
2 F p, f	13 +	11 +	6 s	ej sign.
3 F p, f	9 +	13 +	14 s	" "
4 F p, f	9 +	7 +	8 s	" "
5 F p, f	8 +	2 +	2 s	" "
	Σ 39 +	Σ 33 +	Σ 30 s	" "

Vi ger här ingen redovisning av den uppskattade förändringen av gruppmedeltalen för grupp F + vid förändrad representativitet, eftersom en genomgång av materialet ger vid handen att dessa nya värden inte skulle ge några större förändringar i gruppernas relativa positioner och vi i tidigare analyser gjort noggranna redogörelser för vårt förfaringsätt och resonemang i detta avseende.

Vi anser på grundval av våra gjorda kontroller att någon sannolikhet för att olikheter i socialgruppstillhörighet kan förklara framkomna resultat i dessa analyser 2 F - 5 F knappast föreligger.

KAP. XI. SAMMANFATTANDE SLUTANALYSER AV MODERS- OCH FADERSINTERVJUN

A. Syftet med slutanalyserna

I metodkapitlet (sid. 20) diskuteras och redovisas syftet med de analyser vi genomfört. Denna diskussion är förhållandevis utförlig och vi vill dels hänvisa till denna och dels kortfattat sammanfatta vissa huvudsakligen som är direkt relaterade till slutanalyserna.

Som ett övergripande huvudmål för undersökningen kan vi beteckna följande:

1. Sökande av ett prognosinstrument för kamratstatus

Vår främsta strävan är att söka de mest relevanta faktorerna bakom låg kamratstatus. Detta för att dels söka förebygga och undvika uppkomst av sådan status hos elever, dels för att i de fall, där sådan status redan uppkommit, kunna använda adekvata terapiåtgärder för att avhjälpa eller åtminstone mildra detta för eleven negativa tillstånd, som dels visat sig ha samband med anpassningsstörningar av annan art, dels kunnat användas som prognosinstrument för vuxen Anpassning.

För att nå så långt som möjligt i strävan mot slutmålet, att skapa ett prognosinstrument, har vi gått via följande delsyften:

a. Undvika masssignifikansproblematiken. Denna målsättning har vi sökt tillgodose genom att våra slutsatser baseras på relativt få signifikansprövningar. Inom varje ämnesområde genomförs en diskriminantanalys, och i den mån dessa nästan genomgående påvisar signifikanta gruppkillnader, undviks man att stå inför ett stort antal signifikansanalyser varav enbart ett fåtal uppvisar signifikans.

I steg 2 genomförs ett selektivt urval av variabler som i de tidigare analyserna visat diskriminatorisk förmåga, och det är därför att vänta att dessa gemensamt leder till signifikant diskrimination. I den mån man i detta steg finner en separation som är mera klart signifikant än i de tidigare analyserna torde detta dock antyda att variablerna kompletterar varandra och bidrar med delvis olikartad information.

b. Bilda "nya", mer övergripande variabler. Detta syfte har vi haft för att söka få fram variabler som kan antas ha större verklig betydelse i sammanhanget.

Särskilt lämpade för detta syfte är slutanalyserna, där hänsyn samtidigt tas till olika ämnesområden, och där utgallring genomförts av variabler som kan anses mindre relevanta eller dåligt mätta.

Ett hänsynstagande till flera relevanta variabler från olika ämnesområden kan förväntas ge en mer markant separation av våra grupper jämfört med den separation som fås med varje variabel enskilt.

c. Söka indikatorer på betydelsefulla variabler. I steg 2 får vi en gradering efter betydelse för variabler från olika ämnesområden och som i de tidigare analyserna inte kombinerats med varandra.

Utöver de syften med slutanalyserna som alltså ingår i undersökningens allmänna målsättning kan slutanalyserna även sägas motsvara det behov av sammanfattning vi kände när vi genomfört samtliga slutanalyser i steg 1. Resultatet var därvid något överskådligt och genom slutanalyserna sammanfattas de resultat vi fått under hänsynstagande till de variabler som separerat våra grupper bäst. Eftersom slutanalyserna genomförts med en rikare metodik än de tidigare analyserna kan också våra resultat presenteras ur nya synvinklar. Dessa slutanalyser ger nämligen samtliga enskilda individers värde på "den nya egenskap" som bildas med utgångspunkt från de ursprungliga. Man kan därvid lätt överblicka både grupper och individers läge i förhållande till varandra. De ger dessutom en möjlighet att se gruppkillnaderna från motsatt utgångspunkt. Med utgångspunkt från individernas värden i de olika hemmiljövariablerna görs nämligen en klassificering av individerna i grupper (individer som liknar varandra sammanförs till en grupp). Vi får en bild av hur väl den separation av individerna som därvid görs överensstämmer med våra ursprungsgrupper.

Dessa slutanalyser kan utgöra en rimlig grundval för en eventuell senare korsvalidering.

2. Generaliseringsproblematiken

I detta sammanhang finns det anledning att betänka generaliserbarhetsfrågor. Man kan fråga sig hur pass generellt sambandet är mellan hemmiljövariablerna och kamratstatus. Signifikansanalyserna avser formellt endast ett konstaterande av om systematik föreligger i detta samband. En signifikant "ny egenskap" får ej anses vara helt säkert bestämmd i den bemärkelsen att koefficienterna är i någon bemärkelse sanna och allmängiltiga.

Om vi i diskussionerna betraktar stora koefficienter som särskilt beaktansvärda som indikatorer på mer allmänt giltiga samband har vi naturligtvis inget omedelbart stöd för detta i den statistiska

analysen, utan det blir fråga om s. k. "omdömesgeneralisering". Härvid föreligger naturligtvis risk för att man uppfattar vissa egenskaper hos undersökningsmaterialet, som är mycket specifika för detta, som om de vore mera allmängiltiga än de faktiskt är.

När variablerna således graderas inbördes efter betydelse är vi medvetna om att detta är en mycket preliminär gradering som i sin helhet enbart gäller för just vårt stickprov. I flera avseenden måste kanske detta revideras vid en korsvalidering på nya stickprov.

Detsamma gäller den specifika bild av enskilda individers samt grupperns läge på den "nya variabel" vi får i slutanalyserna. Återklassificeringen av samma stickprov blir naturligtvis likaså bättre än den kunde förväntas bli av ett nytt stickprov. I samtliga dessa avseenden utnyttjas de vikter som är giltiga för det specifika stickprovet.

Eftersom en sådan genomgående systematik föreligger i sambanden finns ändå, trots de felmarginaler man måste räkna med, anledning att förvänta sig, att de skillnader som här framträder i stort kommer att stå sig i en eventueellt kommande korsvalidering.

B. Riktlinjer för urval av variabler

Vid urvalet av variabler har vi sökt kombinera både ett univariat och ett multivariat synsätt och som tidigare nämnts saknar vi i viss mån underlag för en insiktsfull bedömning. Eftersom vi har ett begränsat antal genomförda multivariata analyser, varje variabel ingår oftast i en enda kombination av andra variabler, är det svårt att värdera den multivariata diskriminationsförmågan hos variablerna. Den kombination en variabel hamnat i kan vara utslagsgivande för dess multivariata funktionssätt, och en mängd faktorer, som det är svårt för oss att överblicka, kan ha spelat in här. I flera fall är den totala diskriminationen i analysen inte heller signifikant, varför de i analysen ingående enskilda variablernas bidrag till totaldiskriminationen är svårtolkbara. En hög diskriminantkoefficient för en viss variabel i en sådan kombination av variabler, som inte ger en signifikant totaldiskrimination, behöver inte säga annat än att denna variabel, i en mycket dålig ansamling variabler, är relativt sett något bättre. Hur den förhåller sig till andra variabler med en diskriminantkoefficient av en viss storlek i en totalt sett signifikant analys är omöjligt för oss att avgöra.

På grund av dessa bristfälligheter i vårt underlag för variabelurval har vi fäst största vikten vid variablernas univariata diskriminationsförmåga.

Av ovanstående orsak har vi först gjort ett urval av variabler till slutanalyserna utifrån följande egenskaper hos variablerna i här nedan nämnd ordning.

1. Univariat diskriminationsförmåga ($P \leq 0,10$)
2. Interkorrelationer med övriga i slutanalysen medtagna variabler.
3. Multivariat diskriminationsförmåga. (Diskriminantkoefficient som bedöms vara relativt stor jämfört med koefficienterna för de övriga i analysen ingående variablerna).

I första hand tog vi alltså med samtliga univariat signifikanta variabler med undantag av dem som var mycket högt korrelerade med varandra. Den multivariat sett sämsta variabeln i ett högt korrelerat par av variabler uteslöts då. Man kunde därvid hoppas att den diskriminerande informationen kunde tas ut i den andra multivariat bättre variabeln i det korrelerade paret. Ett sådant uteslutande av en univariat signifikant variabel vilken från multivariat utgångspunkt verkar mindre betydelsefull, är som vi tidigare nämnt diskutabel. Den på så sätt uteslutna variabeln kan vara mer fundamental och det univariata synsättet vore i så fall riktigare vid bedömningen av variabelns betydelse. Detta förfaringssätt tillämpades enbart i två fall och detta för flickornas del i Modersintervjun. I övriga fall var antalet signifikanta variabler så pass litet att sådana uteslutanden inte gjordes. Detta medförde den nackdelen, ur senare tolkningssynpunkt, att relativt höga korrelationer förekommer mellan några variabler i slutanalysen, vilket kan förväntas påverka dessa variabels relativa vikter (diskriminationskoefficienter) och framställa deras betydelse i oförtjänt dålig dager.

Univariat inte fullt "signifikanta" variabler som inte korrelerade högt med någon av de andra i slutanalysen medtagna variablerna togs med om de i den delanalys de tidigare varit med i givit ett stort bidrag till en signifikant totaldiskrimination. Det kunde då förväntas att de skulle ge ett stort bidrag även i den nya slutanalysen.

I de fall antalet variabler som motsvarade dessa ganska strängt ställda krav inte var tillräckligt, tog vi även med variabler som ej helt motsvarade lika stränga krav på god diskriminationsförmåga. Detta gjordes beträffande två variabler i Modersintervjun för pojkar.

Variabler som univariat sett var mycket dåliga men hade stor diskriminationskoefficient togs ändå inte med i de fall där totaldiskriminationen i den analys de ingick inte var signifikant.

I de fall där totaldiskriminationen var signifikant och den multivariata diskriminationsförmågan god togs variabeln med trots den dåliga univariata diskriminationsförmågan.

I var och en av de fyra slutanalyserna, en för vardera könet för båda föräldrantervjuerna, medtogs en eller två variabler som tidigare tillhört analyser som vi inte redogjort för i denna rapport. Dessa analyser berör till största delen elevernas egen anpassning och kommer att behandlas i en kommande rapport. De här medtagna variablerna kan dock betecknas som hemmiljövariabler och detta kan motivera deras placering i slutanalyserna.

De variabler som behandlar föräldrarnas inbördes relationer och som tidigare ingick i analys 3 M p och f, har uteslutits från möjligheten att komma med i de två slutanalyserna av Modersintervjun, eftersom antalet observationer i dessa variabler är mindre än i de övriga på grund av bortfall genom att fader saknas i flera fall.

C. Slutanalys, Modersintervju, pojkar

(Se tabell 65 och 66).

1. Tabellkommentar, signifikansprövning och diskriminantkoefficienter

Signifikansprövningen med hänsyn tagen till båda de "nya egenskaper" som är möjliga att bilda med utgångspunkt från de elva ursprungliga ger ett värde signifikant på 5 %-nivån.

Den bästa "nya egenskapen" (rot nr 1) ger en separation av grupperna signifikant på promillenivå. Den separation vi får med hänsyn tagen till samtliga dessa variabler samtidigt är alltså bättre än den vi får med var och en av de ingående variablerna enskilt (variabel 7 ger dock ensam en lika god separation). Vi talar i detta fall om separation i termer av signifikansnivå, d. v. s. hur markant separationen är.

Om vi tar variablernas koefficienter som uttryck för deras betydelse och jämför med den betydelse dessa variabler tillmätts utifrån ett univariat synsätt, framkommer vissa skillnader.

Den variabel som univariat sett är bäst nämligen nr 7 (Moderns emotionella behärskning) har visserligen även vägts med den näst största vikten. Den närmast univariat sett bästa variabeln, nr 1 (Hem-atmosfär) kommer dock först som nr nio. De univariat sett bra variablerna nr 5 och 9 har inte heller vägts tungt.

Orsakerna till dessa förhållanden kan vara flera. Vissa variabler har relativt höga interkorrelationer. Variablernas goda univariata

Tabell 65. Resultat av Slutanalys, Modersintervju, pojkar

Signifikanstest

Wilk's lambda kriterium	F	DFHYP	DFERR	P <
0,3308	2,01	22,00	60,00	0,0168x

Test av rot nr	X ²	DF	P <
1	32,05	12	0,0018xx
2	7,77	10	0,6527

Variabler	Standardiserade diskriminantfunktionskoefficienter		Rangordning av "betydelse" (relativ storlek av koefficienten)
	Rot nr 1	Rot nr 2	Rot nr 1
1. Hematmosfär	0,0358	0,0234	9
2. Frihetsgivande - Dominerande uppfostran	-0,0228	0,0129	10
3. M:s önskan byta arbetssituation	-0,2428	-0,5096	4
4. M:s upplevda trötthet	-0,6049	-0,5794	
5. Uppfostringssvårigheter med barnet	0,0098	-0,0187	
6. M:s attityd till sig själv som fostrare	-0,4272	0,1303	
7. M:s emotionella behärskning	0,5563	-0,4956	2
8. M:s attityd till aga	0,2115	0,1538	5
9. M:s ängslighet	-0,0382	-0,0289	8
10. M:s attityd till bostaden	-0,1829	0,3308	6
11. M:s attityd till barnets kamratumgänge	0,0399	0,0840	7

Tabell 66. De i slutanalys M p ingående variablernas interkorrelationer

Variabler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Hematmosfär		.210	.416*	.459*	.270	.445*	.365	.393	.015	-.204	.514*
2. Frihetsgivande - Do- minerande uppfostran			.058	.078	.429*	-.114	-.146	.522*	-.001	.161	.359
3. M:s önskan byta ar- betsituation				-.499*	-.226	-.061	-.233	.015	-.006	.215	-.208
4. M:s upplevda trötthet					.374	.213	.398	.207	-.277	-.201	.127
5. Uppfostringsvårig- heter med barnet						.184	.436*	.215	-.464*	-.079	.333
6. M:s attityd till sig själv som fostrare							.575*	.205	-.040	-.119	.125
7. M:s emotionella be- härskning								.017	-.264	-.252	.014
8. M:s attityd till aga									.149	-.093	.376
9. M:s ängslighet										.111	-.214
10. M:s attityd till bosta- den											-.104
11. M:s attityd till barnets kamratungäuge											

* = De korrelationskoefficienter vi här bedömt vara höga d. v. s. $\geq 0,40$

Variabel 3 ingår i denna korrelationsmatrix i omkastad riktning jämfört med de övriga.

diskriminationsförmåga kan möjligen för vissa variabler tänkas vara ett uttryck för deras korrelation med några eller kanske ett flertal andra variabler, vilka var och en för sig korrelerar i mer eller mindre hög grad med kamratstatus. De förra variablernas höga korrelation med kamratstatus, när man ser på variablerna var och en för sig, kan därför tänkas vara delvis skenbar, vilket alltså i gynnsamma fall kan avslöjas i en multivariat analys av detta slag. Betydelsen av de senare variablerna, vilka ej fått sin korrelation med kamratstatus "skenbart" förhöjd, kan då även framträda. Men den univariata analysen kan liksom vi tidigare nämnt vara ett riktigare sätt när det gäller att avslöja betydelse. Detta nämligen om den ena av de korrelerade variablerna är en bakomliggande mer grundläggande variabel vilken kan "komma bort" i en multivariat analys. Så dålig som den högt korrelerade variabeln framträder i den multivariata analysen här behöver den alltså inte vara.

Det är möjligt att ingendera av ovanstående tolkningar är tillämpbara här. Vi vill påpeka att några av de variabler som diskriminerat våra grupper bäst univariat sett är av typen huvudvariabler. De är till sin konstruktion av mer omfattande karaktär och täcker en relativt stor del av den totala hemmiljön. Det är därför naturligt att de korrelerar med ett antal undervariabler, som mäter mer specifika aspekter av samma miljö. Dessa huvudskalor kan fungera i enlighet med antingen det mönster vi tidigare skisserat för "fundamentala" skalor eller i enlighet med mönstret för de med andra högt korrelerade skalor som därigenom fick "skenbart" god univariat diskriminationsförmåga. Man kan även tänka sig att en variabel fungerar samtidigt enligt bägge mönstren: Detta innebär att våra försök till psykologiska tolkningar av huvudskalornas betydelse inte nödvändigtvis måste ske i termer av "fundamentala" eller "skenbart betydelsefulla" variabler. Vid psykologiska tolkningar bör istället för de olika konstruktionerna hos skalorna beaktas samt de följder detta kan ha haft för resultatet.

Bland de fem variabler som i denna analys visat sig mest betydelsefulla, d. v. s. vägt tyngst, ingår de fyra variabler som univariat sett fungerat dåligt, som ej ens har stark tendens mot att signifikant separera våra grupper. Dessa variabler skulle utan närmare beaktande ha ansetts som relativt betydelselösa, om vi begränsat oss till enbart en univariat analys, men framträder här som mest beaktansvärda. De är av värde då det gäller att separera våra grupper och därmed värda att studera vidare i fortsättningen.

Anledningen till att vissa vikter (diskriminantkoefficienter) är negativa och andra positiva kan antagas vara att de ingående skalorna är vända i olika riktning vad gäller positiv respektive negativ ändpunkt. Vid studium av detta framgår att med ett undantag hög positiv vikt ges där minuspojkarna har högst medelvärde och där detta höga värde innebär negativt läge i variabeln ifråga. Undantaget gäller variabel 4 (Moderns upplevda trötthet) som trots att minusgruppen har högt värde (negativt variabeläge) vägts med negativ vikt. Detta kan verka egendomligt om man ser på problemet ur medeltalssynpunkt eftersom en negativ koefficient i detta fall gör att grupperna blir mer likartade varandra i genomsnittlig diskriminantpoäng. Det är emellertid tänkbart att den homogeniserade effekten inom grupper av en negativ koefficient är stor. Om t. ex. en variabel x antar "normalvärde" för en stor del av individerna inom en grupp men skiljer sig från medelvärdet i en delgrupp som i övriga variabler uppvisar särskilt extrema värden, kan en "felriktad" koefficient för x göra att diskriminantpoängen blir mer homogen inom gruppen än den eljest skulle vara. I de variabler utöver nr 4 ovan som vägs med hög negativ vikt har minusgruppen lägst värde, vilket i dessa skalor innebär negativt läge, vilket gör att grupperna ytterligare särskiljs i förväntad riktning.

Som kommentar till variabelernas interkorrelationer är det angeläget att framhålla att dessa genomgående är relativt låga. Detta tyder på att någon allmän halo-effekt inte föreligger utan att intervjuaren tycks ha lyckats med att nyansera och differentiera sina intryck i stor utsträckning. Samma intryck ger även de interkorrelationsmatriser för variabler från olika ämnesområden som tidigare redovisats.

2. Sammanfattande försök till tolkning av resultat från Slutanalys M p

Samtliga i analysen ingående variabler har bedömts vara av betydelse för pojkarnas kamratstatus. Detta var orsaken till att de togs med i slutanalysen. För riktigheten i denna bedömning talar det resultat vi fått.

Den separation av grupperna vi fått med den "nya" övergripande variabeln, som tar hänsyn till samtliga variabler samtidigt, är bättre än den separation vi fått med var och en av de ingående variabelerna. Vi har alltså vunnit i diskriminationsförmåga. Detta talar för att det kan anses riktigt att bilda denna typ av mer övergripande variabler som tar hänsyn till flera olikartade delfaktorer samtidigt. Även denna analys poängterar alltså den bild vi redan tidigare fått som anger att det verkligen tycks föreligga viktig skillnad mellan grupperna även när vi sam-

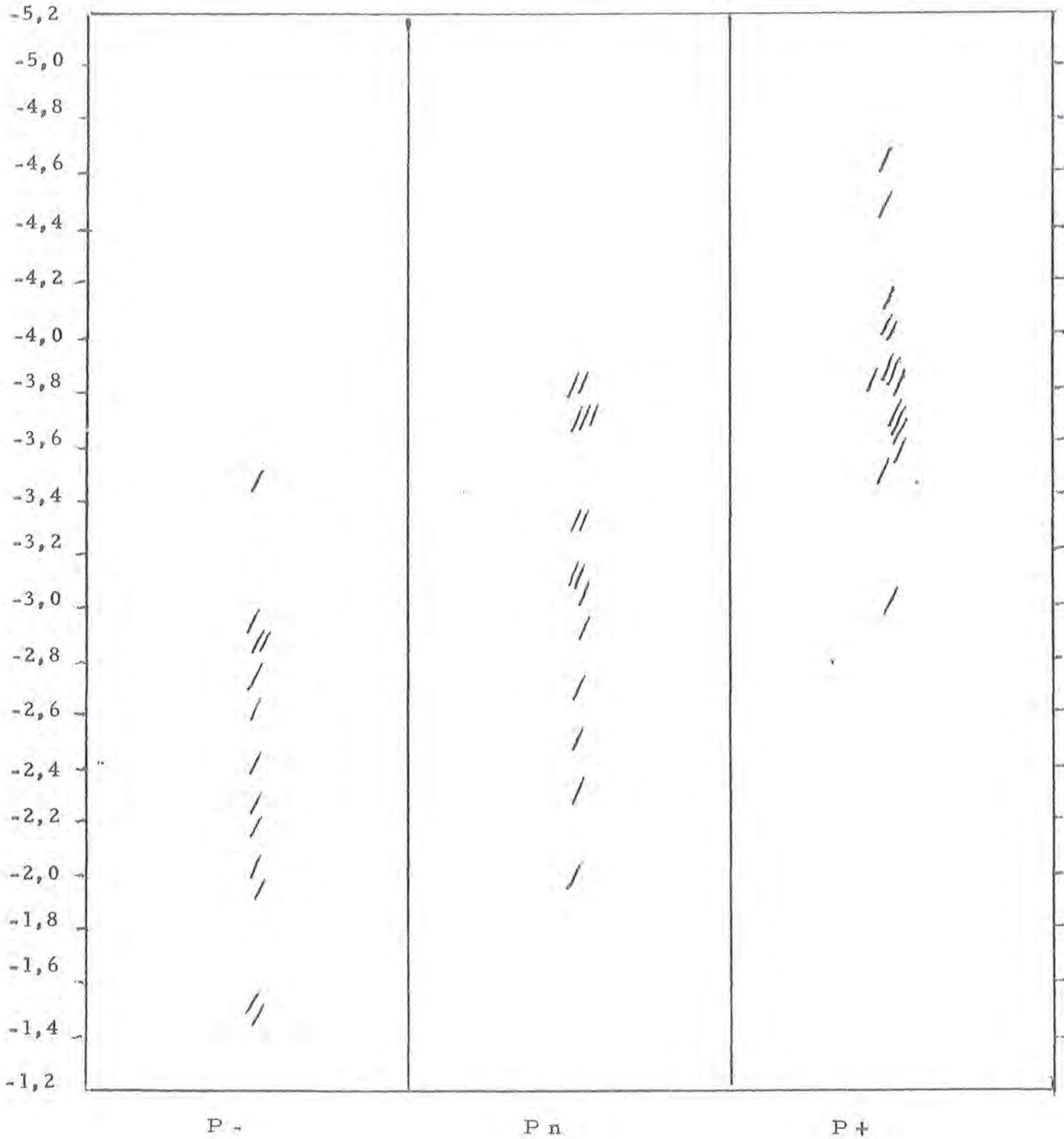

tidigt tar hänsyn till flera hemmiljövariabler vilka mäter något olikartade områden. Orsaken till att några variabler visat sig diskriminera dåligt och därför plockats bort tidigare har ju oftast kunnat förklaras utifrån mättekniska brister hos skalorna och inte så ofta behövt tolkas som bristande relevans i sammanhanget.

Ett syfte med undersökningen är också att söka rangordna variabler efter betydelse för kamratstatus. Enligt den rangordning vi får genom vår multivariata analys här verkar de mest betydelsefulla variablerna vad gäller kamratstatus för pojkar vara de, som har med moderns upplevelse av sin fostrarroll och sin situation i övrigt att göra. Moderns upplevda trötthet, hennes emotionella behärskning, hennes attityd till sig själv som fostrare är viktiga i första hand samt i andra hand även hennes önskan att byta arbetssituation, hennes attityd till äga och i någon mån attityd till bostaden. Alla dessa variabler med undantag av nr 7 (Moderns emotionella behärskning) verkar inte lika betydelsefulla univariat sett. En variabel som är mycket betydelsefull univariat sett är däremot variabel 1 (Hematmosfär). Nu visar det sig att alla dessa multivariat sett bra variabler korrelerar högt just med denna variabel Hematmosfär, vilket är rimligt innehållsmässigt sett. Orsakerna till de olika funktionssätten univariat respektive multivariat sett kan då förklaras utifrån någon av de modeller av inbördes korrelationsförhållanden som vi tidigare diskuterat. Variabeln Hematmosfär kan antingen tänkas vara av mer grundläggande karaktär och de övriga mer eller mindre beroende av denna. Motsatta förhållandet kan även tänkas råda nämligen att den goda univariata diskriminationen med variabeln Hematmosfär i viss mån kan vara beroende av dess korrelation med dessa andra mer specifika variabler som var och en är av betydelse för kamratstatus, eftersom variabeln Hematmosfär och den aktuella gruppen variabler får antas ömsesidigt påverka varandra. Beroendet går alltså rimligtvis åt båda hållen. Tidsmässigt sammanfaller de också varför ingen kan betraktas som mer fundamental ur den synvinkeln. Skalan Hematmosfär är till sin ursprungliga konstruktion av mer omfattande karaktär som vi tidigare påpekat. Huruvida den univariata betydelsen av variabeln Hematmosfär är delvis "skenbar" eller är ett utslag för att den i någon mening är mer "fundamental" anser vi det vara meningslöst att spekulera om. Den har en mer omfattande "bred" karaktär och de interkorrelationsförhållanden som råder kan förklara de olikartade resultat vi fått fram med hjälp av de två analysmetoderna.

Figur 52. Pojkgruppernas läge på den "nya variabeln", individernas diskriminantpoäng.

Vad gäller variabel nr 5 (Uppfostringssvårigheter med barnet) ligger den tolkning som innebär att variabelns korrelation med flera andra var och en för sig betydelsefulla variabler vad gäller kamratstatus ger en "skenbart" god univariat diskriminationsförmåga åt denna variabel närmare till hands. Denna variabels diskriminationsförmåga synes troligen härröra från andra mer fundamentala variabler av betydelse för barnets anpassning.

God kamratstatus contra dålig. För pojkarnas del synes följande faktorer vara av stor betydelse för god kamratstatus (normal och hög kamratstatus) i motsats till dålig kamratstatus. En positiv hematmosfär i stort med en moder som varken upplever sig vara särskilt trött eller ha lätt att förlora sin emotionella behärskning samt har en relativt positiv och nöjd attityd till sig själv som fostrare, trivs med sin arbetssituation, har en relativt negativ attityd till kroppsbestraffning och är nöjd med sina bostadsförhållanden.

3. Individernas läge i den "nya egenskapen" (individuella diskriminantpoäng).

I ovanstående figur 52 har vi i grafisk form beskrivit de tre kamratstatusgruppernas läge på den bästa "nya egenskapen" genom att pricka varje individs diskriminantpoäng.

Av figuren framgår att vi får en relativt hygglig separation av de tre pojkgrupperna men att en ganska stor överlap föreligger mellan normalgruppen och var och en av de två extremgrupperna.

Mellan extremgrupperna förekommer emellertid en högst obetydlig överlap av endast en individ från vardera gruppen.

4. Återklassificering av kamratstatusgrupperna.

I nedanstående tabell redovisar vi den återklassificering av våra grupper vi fått med hänsyn tagen till individernas läge i samtliga elva ursprungsvariabler. Individen tilldelas gruppen med högst värde för individen ifråga (värdena är likelihood-ratio skattade, se metodkapitlet sid. 38-39).

Tabell 67. Individuella klassifikationsvärden för våra pojkgrupper.Grupp P -

Individ nr	P -	P n	P +	Återklassificering till	
				Rätt grupp	Fel grupp
1	<u>111.3927</u>	105.0271	102.5109	1	
2	<u>117.3366</u>	<u>118.3374</u>	115.3210		1
3	102.3315	<u>102.6249</u>	101.0078		1
4	<u>104.5332</u>	104.1961	103.2349	1	
5	<u>66.4952</u>	62.9827	59.6997	1	
6	117.9327	118.2615	<u>119.3823</u>		1
7	114.5551	<u>114.9805</u>	109.3142		1
8	<u>127.9567</u>	123.6714	119.0674	1	
9	<u>89.6060</u>	87.9978	84.6004	1	
10	<u>124.4164</u>	122.7299	118.5689	1	
11	136.3133	<u>137.2948</u>	135.3589		1
12	<u>103.2360</u>	99.8801	98.4246	1	
13	<u>120.3758</u>	117.4755	116.3940	1	
				Σ 8	Σ 5

Grupp P n

Individ nr	P -	P n	P +	Återklassificering till	
				Rätt grupp	Fel grupp
1	115.9576	119.1702	<u>119.3564</u>		1
2	111.3472	111.4233	<u>111.4564</u>		1
3	129.8659	132.6676	<u>133.3594</u>		1
4	125.9819	<u>127.0986</u>	124.9588	1	
5	114.8547	<u>115.2228</u>	112.4901	1	
6	<u>115.7922</u>	115.4925	112.4744		1
7	<u>121.5939</u>	120.9551	115.6962		1
8	134.0301	137.0229	<u>137.8219</u>		1
9	108.7658	<u>110.0588</u>	108.3459	1	
10	110.3157	113.2568	<u>113.8252</u>		1
11	130.2472	<u>133.3678</u>	130.4937	1	
12	120.9875	<u>123.4877</u>	122.2314	1	
13	123.5520	<u>126.1934</u>	124.4412	1	
14	<u>117.0089</u>	115.7509	112.3477		1
				Σ 6	Σ 8

Grupp P +

Individ nr	P -	P n	P +	Återklassificering till	
				Rätt grupp	Fel grupp
1	133.1306	136.3085	<u>137.9782</u>	1	
2	120.1589	121.6932	<u>123.9736</u>	1	
3	123.4047	127.9916	<u>132.1392</u>	1	
4	135.8969	139.0724	<u>140.9522</u>	1	
5	125.7779	128.2991	<u>128.9922</u>	1	
6	96.2884	97.9355	<u>98.8655</u>	1	
7	122.3899	<u>125.3216</u>	124.6351		1
8	138.1611	140.8298	<u>141.1687</u>	1	
9	125.3836	126.9887	<u>129.3936</u>	1	
10	141.2609	145.9946	<u>147.1060</u>	1	
11	131.2043	<u>135.9640</u>	135.4895		1
12	107.4003	109.1623	<u>111.2228</u>	1	
13	157.0322	160.6816	<u>164.7227</u>	1	
14	96.2752	98.3130	<u>99.6028</u>	1	
15	<u>106.7525</u>	106.2786	106.1172		1
				Σ 12	Σ 3

Tabellkommentar

Återklassificeringen av grupperna är relativt god vad gäller de båda extremgrupperna. För normalgruppen är återklassificeringen dålig. Denna tycks liksom tidigare visat sig inte vara någon helt särpräglad grupp utan flera av medlemmarna är mera lik individerna i någon av extremgrupperna. Återklassificeringen av normalgruppen sker till högstatusgruppen i något fler fall än till lågstatusgruppen. De felaktigheter i återklassificeringen av extremgrupperna som förekommer sker också till normalgruppen i samtliga fall utom ett i vardera extremgruppen.

Den bild vi får av grupperna här överensstämmer alltså i stort sett med den grafiska bilden med utgångspunkt från deras diskriminantpoäng, d.v.s. deras läge på den "nya egenskapen".

5. Sammanfattning av resultat av Slutanalys, Modersintervju, pojkar

Denna analys kan sägas ge en sammanfattande bild av Samband 1: Hemförhållanden - Kamratstatus. Ett sådant samband tycks klart föreligga, vilket alltså stöder vår Teori 1.

Resultatet tyder på att vi lyckats bilda en mer övergripande variabel som ger en bättre och mer "meningsfull" separation av grupperna.

Vår ursprungliga indelning av kamratstatusvariabeln i tre olika nivåer, var och en med förväntat klart särskiljbara hemförhållanden, förefaller liksom tidigare resultat angivit dock ej leda till tre klart skilda grupper. Enbart två kamratstatusnivåer, klart skilda från varandra vad gäller här uppmätta hemförhållanden, tycks föreligga. Normalgruppen tycks bestå dels av en grupp som intar mellanläge vad gäller hemförhållanden, dels vara en samlingsgrupp av individer som har likartade hemförhållanden som individerna i någon av de två extremgrupperna. Normalgruppen tycks vara något mer lik den högre extremgruppen. De båda här redovisade sätten att beskriva våra grupper ger en överensstämmande bild av variabelernas diskrimination av grupperna.

D. Slutanalys, Modersintervju, flickor.

Se tabell 68 och 69.

1. Tabellkommentar, signifikansprövning och diskriminantfunktionskoefficienter

Signifikansprövningen med hänsyn tagen till båda de "nya egenskaper" som är möjliga att bilda med utgångspunkt från de tolv ursprungliga ger ett värde, signifikant på promillenivå.

Den bästa "nya egenskapen" (rot nr 1) ger även den en separation signifikant på probiillenivå. Även här görs en vinst i diskrimination genom att ta hänsyn till samtliga variabler i jämförelse med den varje enskild variabel ger, (variabel 5 ger dock ensam en lika markant separation).

Ser vi på varje variabels bidrag till den signifikanta diskriminationen (rot nr 1) finner vi även här, liksom för pojkarnas del, att en bedömning av variabelernas betydelse d.v.s. relevans i sammanhanget ger olikartat resultat beroende på om man som utgångspunkt tar deras uni- eller multivariata funktionssätt. De univariat sett allra bästa variablerna nämligen nr 5 (Uppfostringssvårigheter) och 1 (Hematmosfär) samt de univariat även relativt goda variablerna 3, 7 och 12 fungerar multivariat sett allra sämst, de har invägts med de lägsta vikterna.

Fyra andra univariat sett bra variabler har dock invägts med stor vikt d.v.s. fungerat bra också multivariat nämligen nr 4 (Hemmets yttre status), 6 (M:s attityd till aga), 10 (M:s inställning till barnets kamrater) samt 11 (M:s uppmuntran av kamratumgänge).

Tabell 68. Resultat av Slutanalys, Modersintervju, flickor.

Signifikanstest

Wilk's lambda kriterium	F	DFHYP	DFERR	P<
0,2338	2,58	24,00	58,00	0,0019xx

Test av rot nr	χ^2	DF	P<
1	34,91	13	0,0013xx
2	16,69	11	0,1191

Variabler	Standardiserade diskriminantfunktionskoefficienter		Rangordning av "betydelse" (relativ storlek av koefficienten)
	Rot nr 1	Rot nr 2	Rot nr 1
1. Hematmosfär	0,0134	0,0135	12
2. Laissez-faire - aktiv, medveten uppf.	0,0322	-0,0037	7
3. M:s differentiering	0,0204	0,0230	10
4. Hemmets yttre status	0,2349	0,5281	4
5. Uppfostringssvårigheter	0,0256	-0,0248	9
6. M:s attityd till aga	0,2771	-0,2236	3
7. M:s accepterande	0,0190	0,0425	11
8. Barnet i centrum	0,0741	-0,0653	5
9. M:s ängslighet	0,0584	0,0257	6
10. M:s inställning till barnets kamrater	0,5367	0,5230	2
11. M:s uppmuntran av kamratumgänge	0,7534	0,3944	1
12. M:s tillfredsställelse med sin arbetssituation	0,0275	-0,4838	8

Tabell 69. De i slutanalys M f ingående variabelernas interkorrelationer.

Variabler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Hematmosfär		-.480*	.473*	.328	.505*	.107	.356	.178	.279	.570*	.320	.375
2. Laissez faire - aktiv, medveten uppf.			.535*	-.244	-.405*	-.163	-.072	-.124	-.192	-.444*	-.321	-.181
3. M:s differentiering				.073	.589*	.122	-.006	-.180	-.022	.433*	.295	.468
4. Hemmets yttre status					-.001	.273	.175	.273	.200	.213	.218	.283
5. Uppfostringssvårigheter						.084	.272	-.008	-.091	.660*	.425*	.420*
6. M:s attityd till aga							.388	.300	.318	.307	.167	.058
7. M:s accepterande								.269	.255	.355	.071	.077
8. Barnet i centrum									.640*	-.019	.219	-.133
9. M:s ängslighet										-.075	.159	-.134*
10. M:s inställning till barnets kamrater											.327	.427*
11. M:s uppmuntran av kamrater												.318
12. M:s tillfredsställelse med sin arbetssit.												

* = De korrelationskoefficienter vi här bedömt vara höga d.v.s. = $\geq 0,40$

Variabel 2 ingår i denna korrelationsmatrix i omkastad riktning jämfört med de övriga.

Orsakerna till ovanstående utfall får även här anses vara flera och kan inte helt överblickas. Även här föreligger samma förhållanden som i slutanalysen för pojkarna, nämligen att de till sin konstruktion annorlunda huvudvariablerna blandats med undervariabler, vilket ofta medför att relativt höga korrelationer mellan dessa förekommer. Samma diskussion som fördes, beträffande tänkbara alternativ till förklaringar av den skilda betydelsen olika variabler synes ha vid uni- respektive multivariat metod, kan föras även här. Se denna diskussion sid. 213.

För rimligheten av att tänka sig någon av de diskuterade alternativa förslagen till förklaring av bakgrunden till vårt resultat talar, att de variabler som fungerat bra enbart univariat men inte multivariat tycks vara av en annan typ än de variabler, som fungerat bra både uni- och multivariat. De förra verkar vara de "breda" variabler, huvudvariabler, som också visar sig ha relativt sett högre korrelationer med ett antal övriga variabler. Se tabell 69 sid. 220. Den grupp variabler som dessutom fungerar bra multivariat sett verkar vara de mer "snäva" variabler, undervariabler, som inbördes visar sig ha relativt sett lägre interkorrelationer, även om ett par av dem korrelerar med vissa huvudvariabler.

I gynnsamma fall kan också som vi nämnt en univariat sett dålig variabel väga relativt tungt i den multivariata analysen. En sådan variabel som i en univariat analys skulle negligeras framträder i den multivariata analysen som beaktansvärd, värd att närmare studera. Detta har inte direkt inträffat här. Variabel 9 som fungerat allra sämst univariat sett har dock vägts med en relativt sett större vikt än halva antalet av de övriga i analysen ingående variablerna, vilka alltså alla är univariat betydligt bättre. Vikten för variabel 9 är dock totalt sett ganska liten. Huvudparten av diskriminationen har åstadkommit med hjälp av fyra variabler med stora koefficienter jämfört med de övriga mellan vilkas koefficienter storleksskillnaderna är mindre.

Bakgrunden till de i samtliga fall av betydelse förekommande genomgående positiva vikterna är att lågstatusflickorna i dessa variabler har högre medelvärden än de övriga grupperna vilket i dessa variabler innebär mer negativt variabeläge. Förfarandet innebär alltså att grupperna särhålls i förväntad riktning med lågstatusgruppen i mest negativa variabelägen.

Interkorrelationerna mellan variablerna i denna slutanalys, liksom de mellan variablerna för de olika ämnesområdena, är anmärkningsvärt låga och tyder inte på någon allmän halo-effekt.

2. Sammanfattande försök till tolkning av resultat från Slutanalys M f.

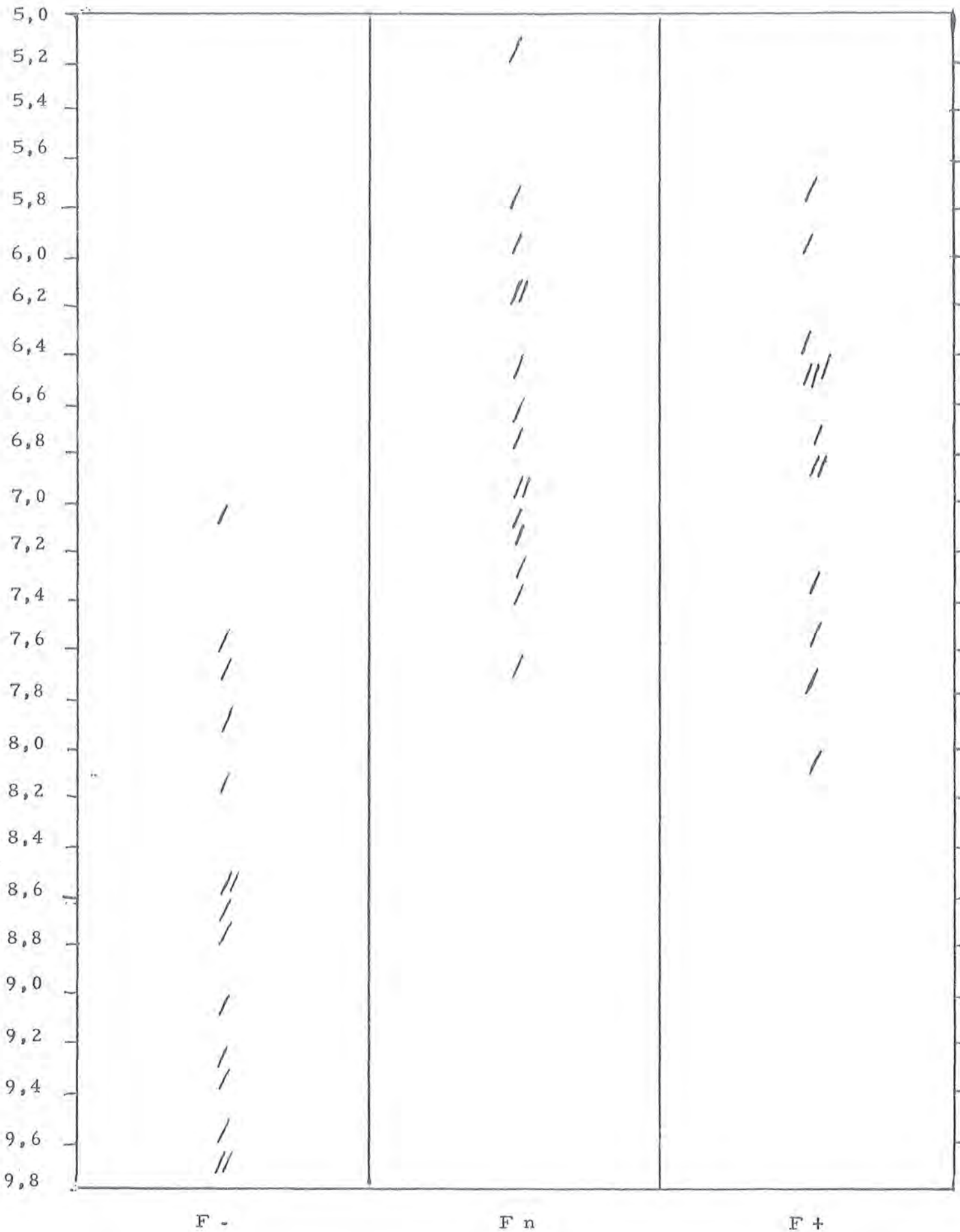
Samtliga i analysen ingående variabler har tidigare bedömts vara av betydelse för flickornas kamratstatus. Resultatet av slutanalysen tyder på att denna bedömning är riktig.

Även här har vi gjort en vinst när det gäller att separera grupperna genom att bilda en "ny" övergripande variabel. Separationen är mer markant när hänsyn som här tas till variabler från olika ämnesområden. Den dåliga diskriminationsförmågan hos de variabler som tidigare bortplockats är i flertalet fall möjlig att förklara utifrån mättekniska brister.

Vår rangordning av variablerna med syfte att söka visa olikheter i betydelse mellan dessa vad gäller kamratstatus visar, att det i första hand är de två variabler, nr 10 och 11, som berör moderns uppmuntran av kamratumgänge och hennes inställning till barnets kamrater, som är av störst betydelse och i andra hand nr 6 och 4 moderns attityd till äga samt hemmets yttre status.

Korrelationsbilden för dessa fyra variabler visar att två av dem, nämligen nr 4 och 6, är genomgående relativt lågt korrelerade med samtliga övriga, vilket alltså befrämjar framtoningen av deras betydelse i en multivariat analys. De övriga två variablerna nr 10 och 11, är högt korrelerade med någon eller några av de övriga. Variabel 10 korrelerar högt med fyra andra variabler. Samtliga dessa senare fyra är av "bred" huvudskaletyp, och har helt kommit i skymundan i den multivariata analysen, där de mer specifika framträder "på deras bekostnad", men framträder som betydelsefulla univariat sett. Dessa utgöres bland annat av de två variablerna Hematmosfär och Uppfostringssvårigheter som uppvisade samma funktionsmönster i slutanalysen för pojkar. För flickornas del ingår dessutom huvudvariabeln Moderns differentiering med likartat mönster och i någon mån även Moderns acceptering. Problematiken angående det riktiga betraktelsesättet när det gäller bakgrunden till dessa variablers olika roll är helt likartad den vi diskuterade för pojkarnas del på sid. 211. Är det fråga om "skenbart" betydelsefulla eller mer "fundamentala" variabler? Ingetdera av alternativen kan anses tillfredsställande passa in i vårt fall, utan förklaringen till de olikartade resultaten får ses i de korrelationsförhållanden som råder, med ömsesidigt beroende mellan de två typerna av variabler. Dessa förhållanden är sannolikt, vilket vi redan påpekat, avhängiga den konstruktionsmässiga olikheten hos skalorna, att de konstruerats som huvud- respektive underskalor.

Figur 53. Flickgruppernas läge på den "nya variabeln", individernas diskriminantpoäng.

God kamratstatus contra dålig. För flickornas del synes följande faktorer vara av stor betydelse för god kamratstatus (normal och hög kamratstatus) i motsats till dålig kamratstatus. En positiv hematmosfär i stort, med en differentierad och accepterande uppfostran samt en negativ attityd till äga, modern har en positiv och uppmuntrande attityd till sociala kontakter. Hemmet är välvårdat och propert.

3. Individernas läge i den "nya egenskapen" (individuella diskriminantpoäng).

I figur 53 har vi i grafisk form beskrivit de tre kamratstatusgruppernas läge på den bästa "nya egenskapen" genom att pricka varje individs diskriminantpoäng.

Av figuren framgår att vi får en relativt god separation av lågstatusgruppen från de båda andra grupperna. Mellan normal- och högstatusgruppen föreligger så gott som fullständig överlap. Någon större separation av dessa båda grupper med hjälp av vår "nya egenskap" får vi alltså inte. Normalgruppen ligger dock som helhet något högre än högstatusgruppen och är alltså mest olik lågstatusgruppen.

4. Återklassificering av kamratstatusgrupperna.

I nedanstående tabell redovisar vi den återklassificering av våra grupper vi fått med hänsyn tagen till individernas läge i samtliga tolv ursprungsvariabler. Individen tilldelas gruppen med högst värde för individen ifråga. Se tabell 70.

Tabellkommentar

Återklassificeringen av grupperna är anmärkningsvärt god vad gäller samtliga tre kamratstatusgrupper. Detta särskilt med tanke på den nästan fullständiga överensstämmelse som tycktes råda mellan individerna i normal- och högstatusgruppen vad gällde deras läge på den nya variabel som bildats med utgångspunkt från de ursprungliga. Detta kan ha en naturlig förklaring i att diskriminantfunktionen konstruerats för diskrimination mellan alla tre grupperna och kan bli ett okänsligt instrument vid diskriminationen mellan endast två av dessa. De värden som utnyttjats vid återklassificeringen är däremot anpassade för parvisa jämförelser mellan grupperna och man kan därigenom få god återklassificering även mellan två grupper där den diskriminantfunktion som bestäms med hänsyn till alla tre ger dålig separation. En annan faktor av viss betydelse är att man vid den typ av kvotvärden som används vid denna återklassificering enbart fäster avseende vid värdenas relativa storlek. Vid inspektion av återklassificerings-

värdena framgår att den faktiska skillnaden mellan värdena för normal- och högstatusgruppen oftast är mycket liten, medan den relativa skillnaden alltså ganska genomgående går i samma riktning, varför återklassificeringen blir god.

Tabell 70. Individuella klassifikationsvärden för våra flickgrupper.

Grupp F -

Individ nr	F -	F n	F +	Återklassificering till	
				Rätt grupp	Fel grupp
1	<u>113.3746</u>	109.1878	110.5209	1	
2	87.3204	<u>89.6094</u>	88.1556		1
3	<u>90.1013</u>	90.0441	89.4367	1	
4	<u>96.4835</u>	95.1598	95.7252	1	
5	<u>109.9997</u>	108.2314	107.2655	1	
6	<u>121.3464</u>	116.0589	115.6265	1	
7	<u>111.6851</u>	107.0437	107.9075	1	
8	<u>97.8982</u>	93.3892	88.6290	1	
9	<u>123.2046</u>	115.7495	115.5253	1	
10	90.3735	89.4146	<u>91.4027</u>		1
11	<u>136.6040</u>	130.2641	127.1002	1	
12	<u>119.1482</u>	110.6873	113.7137	1	
13	<u>126.9422</u>	122.6937	123.7067	1	
14	<u>112.9792</u>	106.3248	107.5549	1	
15	<u>94.4993</u>	88.5178	94.1555	1	
				Σ 13	Σ 2

Grupp F n

Individ nr	F -	F n	F +	Återklassificering till	
				Rätt grupp	Fel grupp
1	74.1993	<u>75.9763</u>	75.1218	1	
2	66.1270	<u>71.8420</u>	69.7070	1	
3	78.6447	<u>79.9105</u>	78.9859	1	
4	89.5013	91.4802	<u>92.2536</u>		1
5	89.0162	<u>91.8125</u>	90.2517	1	
6	64.2438	<u>70.7358</u>	68.6782	1	
7	100.4397	<u>102.0459</u>	97.1514	1	
8	74.7966	<u>79.6997</u>	75.6623	1	
9	83.3421	<u>88.8036</u>	87.6193	1	
10	74.1576	76.8966	<u>76.9062</u>		1
11	77.5454	<u>82.1381</u>	80.2858	1	
12	57.3202	<u>64.7642</u>	62.2014	1	
13	95.3489	95.9301	<u>96.0965</u>		1
14	94.1328	<u>96.1803</u>	95.2598	1	
15	44.2823	<u>54.4663</u>	50.3829	1	
				Σ 12	Σ 3

Grupp F +

Individ nr	F -	F n	F +	Återklassificering till	
				Rätt grupp	Fel grupp
1	86.3159	90.1336	<u>90.2415</u>	1	
2	67.2023	68.5173	<u>71.4139</u>	1	
3	53.9878	60.0198	<u>61.3558</u>	1	
4	86.8073	83.8808	<u>86.8969</u>	1	
5	93.5747	93.2015	<u>95.9214</u>	1	
6	69.8882	74.8614	<u>76.6343</u>	1	
7	90.8513	90.0960	<u>92.3545</u>	1	
8	64.6484	66.6940	<u>68.9110</u>	1	
9	67.5493	70.9149	<u>72.7940</u>	1	
10	87.3215	<u>89.8809</u>	89.7335		1
11	98.6574	96.9721	<u>99.8310</u>	1	
12	72.4257	75.6100	<u>77.6981</u>	1	
13	84.1995	<u>88.1409</u>	87.7731		1
				Σ 11	Σ 2

5. Sammanfattning av resultat av Slutanalys, Modersintervju, flickor.

Denna analys kan sägas ge en sammanfattande bild av Samband 1: Hemförhållanden - Kamratstatus för flickor. Ett sådant samband synes klart föreligga och detta stöder alltså vår Teori 1.

Resultatet tyder på att vi lyckats bilda en mer övergripande variabel, som ger en bättre och mer "meningsfull" separation av grupperna.

Vår ursprungliga indelning av kamratstatusvariabeln i tre olika nivåer, var och en med klart särskiljbara hemförhållanden förefaller liksom tidigare resultat visat ej leda till tre klart skilda grupper, även om vi här får en god återklassificering av dessa tre grupper. Denna synes dock grundad på så små skillnader att en lätt rubbning i variabel-lägena för några individer i normal- och högstatusgruppen antagligen skulle kunna kullkasta här uppnått resultat. En indelning av kamratstatusvariabeln i två nivåer, där normal- och högstatusflickorna tillsammans utgör den högre nivån kan anses mest motiverad med utgångspunkt från våra resultat.

E. Slutanalys, Fadersintervju, pojkar.

Se tabell 71 och 72.

1. Tabellkommentar, signifikansprövning och diskriminantfunktionskoefficienter.

Signifikansprövningen med hänsyn tagen till båda de "nya egenskaper" som är möjliga att bilda med utgångspunkt från de tio ursprungliga ger ett värde som inte är signifikant men tenderar att vara det (8 %-nivån),

Den bästa "nya egenskapen" (rot nr 1) ger en diskrimination signifikant på 1 %-nivån. Den separation samtliga dessa variabler tillsammans ger av grupperna är även här mer markant än någon av dem som de ingående enskilda variablerna ger.

Liksom när det gällde Modersintervjun är överensstämmelsen mellan variablernas betydelse i sammanhanget bedömd utifrån uni- respektive multivariat funktionssätt inte påfallande stor. De två variabler som invägts tyngst multivariat kommer först på femte respektive åttonde plats univariat sett, detta gäller variabel 2 och 10. Den variabel, nr 9, (Faderns inställning till barnets kamratumgänge) som invägts som nummer tre i storleksordning har dock motsvarande "betydelse" även univariat sett.

Tabell 71. Resultat av Slutanalys, Fadersintervju, pojkar.

Signifikanstest

Wilk's lambda kriterium	F	DFHYP	DFERR	P <
0,3616	1,66	20,00	50,00	0,0753 (x)

Test av rot nr	χ^2	DF	P <
1	26,35	11	0,0064xx
2	4,67	9	0,8619

Variable r	Standardiserade diskriminantfunktionskoefficienter		Rangordning av "betydelse" (relativ storlek av koefficienten)
	Rot nr 1	Rot nr 2	Rot nr 1
1. Föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor	-0,0028	0,0039	10
2. F:s attityd till föräldrarnas resp. uppfostrarengagemang	0,4626	0,5090	1
3. Uppfostringssvårigheter	0,0336	0,0272	8
4. Hur ofta F använder aga	0,0753	-0,0810	7
5. Hur ofta M använder aga enl. F	-0,1370	0,4833	6
6. Relationen mellan föräldrarna	-0,0103	-0,0226	9
7. Attityd till omgivningen	0,4368	-0,1951	4
8. Förhållande till grannarna	-0,3860	0,1447	5
9. F:s inställning till barnets kamratumgänge	0,4559	-0,2918	3
10. F:s uppmuntran av kamratumgänge	0,4611	0,5961	2

Tabell 72. De i slutanalys F p ingående variabelernas interkorrelationer.

Variabler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor		.465*	.427*	-.366	-.230	.696*	-.077	.344	.194	.558*
2. F:s attityd till föräldrarnas resp. uppfostrarengång			.303	-.250	-.134	.448*	-.359	-.381	.381	.135
3. Uppfostringssvårigheter										
4. Hur ofta F använder aga				-.571*	-.297	.573*	-.419*	-.354	.331	.143
5. Hur ofta M använder aga enl. F					.357	-.395	.297	.184	-.363	-.082
6. Relationen mellan föräldrarna						-.125	-.303	.756*	.045	-.182
7. Attityd till omgivningen							-.118	-.329	.218	.388
8. Förhållandet till grannarna								.279	-.384	.397(*)
9. F:s inställning till barnets karaktärsdrag								-.247		
10. F:s uppmuntran av kamrat- umgänge.										.153

* = De korrelationskoefficienter vi här bedömt vara höga d. v. s. $\geq 0,40$

Variabel 2 ingår i denna korrelationsmatrix i omkastad riktning jämfört med de övriga.

Den typ av "breda" huvudvariabler som univariat sett ger störst diskrimination men i den multivariata analysen invägs med relativt små vikter återkommer även här. Denna beskrivning passar främst variabel 1 (Föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor) och 3 (Uppfostringssvårigheter). De försök till förklaringar av detta fenomen som vi tidigare anfört i anknytning till slutanalyserna av Modersintervjun kan i lika stor utsträckning tänkas vara giltiga även här (se sid. 211). Bilden av "breda" variabler som korrelerar högt med en mängd andra variabler, och som i en multivariat analys ges mindre betydelse stämmer även här med den faktiskt iakttagna relativa storleken av de inbördes korrelationerna för variablerna, se tabell 72 sid. 229. Bakgrunden till de negativa respektive positiva koefficienter som förekommer för olika variabler är genomgående den att variabeln vägs positivt i de fall där lågstatusgruppen intar högt variabeläge, vilket då innebär negativt variabeläge för denna grupp. Variabeln vägs däremot negativt i de fall där lågstatusgruppen intar lågt variabeläge, vilket i dessa fall alltid innebär negativt variabeläge.

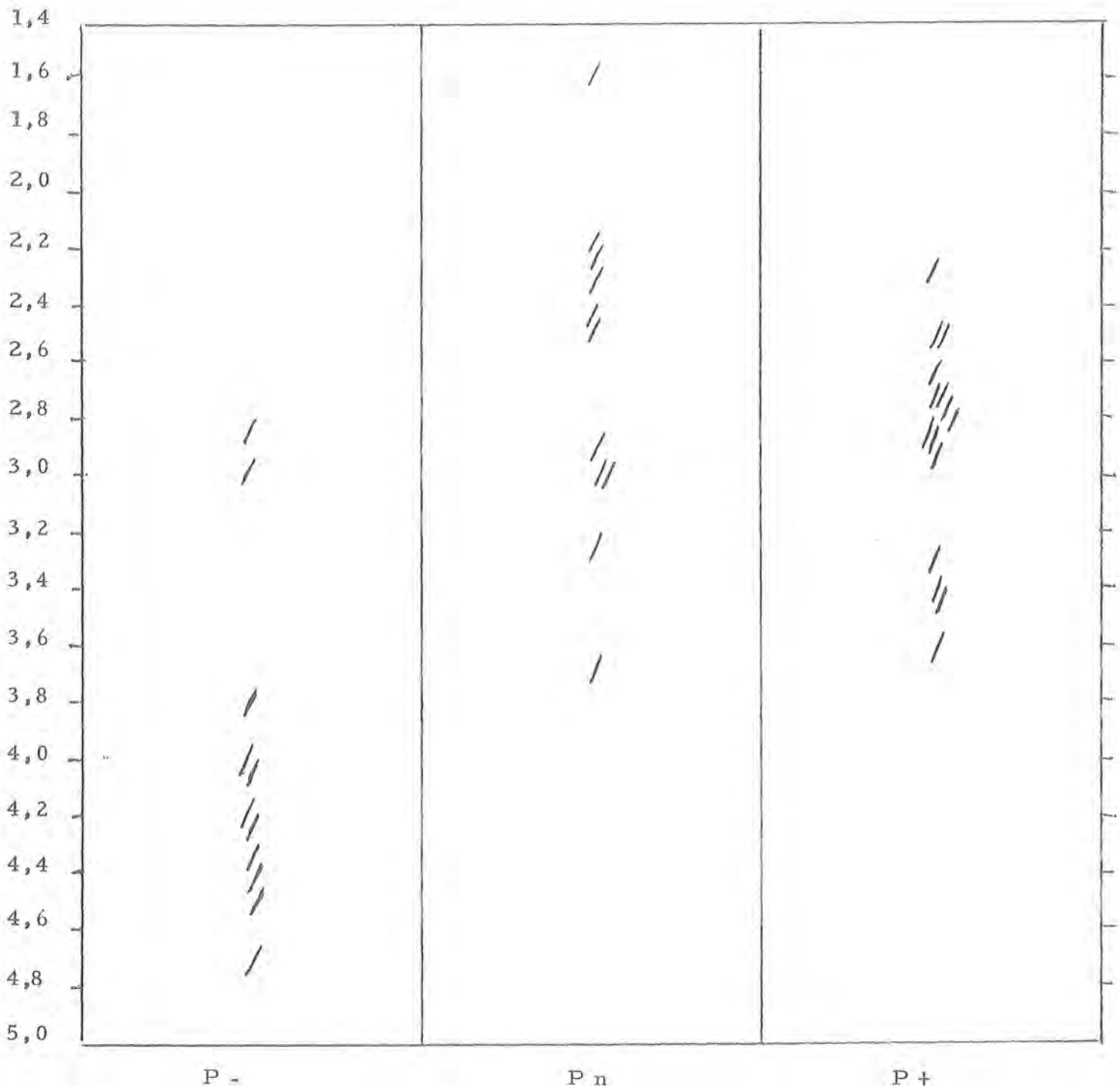
Interkorrelationerna mellan variablerna i Fadersintervjun för pojkar tyder genomgående på att intervjuaren lyckats nansera sina intryck på ett tillfredsställande sätt, någon allmän halo-effekt tycks inte föreligga.

2. Sammanfattande försök till tolkning av resultat från Slutanalys F p.

Resultatet av denna analys kan sägas bekräfta rimligheten av vår tidigare bedömning av de ingående variablernas betydelse. En vinst vad gäller markant diskrimination av grupperna har gjorts även här, när vi samtidigt tagit hänsyn till variabler från olika ämnesområden. En relativt omfattande bortplockning av variabler på grund av dålig diskriminationsförmåga ligger till grund för denna slutanalys, eftersom variablernas mätegenskaper i dessa intervjuer genomgående visat sig vara sämre än för Modersintervjun i enlighet med vad vi tidigare visat och diskuterat.

Vår multivariata bedömning av variablernas olika betydelse för pojkarnas kamratstatus ger vid handen, att det i första hand är faderns attityd till och uppmuntran av kamratumgänge som är betydelsefull tillsammans med hans attityd till omgivning och grannar samt hans tillfredsställelse med föräldraparternas respektive uppfostrarengagemang och i någon mån hans uppfattning om hur ofta modern använder aga. Alla dessa variabler kan sägas ha direkt med sociala relationer i stort eller inom familjen att göra. En anledning till den starka framtoningen av just denna typ av variabler är möjligen att de kan sägas representera

Figur 54. Pojkgruppernas läge på den "nya variabeln", individernas diskriminantpoäng.

data från ett mera "billigt" ej så djupgående informationsplan jämfört med de mer "dyra" huvudvariabeldata som vi stort sett misslyckats med att inhämta i fadersintervjuerna.

På de tre huvudvariablerna som ingår i slutanalysen, nämligen nr 1 (Föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor) nr 3 (Uppfostrings-svårigheter) samt nr 6 (Relationen mellan föräldrarna), kan anläggas samma betraktelsesätt, som vi tidigare anlagt på resultatet från Modersintervjun. Deras korrelationsbild gör det förklarligt, att de kommit i skuggan här, medan de univariat framstår som betydelsefulla. Frågan om den univariata betydelsen kan kallas "skenbar" eller möjligen "fundamental" avfärdar vi även här som omöjlig att besvara.

God kamratstatus contra dålig. För pojkarnas del synes följande faktorer vara av stor betydelse för god kamratstatus (normal och hög kamratstatus) i motsats till dålig kamratstatus. Goda relationer mellan föräldrarna i stort och även specifikt vad beträffar deras enighet i uppfostringsfrågor, samt att fadern är tillfredsställd med respektive föräldraparters uppfostrarengagemang, och uppger att modern mer sällan använder aga, fadern har en positiv attityd till pojkens kamratumgänge samt **uppmuntrar aktivt** sådant umgänge. Fadern har dessutom en positiv attityd till omgivning och grannar.

3. Individernas läge i den "nya egenskapen" (individuella diskriminantpoäng).

I ovanstående figur har vi i grafisk form beskrivit de tre kamratstatusgruppernas läge på den "nya egenskapen" genom att pricka varje individs diskriminantpoäng. Se figur 54.

Av figuren framgår att lågstatusgruppen är totalt separerad från de två övriga grupperna med undantag av två individer i lågstatusgruppen som ifråga om diskriminantpoäng liknar individerna i de andra grupperna. Mellan normal- och högstatusgruppen föreligger så gott som fullständig overlap. Normalgruppen ligger dock mer utspridd än högstatusgruppen, vilken synes vara relativt homogen i den "nya egenskapen". En viss svag tendens till att normalgruppen skiljer sig något mer från lågstatusgruppen än högstatusgruppen synes föreligga.

4. Återklassificering av kamratstatusgrupperna.

I nedanstående tabell 79 redovisar vi den återklassificering av våra grupper vi fått med hänsyn tagen till individernas läge i samtliga tolv ursprungsvariabler. Individen tilldelas gruppen med högst värde för individen ifråga.

Tabell 73. Individuella klassifikationsvärden för våra pojkgrupper.

Grupp P -

Individ nr	P -	P n	P +	Återklassificering till	
				Rätt grupp	Fel grupp
1	<u>178.9712</u>	172.0572	175.4508	1	
2	<u>168.6114</u>	163.3772	165.5533	1	
3	158.5439	159.7819	<u>160.6481</u>		1
4	<u>193.1641</u>	189.5186	190.2967	1	
5	150.4459	152.8929	<u>153.1126</u>		1
6	<u>196.0261</u>	191.5584	191.5924	1	
7	<u>184.8916</u>	182.3923	183.3945	1	
8	<u>199.7871</u>	192.8060	193.9836	1	
9	<u>189.9435</u>	184.5621	184.9223	1	
10	<u>213.8656</u>	208.6579	209.4495	1	
11	<u>195.2295</u>	191.7053	191.7962	1	
				Σ 9	Σ 2

Grupp P n

Individ nr	P -	P n	P +	Återklassificering till	
				Rätt grupp	Fel grupp
1	145.4535	<u>151.6748</u>	150.5401	1	
2	186.1250	<u>189.2697</u>	187.3869	1	
3	182.4212	<u>188.0111</u>	187.8590	1	
4	120.4505	<u>129.8256</u>	127.2664	1	
5	177.6787	<u>178.2622</u>	178.0681	1	
6	166.5421	<u>168.7294</u>	166.8484	1	
7	152.0685	156.1332	<u>156.4237</u>		1
8	142.7356	144.1563	<u>145.1304</u>		1
9	184.2929	<u>189.2845</u>	189.1408	1	
10	<u>192.8968</u>	191.1441	191.5625		1
11	165.9076	170.2516	<u>170.7586</u>		1
				Σ 7	Σ 4

Grupp P +

Individ nr	P -	P n	P +	Återklassificering till	
				Rätt grupp	Fel grupp
1	150.9085	149.8357	<u>151.7317</u>	1	
2	<u>171.3897</u>	169.5616	171.1968		1
3	162.2486	164.9756	<u>165.3125</u>	1	
4	182.0953	<u>187.3510</u>	187.2700		1
5	172.9903	175.7740	<u>176.0852</u>	1	
6	181.8094	<u>185.3001</u>	184.8138		1
7	154.8066	<u>159.3734</u>	157.9925		1
8	146.8267	150.4100	<u>151.9872</u>	1	
9	146.2097	145.6467	<u>147.2660</u>	1	
10	145.8824	148.1339	<u>149.2809</u>	1	
11	153.3018	<u>156.2400</u>	155.8397		1
12	175.8814	179.3762	<u>179.7737</u>	1	
13	201.4061	203.6091	<u>203.6720</u>	1	
14	163.9935	166.8197	<u>167.2051</u>	1	
15	148.0704	147.4893	<u>148.3204</u>	1	
				Σ 10	Σ 5

Tabellkommentar

Återklassificeringen av lågstatusgruppen är relativt god. De två individer som felklassificeras hänföres högstatusgruppen. Beträffande normalgruppen är resultatet sämre. Felaktig placering sker i tre av de fyra fallen till högstatusgruppen, vilket kan anses väntat med tanke på det inbördes läge mellan grupperna som framkom vid den grafiska framställningen av deras diskriminantpoäng. Återklassificeringen av högstatusgruppen är också bristfällig men som förväntat utifrån dess förhållande till de två övriga grupperna vad gäller diskriminantpoängfördelning, sker felplacering (i fyra fall av fem) till normalgruppen.

Den bild av diskriminationen av de tre kamratstatusnivåerna vi får med de två ovanstående icke helt jämförbara metoderna överensstämmer alltså i stort sett. Lågstatusgruppen är i båda fallen relativt klart skild från de övriga två grupperna vilka till stor del sammanfaller.

5. Sammanfattning av resultat av Slutanalys, Fadersintervju, pojkar.

Denna analys kan sägas ge en sammanfattande illustration av en del av Samband 1: Hemförhållanden - Kamratstatus. Ett sådant samband tycks föreligga vilket ger ytterligare stöd åt vår Teori 1.

Resultatet tyder på att vi lyckats bilda en mer övergripande variabel, som ger en bättre och mer "meningsfull" separation av grupperna.

Vår ursprungliga indelning av kamratstatusvariabeln i tre olika nivåer, med förväntat klart särskiljbara hemförhållanden, har inte heller här resulterat i tre klart skilda grupper vad gäller hemförhållanden mätta genom Fadersintervjun. Lågstatusgruppen är relativt klart skild från de övriga, mest utpräglad från normalgruppen, som intar mest positivt läge, medan stor överlap föreligger mellan normal- och högstatusgruppen. De två redovisade metoderna att beskriva gruppernas inbördes läge ger en i stort sett överensstämmande bild, som anger att normal- och högstatusgruppen tillsammans kan betraktas som högre kamratstatusnivå i detta sammanhang.

F. Slutanalys, Fadersintervju, flickor.

Se tabell 74 och 75.

1. Tabellkommentar, signifikansprövning och diskriminantfunktionskoefficienter.

Signifikansprövningen med hänsyn tagen till de båda "nya egenskaper" som är möjliga att bilda med utgångspunkt från de ursprungliga sju variablerna ger ett värde signifikant på promillenivå.

Den bästa "nya egenskapen" (rot nr 1) ger även den en diskrimination signifikant på promillenivå.

Den vinst i separation vi hittills alltid gjort i slutanalyserna genom att samtidigt ta hänsyn till flera relevanta variabler samtidigt är särskilt stor i denna analys. Separationen här är betydligt mer markant än den separation vi fick med den variabel i gruppen som tidigare gav den mest markanta.

Överensstämmelsen mellan variablernas "betydelse" bedömd efter univariat och efter multivariat funktionssätt är av växlande grad liksom i tidigare slutanalyser. Variabel 5 (Faderns acceptering av barnet) som univariat sett är betydelsefull men vägt mycket lätt multivariat representerar den "breda" högt korrelerade typen av huvudvariabler (se tabell 75 sid. 237). Variabel 2 (Uppfostringsvårigheter) kan också räknas dit. Studiet av interkorrelationerna för de övriga multivariat sett sämsta variablerna ger vid handen att dessa variabler är

Tabell 74. Resultat av Slutanalys, Fadersintervju, flickor.

Signifikanstest

Wilk's lambda kriterium	F	DFHYP	DFERR	P<
(0,3600)	2,67	14,00	56,00	0,0050xxx

Test av rot nr	χ^2	DF	P<
1	23,76	8	0,0031xxx
2	8,93	6	0,1779

Variabler	Standardiserade diskriminantfunktionskoefficienter		Rangordning av "betydelse" (relativ storlek av koefficienten)
	Rot nr 1	Rot nr 2	Rot nr 1
1. Föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor	-0,0470	0,3264	4
2. Uppfostringssvårigheter	0,0803	-0,1379	3
3. F:s upplevelse av skuld- känslor	0,0289	-0,4288	6
4. F:s attityd till aga	0,5091	-0,0555	2
5. F:s accepterande av barnet	-0,0164	0,2085	7
6. Relationen mellan för- äldrarna	0,0409	-0,1268	5
7. F:s uppmuntran av kam- ratumgänge	0,8540	-0,7924	1

Tabell 75. De i slutanalys F f ingående variabelernas interkorrelationer.

Variabler	1	2	3	4	5	6	7
1. Föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor		.554*	.117	.160	.437*	.775*	.176
2. Uppfostringssvårigheter			.329	-.003	.347	.462*	.220
3. F:s upplevelse av skuld- känslor				.523*	.092	.209	.237
4. F:s attityd till äga					.310	.261	.023
5. F:s acceptering av barnet						.456*	.177
6. Relationen mellan föräldrarna							.164
7. F:s uppmuntran av kamrat- umgänge							

* = De korrelationskoefficienter vi här bedömt vara höga d. v. s. $\geq 0,40$

Variabel 2 ingår i denna korrelationsmatris i omkastad riktning jämfört med de övriga.

relativt högre korrelerade med övriga i analysen ingående variabler än de som fungerat bäst multivariat. Nr 4 (Faderns attityd till äga) är "betydelsefull" både från uni- och multivariata utgångspunkter, medan nr 7 (Faderns uppmuntran av kamratumgänge) är betydelsefull multimen inte lika betydelsefull univariat sett.

Bakgrunden till de olika tecknen på koefficienterna för de skilda variablerna är även här, i de fall där dessa koefficienter är av beaktansvärd storlek, genomgående ägnad att ytterligare poängtera den skillnad, som från början föreligger mellan grupperna. De variabler där lågstatusgruppen intar högt värde, vilket då innebär negativt variabelvärde, vägs med positiv vikt medan de variabler där lågstatusgruppen intar lågt värde, vilket då också innebär negativt variabelvärde, vägs negativt.

Interkorrelationerna mellan variablerna i Fadersintervjun för flickor är genomgående relativt låga och ger inte någon antydning om att halo-effekt skulle föreligga.

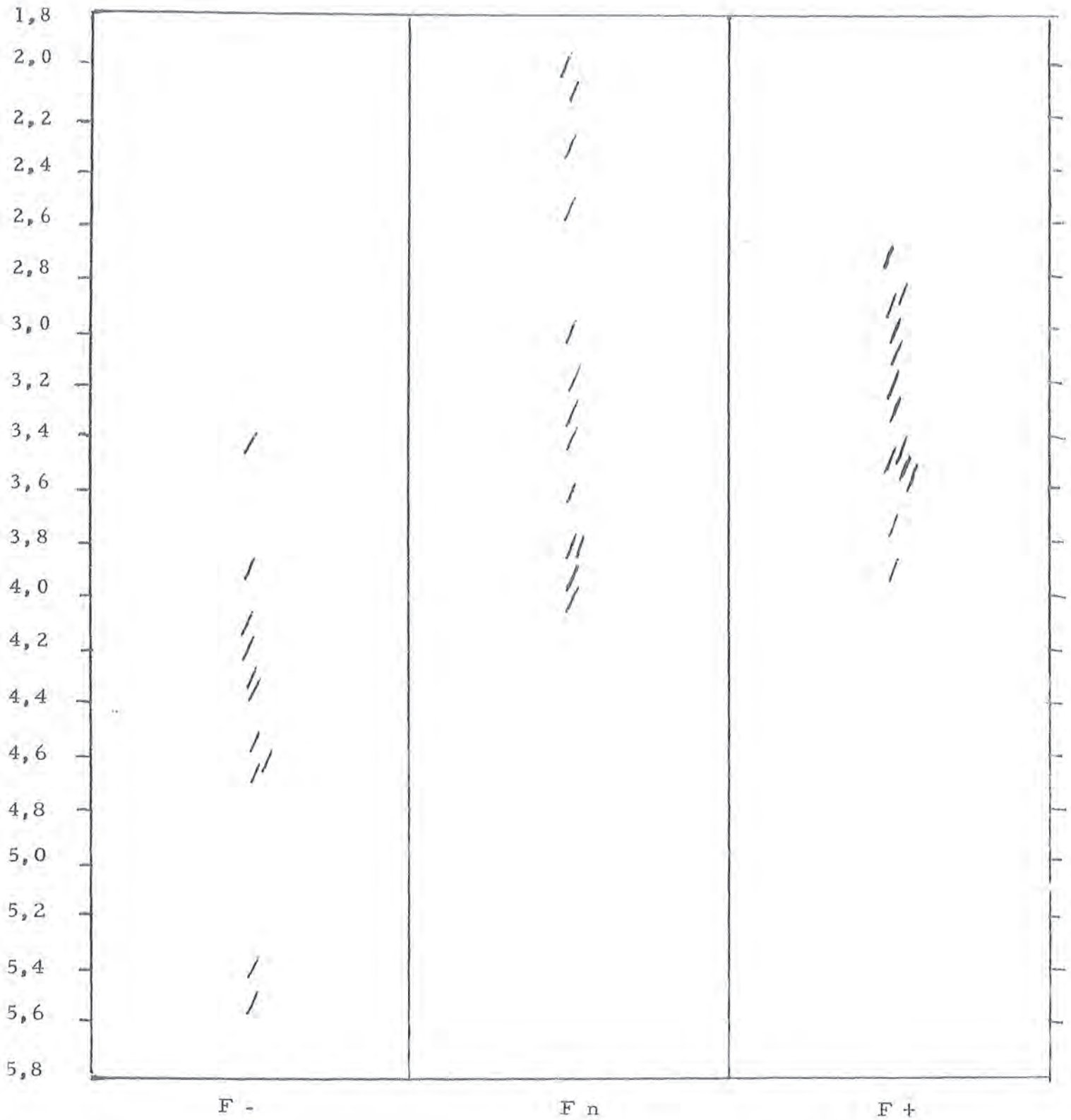
2. Sammanfattande försök till tolkning av resultat från Slutanalys F f.

Resultatet av analysen kan sägas bekräfta rimligheten av vår tidigare bedömning av variablernas betydelse. Den vinst i separation av grupperna som gjorts genom att bilda en "ny" övergripande variabel är särskilt markant i denna slutanalys. Även denna analys har föregåtts av en omfattande bortplockning av variabler på grund av deras dåliga diskriminationsförmåga. Denna bristande förmåga har vi i första hand tillskrivit de dåliga mätegenskaperna hos variablerna i Fadersintervjun.

De variabler, som här framstår som mest betydelsefulla för flickornas kamratstatus, är faderns uppmuntran av kamratumgänge samt faderns attityd till äga. Övriga variabler har vägt ytterligare lätt. Uppmuntran av kamratumgänge har återkommit som mycket betydelsefull i samtliga slutanalyser (i ett fall har i stället enbart moderns attityd till barnets kamratumgänge tagits med) och denna skala kan kanske ses som ett viktigt intryck för föräldrarnas sociala inställning över huvudtaget. Denna variabel kan tänkas avspegla en dimension som går från föräldrarnas önskan till isolering på den ena ändpunkten till deras önskan och strävan till social samvaro och gemenskap på den andra.

De fyra huvudvariablerna har inte heller här fungerat bra multivariat, vilken kan tolkas i enlighet med de resonemang vi fört i anslutning till tidigare slutanalyser.

Figur 55. Flickgruppernas läge på den "nya variabeln", individernas diskriminantpoäng.

God kamratstatus contra dålig. För flickornas del synes följande faktorer vara av stor betydelse för god kamratstatus (normal och hög kamratstatus) i motsats till dålig kamratstatus. Relationen mellan föräldrarna i stort och även mer specifikt vad gäller deras enighet i uppfostringsfrågor samt att fadern aktivt uppmuntrar dottern till kamratumgänge, har negativ attityd till äga samt har en accepterande inställning till henne i stort.

3. Individernas läge i den "nya egenskapen" (individuella diskriminantpoäng).

I ovanstående figur har vi i grafisk form beskrivit de tre kamratstatusgruppernas läge på den "nya egenskapen" genom att pricka varje individs diskriminantpoäng. Se figur 55.

Av figuren framgår att lågstatusgruppen är helt separerad från de övriga två grupperna med undantag av två individer. Stor overlap föreligger mellan normal- och högstatusgruppen men ett antal normalindivider skiljer sig från individerna i högstatusgruppen i positiv riktning d.v.s. i riktning från lågstatusindividerna. Normalgruppens diskriminantpoäng har större spridning och detta tyder på större heterogenitet i denna grupp än i högstatusgruppen som ligger mer samlad i denna "nya variabel".

4. Återklassificering av kamratstatusgrupperna.

I nedanstående tabell redovisar vi den återklassificering av våra grupper vi fått med hänsyn tagen till individernas läge i samtliga tolv ursprungsvariabler. Individen tilldelas gruppen med högst värde för individen ifråga. Se tabell 76.

Tabellkommentar

Återklassificeringen av lågstatusgruppen är god, endast en individ klassificeras felaktigt till normalgruppen. För normalgruppen är återklassificeringen däremot dålig, mer än halva gruppen felklassificeras, i flertalet fall till högstatusgruppen och i ett fall även till lågstatusgruppen. Resultat för högstatusgruppen är något bättre, fyra individer felplaceras i normalgruppen.

Den bild vi här får av gruppernas läge överensstämmer i stort med den bild vi fick med utgångspunkt från den grafiska framställningen av flickgruppernas läge på den "nya egenskapen".

Tabell 76. Individuella klassifikationsvärden för våra flickgrupper.

Grupp F -

Individ nr	F -	F n	F +	Återklassificering till	
				Rätt grupp	Fel grupp
1	27.3459	<u>28.5821</u>	28.3060		1
2	<u>32.8812</u>	31.8730	30.7635	1	
3	<u>42.9404</u>	37.6248	35.8457	1	
4	<u>39.1946</u>	35.8643	35.7498	1	
5	<u>36.3274</u>	32.5851	33.7351	1	
6	<u>49.1123</u>	42.2496	42.9244	1	
7	<u>23.3256</u>	22.5254	22.9571	1	
8	<u>32.3905</u>	29.1532	29.7506	1	
9	<u>32.8587</u>	31.3846	31.2803	1	
10	<u>27.6960</u>	24.9661	26.3941	1	
11	<u>28.4844</u>	26.0884	26.6298	1	
				Σ 10	Σ 1

Grupp F n

Individ nr	F -	F n	F +	Återklassificering till	
				Rätt grupp	Fel grupp
1	<u>30.8177</u>	30.7600	29.7225		1
2	-1.5082	<u>6.5371</u>	3.7177	1	
3	<u>24.4670</u>	25.6334	22.7698	1	
4	27.3027	26.7666	<u>27.7635</u>		1
5	10.4580	<u>15.5703</u>	14.3934	1	
6	<u>29.5848</u>	29.0262	27.7859		1
7	26.1629	<u>29.6654</u>	25.6967	1	
8	4.3404	10.3735	<u>10.6437</u>		1
9	14.8031	<u>17.7158</u>	17.6671	1	
10	5.9085	11.2445	<u>11.6602</u>		1
11	14.2690	15.9371	<u>17.1644</u>		1
12	18.9273	18.7572	<u>20.3498</u>		1
13	19.8226	<u>22.4222</u>	20.0983	1	
				Σ 6	Σ 7

Grupp F +

Individ nr	F -	F n	F +	Återklassificering till	
				Rätt grupp	Fel grupp
1	9.7463	13.0510	<u>14.1433</u>	1	
2	14.3013	16.3359	<u>17.1771</u>	1	
3	28.1475	26.7994	<u>28.7752</u>	1	
4	17.8849	19.5618	<u>19.6313</u>	1	
5	11.9287	<u>15.4042</u>	15.2872		1
6	13.9735	14.8514	<u>15.9535</u>	1	
7	15.2192	<u>18.3864</u>	18.0021		1
8	17.4865	17.6645	<u>19.7701</u>	1	
9	6.5913	11.4023	<u>11.7687</u>	1	
10	13.1829	<u>16.6246</u>	16.5024		1
11	18.6857	18.8930	<u>20.6742</u>	1	
12	21.5143	21.0545	<u>22.5413</u>	1	
13	25.7570	<u>26.7651</u>	26.5441		1
				Σ 9	Σ 4

5. Sammanfattning av resultat av Slutanalys, Fadersintervju, flickor.

Denna analys kan även ses som en sammanfattande demonstration av en del av Samband 1: Hemförhållanden - Kamratstatus. Ett sådant samband tycks föreligga även här vilket ytterligare stöder vår Teori 1.

Resultatet av denna slutanalys tyder ännu mer markant än resultatet av de övriga slutanalyserna på att vi lyckats bilda en mer övergripande variabel som ger en avsevärt mycket bättre och mer "meningsfull" separation av grupperna.

Inte heller här ger vår ursprungliga indelning av kamratstatusvariabeln tre klart särskiljbara grupper vad gäller hemförhållanden sådana de mäts i Fadersintervjun. Lågstatusflickorna kan relativt klart särskiljas från de övriga två grupperna, vilka sammanfaller i relativt hög grad och tillsammans kan betraktas som den högre kamratstatusnivån i detta sammanhang.

G. Sammanfattande försök till slutsatser på grundval av samtliga Slutanalyser.

Några mer allmängiltiga jämförelser mellan olika faktorerers betydelse för kamratstatus hos respektive kön och med utgångspunkt från

beteendet hos föräldern av respektive kön kan vi naturligtvis inte göra utifrån vårt enda stickprov. En korsvalidering av resultaten på åtminstone ett stickprov ytterligare är ett krav för att nå en minimal grad av generaliserbarhet i detta avseende.

Några helt rättvisande jämförelser mellan olika faktorerers betydelse för de båda könen kamratstatusläge, som gäller just detta stickprov, anser vi oss knappast heller kunna göra med utgångspunkt från våra resultat, på grund av att vissa specifika faktorer försvårar en sådan jämförelse. Urvalet av variabler är olika i samtliga fall. Utfallet är vidare beroende av den variabelkombination som råkar föreligga. Vi vill ändå redogöra för några intressanta punkter i resultaten som väcker funderingar och hypoteser.

Hematosfären, som endast kan anses ingående penetrerad i Modersintervjun, synes vara betydelsefull för kamratstatus hos båda könen.

Moderns tillfredsställelse med sin arbetssituation tycks också vara av betydelse för både pojkar och flickor, dock ger den mest utslag för pojkarnas del.

Förekomst av uppfostringssvårigheter har visat sig vara betydelsefull för båda könen och vad gäller uppgift från båda föräldrarna.

Faktorn kroppsbestraffning, antingen uppgivet användande av aga eller attityd till sådant användande, har visat sig betydelsefullt för kamratstatusen för båda könen och med avseende på båda föräldrarna.

Uppmuntran till kamratumgänge, eller i ett fall beträffande kombinationen moder och pojke attityd till detta umgänge, har visat sig vara mycket betydelsefullt för båda könen, och som utslag för beteende hos båda föräldrarna. Denna relativt grova beteendeskala kan möjligen hypotetiskt tolkas ge uttryck för en mer djupgående, bakomliggande viktig dimension, som kan tänkas gå från föräldrarnas önskan eller strävan till social isolering å ena sidan respektive mot social gemenskap å den motsatta sidan. Samtidigt eller alternativt kan den också förväntas innehålla en engagemangsaspekt. Uppmuntran av kamratumgänge kanske kostar föräldrarna olika typer av uppoffringar bl.a. ett uppgivande av sin status som den viktigaste personen i barnets liv. Motsatt kan också innebörden misstänkas vara att föräldrarnas uppmuntran till kamratumgänge avspeglar deras önskan att slippa så stort engagemang i barnet för egen del. Oavsett motiv tycks en vilja till viss frigörelse av barnet och viss uppluckring av förälder-barn banden vara en tänkbar bakomliggande faktor av vikt för barnets kamratstatus.

Den inbördes relationen och enigheten mellan föräldrarna synes enligt fadersanalyserna vara väsentlig för båda könen. Dessa variabler kunde på grund av bortfall inte tas med i slutanalyserna av Modersintervjun. Men även bedömd utifrån Modersintervjun verkar deras betydelse vara stor för båda könen.

KAP. XII. ÖVRIGA HEMFAKTORER

I detta kapitel redogör vi för vissa specifika hemfaktorer som kan förväntas vara av relevans för elevernas kamratstatus.

A. Föräldrar upptagna i Nykterhets- eller Kriminalregistret

Vid kontroll av dessa register visade det sig att sex stycken av våra elevers föräldrar fanns antecknade i Nykterhetsregistret, i samtliga fall fäder. I nedanstående tabell redovisar vi till vilken kamratstatusgrupp dessa fäder kan hänföras, förseelsens art samt dess frekvens.

Tabell 77. Antal och art av förseelser gjorda av fäderna till eleverna i de olika grupperna.

Kamratstatusgrupp	Antal fäder	Förseelsens art samt dess frekvens			
		Fylleriförseelse	Antal gånger	Rattonykterhet	Antal gånger
P -	2 (nr 1) (nr 2)	<u>nr 1:</u> ff	1	<u>nr 2:</u> ro	2
P n	0				
P +	0				
F -	1	ff	1		
F n	1			ro	1
F +	2 (nr 1) (nr 2)	<u>nr 1:</u> ff <u>nr 2:</u> ff	1 2	<u>nr 2:</u> ro	1

Någon entydig tendens föreligger inte i dessa få fall av fylleriförseelser, och några slutsatser angående gruppkillnader kan vi inte dra.

B. Mödrarnas förvärvsarbete.

I nedanstående tabell 78 redovisar vi antalet förvärvsarbetande mödrar i respektive grupper samt förväntat relevanta faktorer i omedelbar anknytning till detta. De uppgifter vi redovisar i tabellen är enbart

Tabell 78. Antal förvärvsarbetsande mödrar till eleverna i respektive grupper samt faktorer i anknytning till detta.

Kamrat- status- grupp	Hem- mafru hela tiden	Förvärvs- arbete någon period	Förvärvs- arbete fort- farande	Arbetets omfattning			Barnets ålder vid arbetets början			Tillsyn						
				Heltid	Deltid	Annat	0-11 mån	1år-2år 11 mån	3-6år 11 mån	7år	Hem- hjälp	Dag- hem	Dag- mam- ma	Vux- en släkt	Sys- kon	Ingen
P -	6	7	7	2	2	3	1	1	1	4	1	1	1	1	1	3
P n	6	9	8	5	3	1 _I	1	2	-	6	1	3	1	1	2 _I	
P +	6	9	8	3	6 _I		1	2	2	6	-	1	2	2	3 _I	
F -	6	9	6	4 _I	3 _I	2 _I	1	2	4 _I	2	1 _I	3	2 _I	2 _I	1	
F n	8	7	7	3	3	1	-	-	-	7	1	1	-	1	3	
F +	4	9	9	3	6		-	1(x)	1(x)	4(x)	1	2	-	-	6	

I = i angivet värde ingår moder som ej förvärvsarbetar längre
(x) = värdena kan förväntas vara större eftersom uppgift saknas i några fall

översiktliga och någon mer ingående analys av förhållandena har vi inte ansett mödan värd att göra, eftersom denna första kartläggning inte antyder någon tendens till väsentliga gruppskillnader.

Redovisningen av arten av tillsyn är t. ex. relativt grov, vi anger här den art av tillsyn barnet haft under större delen av arbetsperioden. Ofta har tillsynsformerna växlat och därvid har åldersfaktorn spelat en stor roll. Barnets ålder vid förvärvsarbetets början har naturligtvis också samband med arten av tillsyn liksom huruvida modern arbetar hel- eller deltid.

Tabellkommentar Inga nämnvärda gruppskillnader tycks föreligga vad gäller moderns förvärvsarbete samt faktorer i samband med detta.

Vissa reflektioner ger dock denna summariska tabell upphov till, t. ex. det förhållandet att nio av mödrarna i flickornas högstatusgrupp förvärvsarbetar och att två mödrar är döda. (Totalt förekommer det för denna åldersgrupp i tre fall att modern avlidit). Det är alltså enbart fyra flickor i denna grupp som har hemmavarande mödrar. Vi vill här anknyta till den observation vi gjorde vid redovisningen av Modersintervjun, nämligen att det förelåg en liten tendens, som möjligen tentativt kunde tolkas som att flickor med mindre tillfredsställande mor-dotter relation men med i övrigt goda hemförhållanden kanske söker kompensera detta med "överkontakt" med flickkamrater. Ovanstående skulle kunna tas som ett ytterligare stöd för att vår tidigare gjorda reflektion är värd att nämnas.

Vi har också tidigare i samband med upptäckten av betydelsen av föräldrarnas uppmuntran av kamratumgänge för barnets kamratstatus framställt den hypotesen, att en viktig bakomliggande faktor skulle kunna tänkas vara en viss uppluckring av "förälder-barn bandet" (mor-dotter) som förutsättning för goda kamratrelationer. Denna reflektion återkommer även i detta sammanhang där det visar sig att det är just högstatusflickorna som kan misstänkas ha mer lösa "mor-dotter band" enligt ovanstående resultat.

Vi vill också peka på det förhållandet att i lågstatusflickgruppen fler mödrar än i de övriga grupperna tidigare förvärvsarbetet men senare slutat.

En intressant iakttagelse i sammanhanget är också att samtliga mödrar till normalflickorna först börjat förvärvsarbete när flickorna varit sju år eller äldre. För högstatusflickorna saknas tyvärr uppgifter om barnets ålder vid förvärvsarbetets början i några fall.

LITTERATURFÖRTECKNING

- Catell, R. B. Handbook of multivariate experimental psychology, New York 1967. Kap. 7. Jones Lyle V. Analysis of variance in its multivariate developments.
- Clyde, Dean J., Cramer, Elliott M. and Sherin, Richard J. MANOVA : Multivariate analysis of variance. Biometric Laboratory of Miami, 1966. (Program för multipel diskriminantanalys).
- Cooley, Williams W., Lohnes, Paul R. Multivariate Procedures for The Behavioral Sciences, 1962.
- Hilary, L. Seal. Multivariate Statistical Analysis for Biologists, 1964.
- Kendall, M. G. A course in multivariate analysis. London, 1957. Griffin.
- Morrison, Donald F. Multivariate Statistical Methods, 1967.
- Mårdberg, Bertil. Statistiska klassificeringsmetoder med specifika tillämpningar inom arbetspsykologi, 1966. Lic. avh. Psykologiska Institutionen, Stockholms Universitet. Stencil.
- Mårdberg, Bertil. Icke dokumenterat program för multipel diskriminantanalys. Hänvisning till Mårdberg personligen.
- Rao, C. Advanced Statistical Methods in Biometric Research, 1952.

BILAGOR

Medelvärden och spridningar för variablerna i Modersintervjun

Analys 1 M p

Variabler	P -		P 0		P +	
	M	s	M	s	M	s
1. Hematmosfär	27.385	14.649	16.400	8.078	13.867	9.226
2. Frihetsg. - Domin.	28.154	15.715	22.800	16.258	32.467	17.968
3. Laissez-faire - Aktiv, medveten	47.077	18.870	54.733	9.184	56.467	7.279
4. M:s konsekvens	29.923	13.463	24.667	10.574	22.600	9.295
5. M:s differentiering	24.231	13.851	18.867	11.141	15.667	8.209
6. Uppfostringssvårigheter	30.769	17.035	25.733	18.262	16.667	9.447
7. M:s accepterande	20.154	9.940	14.733	5.230	18.600	8.975
8. Barnet i centrum	35.615	10.697	36.000	7.397	37.800	7.133
9. M:s engagemang	35.538	10.798	36.067	5.509	37.733	4.891
10. M:s ängslighet	30.846	13.570	34.333	7.394	39.533	4.688
11. M:s beskydd	37.154	9.685	36.267	6.943	40.667	2.526
	N = 13		N = 15		N = 15	

Analys 1 M f

Variabler	F -		F n		F +	
	M	s	M	s	M	s
1. Hematmosfär	21.467	11.722	14.800	9.901	11.462	6.851
2. Frihetsg. - Domin.	28.867	21.101	19.200	10.705	26.462	20.903
3. Laissez-faire - Aktiv, medveten	49.933	17.318	50.000	15.951	58.000	10.271
4. M:s konsekvens	25.933	13.360	22.067	13.177	14.077	7.135
5. M:s differentiering	22.067	14.577	17.000	10.029	11.923	6.614
6. Uppfostringssvårigheter	21.988	13.988	9.333	4.821	9.462	6.489
7. M:s accepterande	17.000	5.720	13.600	5.422	12.231	5.118
8. Barnet i centrum	39.067	5.873	33.800	8.882	38.231	5.183
9. M:s engagemang	39.333	3.395	36.533	11.307	38.615	3.927
10. M:s ängslighet	32.667	8.033	33.933	11.094	33.385	7.953
11. M:s beskydd	34.400	9.385	36.000	5.928	35.923	7.953
	N = 15		N = 15		N = 13	

Medelvärden och spridningar för variablerna i Modersinteryjun

Analys 2 M p

Variabler	P -		P n		P +	
	M	s	M	s	M	s
1. M:s önskan byta · arbetssituation	2.154	0.081	2.600	0.737	2.667	0.724
2. M:s upplevda trötthet	2.846	0.689	2.800	0.561	2.533	0.640
3. M:s attityd till sig · själv som fostrare	1.923	0.641	1.800	0.561	1.600	0.507
4. M:s emotionella be- · härskning	2.308	0.480	2.200	0.561	1.600	0.507
5. M:s upplevelse av · skuldkänslor	2.154	1.068	1.933	0.594	1.733	0.458
6. Hur ofta M använder · aga	2.615	0.650	3.000	0.756	2.933	0.799
7. M:s attityd till aga	2.846	1.519	2.067	1.280	2.333	1.447
8. M:s tillfredsställelse med sin arbetssit.	2.231	0.832	1.933	0.799	1.733	0.884
	N = 13		N = 15		N = 15	

Analys 2 M f

Variabler	F -		F n		F +	
	M	s	M	s	M	s
1. M:s önskan byta · arbetssituation	2.400	0.828	2.667	0.488	2.769	0.439
2. M:s upplevda trötthet	2.733	0.594	2.800	0.414	2.615	0.506
3. M:s attityd till sig · själv som fostrare	1.800	0.862	1.400	0.507	1.538	0.519
4. M:s emotionella be- · härskning	2.333	0.617	2.000	0.535	2.231	0.439
5. M:s upplevelse av · skuldkänslor	1.800	0.775	1.867	0.516	1.692	0.480
6. Hur ofta M använder · aga	3.200	0.862	3.667	0.488	3.462	0.660
7. M:s attityd till aga	2.600	1.404	1.733	0.799	1.846	0.801
8. M:s tillfredsställelse med sin arbetssit.	2.067	0.704	1.533	0.516	1.615	0.650
	N = 15		N = 15		N = 13	

Medelvärden och spridningar för variablerna i Modersintervjun

Analys 3 M p

Variabler	P -		P n		P +	
	M	s	M	s	M	s
1. M:s att. till F som fostrare	1.818	0.603	1.636	0.505	1.733	0.453
2. Hur ofta F använder aga	2.636	0.809	3.364	0.674	3.133	0.834
3. Relationen mellan föräldrarna	26.091	10.968	16.091	5.594	20.667	9.552
4. Föräldrarnas enighet i uppfostran	26.818	12.608	24.545	14.761	21.267	10.333
5. M:s att. till föräldr. resp. uppf.engage- mang	2.000	0.894	1.545	0.522	1.333	0.488
6. F:s emotionella be- härskning	2.000	0.632	2.000	0.447	1.667	0.488
	N = 11		N = 11		N = 15	

Analys 3 M f

Variabler	F -		F n		F +	
	M	s	M	s	M	s
1. M:s att. till F som fostrare	1.833	0.577	1.385	0.506	1.385	0.506
2. Hur ofta F använder aga	2.833	0.835	3.462	0.660	3.462	0.660
3. Relationen mellan föräldrarna	18.500	9.337	13.846	7.324	10.308	3.066
4. Föräldrarnas enighet i uppfostran	21.000	10.081	16.000	8.031	12.692	5.808
5. M:s att. till föräldr. resp. uppf.engage- mang	2.000	0.739	1.846	0.801	1.923	0.760
6. F:s emotionella be- härskning	2.000	0.603	1.769	0.439	1.923	0.494
	N = 12		N = 13		N = 13	

Medelvärden och spridningar för variablerna i Modersintervjun

Analys 4 M p

Variabler	P -		P n		P +	
	M	s	M	s	M	s
1. Hemmets yttre status	2.692	0.630	2.400	0.632	2.267	0.458
2. Hemmets inriktning på trivsel	2.154	1.214	1.800	0.561	1.667	0.617
3. Attityd till bostaden	4.154	0.555	4.267	0.458	4.600	0.507
4. Attityd till omgivning- en	3.923	0.954	3.867	0.915	4.333	0.816
5. Barnuppf.problem i bostadsområdet	3.077	0.494	3.067	0.704	3.067	0.458
6. Förhållandet till gran- arna	3.462	0.519	3.267	0.458	3.267	0.458
	N = 13		N = 15		N = 15	

Analys 4 M f

Variabler	F -		F n		F +	
	M	s	M	s	M	s
1. Hemmets yttre status	2.733	0.594	2.533	0.640	2.200	0.414
2. Hemmets inriktning på trivsel	1.867	0.352	1.933	0.458	1.733	0.458
3. Attityd till bostaden	4.000	1.134	4.067	0.594	4.067	0.884
4. Attityd till omgivning- en	4.333	1.113	4.667	0.488	4.667	0.724
5. Barnuppf.problem i bostadsområdet	2.933	0.258	3.067	0.458	3.267	0.458
6. Förhållandet till gran- arna	2.933	0.258	3.133	0.352	3.133	0.352
	N = 15		N = 15		N = 13	

Medelvärden och spridningar för variablerna i Modersintervjun

Analys 5 M p

Variabler	P -		P n		P +	
	M	s	M	s	M	s
1. Intervjuarens kontakt med Modern	49.692	19.847	57.067	17.794	50.333	15.778
2. Lämnade uppgifters tillförlitlighet	47.846	21.710	49.000	24.269	52.733	18.246
	N = 13		N = 15		N = 15	

Analys 5 M f

Variabler	F -		F n		F +	
	M	s	M	s	M	s
1. Intervjuarens kontakt med Modern	60.333	12.158	65.533	66.533	66.462	8.222
2. Lämnade uppgifters tillförlitlighet	60.867	10.986	7.708	11.519	69.154	5.210
	N = 15		N = 15		N = 13	

Medelvärden och spridningar för variablerna i Fadersintervjun

Analys 1 F p

Variabler	P -		P n		P +	
	M	s	M	s	M	s
1. Hematmosfär	23.182	13.862	13.455	6.624	16.800	10.975
2. Frihetsg. - Domin.	29.091	18.823	19.455	12.549	25.667	15.202
3. Laissez-faire - Aktiv, medveten	49.636	16.052	52.909	12.349	57.733	13.472
4. F:s konsekvens	21.545	10.133	20.909	12.731	19.667	9.409
5. F:s differentiering	26.455	13.924	19.000	8.832	20.333	14.812
6. Uppfostringssvårigheter	29.455	16.525	17.818	11.170	14.733	6.541
7. F:s accepterande	23.727	9.551	16.182	6.705	20.933	17.173
8. Barnet i centrum	40.364	7.061	37.909	2.948	39.800	4.960
9. F:s engagemang	43.364	12.404	37.455	3.616	39.933	3.058
	N = 11		N = 11		N = 15	

Analys 1 F f

Variabler	F -		F n		F +	
	M	s	M	s	M	s
1. Hematmosfär	15.818	8.060	15.538	10.533	11.400	5.629
2. Frihetsg. - Domin.	36.818	22.851	28.077	18.016	25.533	18.616
3. Laissez-faire - Aktiv, medveten	55.455	13.736	55.538	17.718	58.000	8.912
4. F:s konsekvens	21.364	12.500	19.077	9.215	17.267	8.328
5. F:s differentiering	22.364	12.769	23.923	14.643	15.667	7.622
6. Uppfostringssvårigheter	14.909	8.093	9.769	7.282	8.200	3.688
7. F:s accepterande	18.818	6.911	17.923	7.053	12.533	4.190
8. Barnet i centrum	41.182	5.193	38.769	6.534	36.400	10.204
9. F:s engagemang	41.455	3.142	42.231	8.447	38.400	6.423
	N = 11		N = 13		N = 15	

Medelvärden och spridningar för variablerna i Fadersintervjun

Analys 2 F p

Variabler	P -		P n		P +	
	M	s	M	s	M	s
1. F:s attityd till sig själv · som uppfostrare	1.818	0.982	1.454	0.522	1.467	0.516
2. F:s emotionella be- · härskning	2.091	0.539	1.909	0.302	2.000	-
3. F:s skuldkänslor i · fostrarrollen	2.091	0.701	1.818	0.751	1.867	0.743
4. Hur ofta F använder · aga	2.636	0.674	3.091	0.831	3.133	0.743
5. F:s attityd till aga	2.455	1.128	2.182	1.250	2.600	1.404
	N = 11		N = 11		N = 15	

Analys 2 F f

Variabler	F -		F n		F +	
	M	s	M	s	M	s
1. F:s attityd till sig själv · som uppfostrare	1.636	0.505	1.538	0.519	1.600	0.507
2. F:s emotionella be- · härskning	2.091	0.539	2.000	0.408	2.000	0.378
3. F:s skuldkänslor i · fostrarrollen	1.909	0.701	1.385	0.650	1.600	0.507
4. Hur ofta F använder · aga	2.909	0.944	3.308	0.751	3.467	0.743
5. F:s attityd till aga	2.909	1.514	2.000	0.707	1.733	0.458
	N = 11		N = 13		N = 15	

Medelvärden och spridningar för variablerna i Fadersintervjun

Analys 3 F p

Variabler	F -		F n		F +	
	M	s	M	s	M	s
1. Föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor	26.909	13.903	17.545	8.858	16.067	9.888
2. F:s attityd till föräld- rarnas resp. engage- ment	1.818	0.405	1.455	0.522	1.333	0.488
3. F:s attityd till M som uppfostrare	1.909	0.831	1.727	0.467	1.400	0.507
4. M:s emotionella be- härskning	2.091	0.302	1.909	0.302	2.000	0.378
5. Hur ofta M använder aga	2.545	0.688	3.455	0.820	3.000	0.756
6. Relationen mellan för- äldrarna	23.909	9.104	16.636	8.547	15.733	8.681
	N = 11		N = 11		N = 15	

Analys 3 F f

Variabler	F -		F n		F +	
	M	s	M	s	M	s
1. Föräldrarnas enighet i uppfostringsfrågor	17.727	5.479	17.154	10.383	10.308	3.011
2. F:s attityd till föräld- rarnas resp. engage- ment	1.818	0.405	1.769	0.439	1.846	1.144
3. F:s attityd till M som uppfostrare	1.545	0.522	1.538	0.519	1.308	0.480
4. M:s emotionella be- härskning	2.000	0.447	1.846	0.376	2.000	..
5. Hur ofta M använder aga	3.000	0.894	3.538	0.519	3.385	0.650
6. Relationen mellan för- äldrarna	17.364	3.529	14.385	8.352	10.923	3.523
	N = 11		N = 13		N = 13	

Medelvärden och spridningar för variablerna i Fadersintervjun

Analys 4 F p

Variabler	F -		P n		P +	
	M	s	M	s	M	s
1. Attityd till bostaden	4.273	0.905	4.364	0.674	4.667	0.488
2. Attityd till omgivning- en	4.273	1.009	3.818	1.168	4.533	0.834
3. Barnuppfostringspro- blem i bostadsområ- det	3.000	0.447	3.364	0.674	3.067	0.458
4. Förhållande till gran- narna	3.000	..	3.364	0.505	3.400	0.507
	N = 11		N = 11		N = 15	

Analys 4 F f

Variabler	F -		F n		F +	
	M	s	M	s	M	s
1. Attityd till bostaden	4.364	0.924	3.923	0.760	4.333	0.617
2. Attityd till omgivning- en	4.545	0.688	4.538	0.660	4.667	0.724
3. Barnuppfostringspro- blem i bostadsområ- det	3.182	0.405	3.231	0.439	3.067	0.258
4. Förhållande till gran- narna	3.000	..	3.154	0.376	3.200	0.414
	N = 11		N = 13		N = 15	

Medelvärden och spridningar för variablerna i Fadersintervjun

Analys 5 F p

Variabler	P -		P n		P +	
	M	s	M	s	M	s
1. Intervjuarens kontakt med Fadern	52.455	16.741	52.364	13.851	55.267	12.233
2. Lämnade uppgifters tillförlitlighet	48.727	19.550	53.364	16.366	57.000	13.358
	N = 11		N = 11		N = 15	

Analys 5 F f

Variabler	F -		F n		F +	
	M	s	M	s	M	s
1. Intervjuarens kontakt med Fadern	59.818	13.725	66.462	9.189	65.000	7.644
2. Lämnade uppgifters tillförlitlighet	60.273	10.479	65.692	7.454	68.533	3.701
	N = 11		N = 13		N = 15	